MATO PEĆAR

NARODNI GENIJI U RIJEČI

AFORIZMI – LATINSKE POSLOVICE – KRILATICE – UZREČICE

MATO PEĆAR

NARODNI GENIJI U RIJEČI

AFORIZMI – LATINSKE POSLOVICE – KRILATICE – UZREČICE

ZAGREB
Štamparija »Gaj«, Zagreb, Martićeva ulica 2

Sadržaj:

Strana

Kratak naputak za čitanje latinskog jezika 7

Moto 9

Narodni geniji u riječi – Aforizmi 11

Latinski citati, poslovice, krilatice, uzrečice 105

NAPUTAK

za čitanje latinskog jezika

Latinski jezik ima ova 24 znaka:

A, B, C, D, E, F, G, H, I, K, L, M, N, O, P, Q, R, S, T, U, V, X, Y, Z.

Samoglasnici su: a, e, i, o, u, y.

Dvoglasnici su: ae, oe, au, eu, ei, ui.

Ostali glasovi su suglasnici.

Izgovaraj ovako:

ae kao **e**

au kao **au**

c pred **i** i **e** (i, y, e, ae, oe, eu) kao **c**, inače kao **k**

ch kao **h**

i na početku riječi pred samoglasnicima i u riječi između dva samoglasnika kao **j**

ngu pred samoglasnicima kao **ngv**

oe kao **e**

ph kao **f**

qu kao **kv**

s među samoglasnicima kao **z**

su pred samoglasnicima **sv**

kratak slog **ti** pred samoglasnicima kao **ci**; ali kao **ti**: 1) kad je slog dug, 2) kad je pred njim **s, t, x**, 3) u tuđim riječima

x kao **ks**

y kao **i**

Motto:

Marom i naporom sabrao sam te predajem
i ovaj rad javnosti držeći se ove latinske:
Indocti discant et ament meminisse periti.

Mato Pećar

NARODNI GENIJI U RIJEČI – AFORIZMI

Kolo sreće u okoli
Vrteći se ne prestaje.
Ko bi gori, eto i doli,
A ko doli gor' ustaje.

Gundulić

Umjetnost nas ima uzdizati, ima nam iznositi ideale čovječanstva.

Šenoa

Sama znanja ne daju karakteru nikakvu snagu.

Lord Schaftesbury

Najveće je dobro, za kojim treba da ide svatko, duhovna preobrazba i ispunjenje svog vlastitog bića neprolaznim vrijednostima, preobrazba vanjštine u nutarnji posjed, zbiljsko usvojenje njezino u karakternoj cijelosti sličnim obilježjem.

Baumgarten

Kad je priroda čovjeka stvorila, obdarivši ga nekim darovima, blagonaklonošću, za držanje drugih ljudi, ljubavlju, koja se u svakom radu nalazi i čudnim darom, kojim je u stanju više misli imati i slagati, nego sve skupa životinje — onda mu je ovim riječima sudbinu objavila; ti si tvoj dio primio i od sad se pomaži kako znaš!

Voltaire

Književnost najbolje zadovoljava čovekovu potrebu za idealnim i osećajnim životom.

Bogdan Popović

Društvo sačinjavaju dvije velike klase: u jednoj su oni koji imaju više ručkova nego apetita, u drugoj oni koji imaju više apetita nego ručkova.

Chamfort

Mnogo mišljenja, a ne mnogo znanja ima se njegovati, jer mnogi »mnogoznalci« nemaju razuma, a mudru čovjeku sav je svijet otvoren.

Demokrit

Poezija je umjetnost, koja govorom pokazuje ljepotu, oponašajući život pomoću fantazije.

Klentgen

Slava je sunce mrtvih.

Balzac

Tijelo prestane rasti kroz malo godina, ali um, ako mu samo dopuštimo, može da raste dok život traje.

Lubock

Pjesma ne živi, ako nije za život, ako ono što dolazi iz glave ne ide srcu.

Woodsworth

Nikome život nije tako sladak kao onome ko se ne boji smrti.

Wilson

Mnogi roditelji stvaraju neprestanu napetost u kući grdnjom i prijetnjom u neopravdanoj nadi da će svoju djecu moći učiniti time, što bi trebala da budu.

Spencer

Bez potstreka nema umjetnosti. Na osamljenom ostrvu ostali bi Mozart i Raffael seljaci.

Schumann

Djeca moraju bezuvjetno naučiti da slušaju, pa da se priviknu na poslušnost. Moraju naučiti da se pokore neizbježno, koje ne poznaje nikakvo zašto. To je potrebno s toga, da kasnije ne izgube glavu, ako im pođe što na krivo.

Carneri

Karakteristika jednog dijela čovjekovog života je čeznuće za srećom a drugog dijela bojazan od nesreće.

Schopenhauer

Kad bi javna nastava bila kroz jedan vijek u mojim rukama, kadar bih bio cio svijet promijeniti.

Leibnitz

Kod primjenjivanja naših nazora u životu potrebno je da budemo više slični hrvaču, nego mačevaocu. Potonji je izgubljen ako mu mač ispadne iz ruke, ali hrvač uvjek ima šaku: Treba samo da skupi prste.

Mark Aurel

Jesi li prisiljen uzdati se sam u sebe, znači, da si došao u krilo sreće.

Franklin

Evropljani pored sve energije koju su uložili u stvaranje materijalnoga blagostanja, nijesu još riješili pitanje naše sudbine.

Schiller

Nije naše zlo nigdje van nas, no u nama samima.

N. Velimirović

Niko ne može iskrenije od mene prezirati ono stereotipsko školsko odgajanje, pa ipak nemam hrabrosti da polupam prozore na toj starinskoj zgradi.

Darwin

Ono najbitnije znanje, kojim smo se razvili u jedan veliki narod i na kojemu i danas zasnivamo svoj opstanak, poniklo je i šireno po izbama i cimerima, dokle su privilegovani nastavnici gotovo samo prikupljali mrtve formule.

Spencer

U tebi samome leže uzroci svega onoga što se zbiva u tvome životu. Ako dospiješ do potpunog saznanja svojih unutarnjih sila, bićeš u stanju upraviti svojim životom po miloj volji.

Trine

Za svakoga čovjeka i svaku zajednicu ljudi, koji rade na poboljšanju društvenog položaja, najvažnija je u naše doba naobrazba širenje ideja. Samo s tom pomoći možemo napredovati. U ovome poslu može svak pomoći koji može misliti ponajprije time, da dođe na čisto sa svojim nazorima, onda da ih rastumači onima s kojima se sastaje, da im pomogne da bistro misle.

Henry George

Postavite me za gospodara nastave, i ja ću vam preobraziti svijet.

Leibnitz

Ako svrnemo pogled na naše sisteme uzgoja i obuka, opažamo da je njihova značajka neka očajna jednoličnost. Reklo bi se da su sva djeca bačena u jedan te isti kalup, da iz njega izađe jedan jedini intelektualni tip, tip činovnika, profesora, profesioniste iskljukana površnom kulturom više ili manje neprobavljivom.

Scipio Sighele

Sve je u čovjeku — sve je za čovjeka.

M. Gorki

Što su bogataši bez mudrosti nego svinje utovljene mekinjama? Što je lijep čovjek bez nauke nego papiga nakićena perjem?

Komensky

Tvoj prijatelj otima, a ti ga izobličavaš. Bojiš se gnjeva? Zar se bojiš gnjeva, i ako ga pravedno izobličavaš? Izobliči ga, dakle, i iskaži svoje negodovanje iz ljubavi prema Kristu, iz ljubavi prema njemu samom, zaustavi ga, ako srlja u propast. U lijepim riječima nije nikakvo djelo ljubavi.

Jovan Zlatousti

Mi se divimo čovjeku koji utjelovljuje pobjedonosno naprezanje; čovjeku koji ne čini krivo drugome, bližnjem, koji je pripravan da pomogne prijatelju, u koga su muževne kreposti, potrebne za pobjedu u teškoj današnjoj životnoj borbi. Gorak je i neugodan neuspjeh, ali je gore, kad se nije nikad pokušavalo uspjeti. Upustimo se dakle odlučno u život borbe s čvrstom odlukom, da ćemo dobro i muževno vršiti svoju dužnost, da ćemo djelima i riječima braniti svoje pravo i da ćemo u službi visokih ideala ići stazama praktičnih uspjeha. A ponajprije ne uzmičimo ni pred kakvom borbom fizičkom ili moralnom, u granicama ili izvan granica domovine, jer samo borbom, teškim i opasnim naporom postići ćemo napokon cilj prave narodne veličine.

Roosevelt

Naš bi život bio manje lijep, kad ne bi bio tako uporno i neprekidno pregnuće.

M. Kus-Nikolajev

Radinu je čovjeku do toga, da on pravo čini; da li drugi pravo rade, za to neka ga ne tare briga.

Goethe

Najgora zla iznutra su, iz nas, te u nama samima moramo se obazreti, gdje nam je najveće dobro.

Jeremija Telor

Bolje je voliti- pa čak i izgubiti, nego nikad ne voliti.

Tennyson

Pošlji mi nebo samo onu svjetlost, što ožaruje čovječanstvo i samo onu snagu, koja muževnost još više jača i sve više širi po zemlji.

Georg Eliot

Šta je vjera? Ljubav, koja se podsigurno nada.

Racine

Sva tragedija zavisti leži u tome što je rađaju samo male duše.

Emil Petrović

Ne govori nikada zlo o kakvom čovjeku, ako ne znaš da je to što govoriš sasvim tačno. Ako znaš da je sasvim tačno pitaj samog sebe: zašto da to pričam?

Lavater

Djela su plod misli; ako su misli bile mudre, djela su dobra i uspješna.

Gracian

Vrline iščezavaju u egoizmu i u nastojanju da se dođe do ličnih koristi kao rijeke u moru.

La Rochefoucauld

Mišad grize, ali po tlih gmiže;
Sam sur' or'o pod nebo se diže.

Mažuranić

I bogat i siromah miješaju se: Gospod ih je sve sazdao.

Salamun

Neodlučnost, uznemirenost jesu duhu i duši ono što je mučenje tijelu.

Chamfort

Za sjajnim zlatom, ko za Bogom gledi,
Tek mućenika ropskih podli roj;
Ti gledaj da li duša zlata vrijedi
I budi svoj!

Šenoa

Oni, koji jednu državu iz njene brazde podignu jesu prvi, kojima se na glavu strovali.

Montaigne

Empirijske znanosti, potaknute samo radi sebe i bez ikakve filozofske tendencije, sliče naličju bez očiju.

Schopenhauer

Najbolji put k istini je taj da se stvari promatraju i ispituju a ne da ih se uzima onako, kako nam ih drugi opisuju.

Locke

Njihova je duša rob slabosti. Oni mogu postati podržavaoci, mogu se spustiti do položaja plagijatora, ali njih plemenita ambicija inicijative nikada neće pokretati.

Witson

Oni koji se služe svojim vlastitim razumom bolje sude od onih, koji se služe mišljenjem knjiga.

Descartes

Udar nađe iskru u kamenu;
Bez njega bi u kam očajala.

Njegoš

Odvratite se od bezgraničnog mekuštva našega vremena, koje nije više kadro da razumije najdostojniju svrhu snažnoga čovjeka: strog i uporan rad na svom karakteru, Ostavite sebi svaki dan na mjesto pukog tjelesnog sporta koji se tjera sa toliko uživanja, razmatranja i halabuke, po koju zadaću odricanja, djelotvorne ljubavi i umjerenosti i vjerujte da vam u toj bezobzirnoj borbi neće nikad umaći pobjeda zaista slobodnog čovjeka.

Förster

Prolaženje kroz protivurječja i jednostranosti jest zakon razvoja. Bez opreka nema napretka. Borba razvija sile. Sve se mora protisnuti kroz zapreka i opreke.

Falckenberg

Svaka stvar u početku je malena; poslije se uvećava. Nesreća naprotiv, u početku je velika, a poslije se smanjuje.

Nasr ibni Sejjar

Djeca se ne smiju uzgajati prema sadašnjem nego prema budućem, koliko je više moguće boljem stanju roda ljudskoga, prema ideji čovještva.

Kant

U meni postoji nešto nepovrjedivoga, nešto što ne može da padne u grob, što ruši i rastvara stijene, a to se zove: moja volja.

Nietzsche

Sva ljudska znanost nije drugo nego dalje saznanje jednog dijela prirode, koja nas uči kako ćemo je upotrebljavati.

Balbo

Darovitost koju posjedujem stekao sam neumornim radom, i svaki koji hoće da tako neumorno radi imaće isti uspjeh kao ja.

Sebastian Bach

Stvari, koje nam samo pomažu da živimo, od manje su i neznatnije koristi za nas — ili, zapravo, ako ih ogledamo same o sebi, one su nepotrebne i hrđave, jer bi bilo bolje, da uopće ne živimo, nego da zanemarujemo zadaću svoga života.

Rosmini

Niko mnogo ne nauči, ako mnogo ne razmisli; a neprestano je razmišljanje jedini i opći put znanja.

Rosmini

Napred radu, pa je konac jadu,
Našem jadu u valjanu radu.

Sundečić

Rad je nužda, bez koje čovjek strada, ali nikad rad sam po sebi nije krepost.

Tolstoj

Mnogo može dužnost — beskrajno više ljubav.

Goethe

Ako u zemlji na deset milijuna neprosvjećenog naroda dolaze samo male tisuće obrazovanih ljudi, onda je to slično klasju, od kojih bi samo hiljade bile puna zrna, a milijuni šturi. Tada bi u zemlji bila glad. Pa tako i u zemlji biva umna, duhovna glad, kad su tisuće glava pune znanja i razumijevanja, a milijuni glava praznih.

Komensky

Prošlost je svjetiljka, namještena na vratima budućnosti, da osvijetli donekle pomrčinu, kojom je obavijena.

Lamue

Melanholici su kao goli puži, kog objesna djeca bace u trnjak, pa se grči i previja, ali kud god se makne udari u trn.

Ivo Andrić

Svijet je samo oblesak duše.

A. France

Velika većina ljudi napreže sve sile da se prilagodi životu, a ne da preudesi život. Većini je milije biti parazit u životu, nego graditelj i umjetnik.

Petrov

Uzgoj ima vrijednost u koliko je on samouzgoj.

Trstenjak

Ne um, nego srce vodi čovjeka k istini.

Dostojevski

Nema čovječjega života, koji bi imao da služi njemu samome. Svak je dio svijeta i zbog svijeta je došao u život. Svak sarađuje ili bi barem trebao sarađivati na velikom kulturnom cilju čovječanstva.

Ihering

Prekaljena iskušenjem duša
Rani t'jelo ognjem elektrizma.

Njegoš

Kao što pravo materijalno blagostanje zavisi ipak od prosvjećivanja uma, tako moralno blagostanje zavisi od prosvjećivanja srca i duše ali se i tome protive političari od zanata, jer oni u toliko bolje žive u koliko je narod grublji, zatucaniji, nepošteniji.

J. Gerašinović

Ko god poznaje dublje naše površne odgojne metode, zna da se pomoću njihovom ne može razviti nikakav socijalni um.

Jules Payot

Potreba vječnog ćudorednog reda u svijetu je jedna od najdubljih potreba našeg srca.

James

Filistar nema nikakvih duhovnih potreba, i naravno ne može imati nikakvog duševnog uživanja. On ne žudi za naukom niti za višim znanjem; nikakvo umjetničko uživanje ne može njegovo prazno biće oživjeti; njegova su uživanja samo čulna.

Schopenhauer

Nutrina mnogih naših učenika nije osnažena nego obesnažena. Neprekidnim nametanjem stranog gradiva oni su spriječavani da raviju u sebi što je njihovo vlastito.

C. Weisenfels

Tvrd je orah voćka čudnovata, —
Ne slomi ga, al' zube polomi.

Njegoš

Veliki učitelji svijeta mogli su dostići veličinu samo u toliko, u koliko su tražili u prirodi pomoć i svoje usavršavanje.

Emerson

Čovjek treba uvijek tako da radi, da njegovo načelo bude općenit zakon.

Kant

Poezija je za mladež ne samo naslada, narodna zabava, nego i vrelo napretka, jer ona uzdiže i razvija moralnu narav ljudi, te ih ujedno duboko i gane.

Guizot

Može li samo bogatstvo usrećiti čovjeka? Pogledaj oko sebe i vidjet ćeš mnogu sjajnu nevolju i nakićenu patnju.

Joung

Čovjek koji svoje radosti meće u trbuh, nastradaće kao živinče.

Tommaseo

Nema toga zakona ni reda, da obuzda sveopću pokvarenost. Za dobar život treba dobrih zakona, a za dobre zakone treba dobar život.

Machiavelli

Dobro ostaje nepoznato.

A. de Musset

Veselite se uvijek, budite veseli među veselima.

Krist

Naš odgojni sistem zasnovan na empiričkim tradicijama, osnovan je na teškim psihološkim zabludama. Po njemu nije se znalo da korijen uma čovjekova ulazi duboko u osjećajni život i da je volja osjećajna snaga. Čuda se mogu učiniti sa vještim odgojem osjećanja. Tim načinom čovjek može da uguši štetne naklonosti ili da ojača one naklonosti, koje su korisne. Osnivači narodnog odgoja zaslijepljeni razvijanjem nauka i zaveden pretjeranom erudicijom, pomiješali su sabiranje naučnog znanja sa odgojem uma.

Jules Payot

Jednom je maleni broj knjiga priječio znanstvenom razvitku; sada pak prekomjernost knjiga zbunjuje i priječi razvitku vlastitog duha.

Weber

Ništa nije vrijednije nego približiti se božanstvu i njegovim zracima obasjati čovječanski rod.

Beethoven

Čovjek koji tuca kamen radi duševno, ako su mu duh i savjest potpuno pri poslu, a naučenjak postaje običan stručni radnik, ako radi bezbrižno i nesavjesno.

Förster

Najveće dobro čovjekovo je u djelovanju kreposti i čestitosti duše i to naročito najviših i najsavršenijih.

Aristotel

Ljudi trpe, a žene nariču;
Nema posla u plaha glavara.

Njegoš

Volja i ljubav jesu okrilje za velika djela.

Goethe

Za drugoga moraš živjeti, ako hoćeš da živiš za sebe.

Seneca

Čovjeka, koji je samo umno a ne ćudoredno odgojen, može znanje učiniti sa ludim i gorim.

Locke

Dobar pastir, jer što kaže inom'
I sam svoj, jem potvrđuje činom.

Mažuranić

Mi uvijek rađe priznajemo svoje moralne greške, zalutalosti i prekršaje, nego li znanstvene neuspjehe.

Goethe

Dok su bogovi bili čovječniji, bili su ljudi božanstveniji.

Schiller

Druguj samo sa boljim i pametnijim od sebe. Ko nije ispred tebe, taj te ne može napred povesti.

Rückert

Najdraže ti blago budi:
Čast, poštenje i sloboda!

Ivan Trnski

U srednjoj školi se traži da se učenik pokorava, da slijepo sluša, da nema svoje volje. Neslobodna škola služi ne prosvjeti, slobodi i čovještvu, već nekoj drugoj tendenciji, stranci, državi ili crkvi.

Trstenjak

Ako je o ideji za njeno spajanje sa radnjom potrebna toplota osjećajnih stanja, mi tu toplotu možemo bez sumnje povisiti ondje gdje nam je potrebna.

Jules Payot

Ali i to kojim redom i kojim uspjehom? Zaista takovim da se zadržavaju po 5 ili 10 godina kod onoga što je ljudskom umu dano da shvati za vrijeme od jedne godine.

Komensky

Važno je da se mladež privodi od pustog primanja k samostalnom radu i vlastitom trudu, jer učenje kao prosto primanje i pusta stvar pamćenja jest nepotpuna strana obuke.

Hegel

Svaki dobitak, svaki korak napred u saznanju proizlazi iz hrabrosti, iz tvrdoće prema sebi.

Nietzsche

Onaj koji se uči mnogo bolje zna ono što je pronašao sam svojim naprezanjem, nego ono što mu je pričano.

Marcel

Duše, u kojima je snaga i moć, znaju zaboravljati na sebe. One osjećaju da pripadaju cijelom čovječanstvu i njihovi su pogledi uprti u budućnost.

J. Scherr

Ljudska mišljenja imaju tri faze i to: jednoglasnost neznalica, diskusije istraživalaca i jednoglasnost mudraca, a očevidno je, da treća faza potječe u pravoj liniji iz druge.

Spencer

Ono što ljudi zovu duhom prošlosti, to je njihov vlastiti duh.

Goethe

Najviša slava karaktera leži u borbi protiv užasa pokvarenosti, da bi se iz njih crpile nove plemenite snage.

Emerson

Ko vjeruje da u našem vremenu postoje heroji, taj je na putu da i sam postane heroj.

N. Velimirović

Tko ne vjeruje, taj mora da pita — a pitanje u životu je iskušenje. Iskušenje je žrtva.

Agathon Maršić

Kad srce zapišti, misao je kriva.

M. M. Rakić

Oči zbore što im srce veli.

Njegoš

Priroda ti je dala nagon spoznaje . . . pođi za istinom, za tvojim glavnim i jedinim ciljem . . . Žrtvuj sve ovom nastojanju . . .

Multatuli

Sloboda duha prava je sloboda:
U tome znaku spas je našeg roda.

August Šenoa

Muzika je nesvjesna filozofija.

Beethoven

Čista, nepomješana radost nije zapala još ni jednog smrtnika.

Schiller

Mnogo želi čovjek, a ipak mu malo treba.

Goethe

Neka te ne ostavi milosrđe i istina, naći ćeš milost kod Boga i ljudi.

Salamun

Uzgojna pitanja u modernom svijetu jesu pitanja života ili smrti. Od njih zavisi sva društvena budućnost.

Renan

Snage se ne mogu stvarati, njih treba samo buditi.

Büchner

Veliki duhovi jesu kao kazaljka na satu, koja kazuje koje je doba u životu jednog naroda.

B. Knežević

Dobra čovjeka upoznat ćeš po njegovoj miljenici knjizi i po načinu kako je čita.

Sailer

Naviknuti smo, da se ljudi rugaju onome što ne razumiju i da mrmore ispred dobroga i lijepoga, koje im često teško pada.

Goethe

Ako pri svakoj prijateljskoj usluzi odmah na zahvalnost misliš, onda nijesi darovao već prodao.

Dostojevski

Ljubav je vječno mlada, a načini, kako je iskazujemo veoma su stari.

A. de Musset

Dobro djelo je cilj prirode.

Emerson

Pravo odano prijateljstvo slično je ogromnoj pećini. Nema sile, misliš, koja bi mogla razoriti toga silnog orijaša... Elem, samo nešto dinamita — i ode sva sila i moć, poništena u nepovrat. Dinamit prijateljstva opaka je kletva.

Tolstoj

Ja sam neprestano o tom razmišljao, to jest da učinjeni pronalazak nije slučajni ili srećni pronalazak, već rezutat napregnutih razmišljanja i naučnog izračunavanja, plod jednog rada.

Newton

Ko zna raditi ne umire od gladi. Glad stoji pred vratima marljiva radnika, ali se ne usuđuje unići.

Franklin

Neokaljan požudom, netaknut bolju, neosjetljiv za uvredu, neslomljen zločom, borilac u najsjajnijoj borbi, kojega ne savlada strast, zadovoljan u duši — sve to je čovjek u duhu.

Mark Aurel

Udvorice su siromasi obogaćeni prosjačenjem.

Chamfort

U svakom radu ima koristi.

Salamun

Kao da bi mogao druge stvari mjeriti onaj, koji za sebe samoga nema mjere.

Plinius

Fanatizam je za sujevjerstvo isto što i delirij u groznici, bijes u ljutnji.

Voltaire

Kada bi na svijetu samo jedna religija vladala, bila bi ponosna i neobuzdano gospodska.

Fridrich II

Dopadati se knezu ne sačinjava najveću pohvalu čovjeka.

Horatius

Zašto ni jedna religija nema prije svega zapovjed: radi!?

Auerbach

Ko mnogo znade, on je gibak; ko zna jedno, taj je ukočen.

Hippel

Poezija je plod genija, ali bez rada ne rađa.

Lubock

Nježno i istinsko prijateljstvo ne trpi primjesu nikakvog drugog osjećaja.

Chamfort

Zašto je život oko nas tako surov, gadan često sraman i neljudski? Zato što malo ko misli da ga bolje udesi.

Tolstoj

Misao — to je najčovječanskije što čovjek ima, a sloboda najveće blago, koje za ljudsku misao postoji.

Karajev

Umjetničko djelo je tu samo radi ljepote.

Carneri

Ništa u životu ne bih željela kao to, da poznam potpuno, od početka do kraja, povijest svih niskih, bijednih, satrvenih sudbinom i vremenom, ugnjetenih, namrštenih, izmučenih.

Elisa Orszesko

Plastičke su umjetnosti u svojoj biti atletska djela.

Ruskin

Onaj koji se ne zna sam svladavati — taj bi htio biti slobodan? A onaj koji to zna — zar već time nije slobodan?

Feuchtersleben

Mir je uvijek zadnja namjera rata.

Wieland

Zaposlenost duševnih sila djeluje dobrotvorno na čovjeka kao sunce na prirodu. Ona razganja duševne oblake, rasvjetljuje, ugrijava i podiže malo po malo duh na snažnu mirnoću i radost.

Humboldt

Moral gospode nije prevladan moralom roblja, nego egoistički moral mora podleći objektivnom moralu. Svijet kao volja regulira se u duhu svijeta kao predodžbe. Svijest se borbe mora opravdati pred svijetom boli.

Goldscheid

Onima, koji bi htjeli da uče, škodi često autoritet podučavajućih.

Ciceron

Uživaj i podaj da drugi uživaju, ne čineći zla ni sebi ni drugome, to je čini mi se, sav moral.

Chamfort

Duh je sve. Kakav je tvoj misaoni svijet, takav ti je i život.

Budha

Čuvstvo i volja su uz razum faktori sa svojim posebnim pravom; oni davaju impuls svakom činu, na njih mora u prvom redu svaki promišljeni uzgoj da svrati pozornost.

Drtina

Nije radnja muka ili breme,
Kad u radnji ljubav ruku vodi;
Velih čina to čarobno sjeme.

Petar Preradović

Vjerujte mi, ovaj je svemir u sva vremena, a naročito u naše kukavno doba, vjerni odsjev i tačna slika i prilika ljudskih duša, njihovih misli i činova, koji u njima imaju svoje sjedište. Budite plemeniti u dušama svojim, i cijela priroda odgovoriće na vašu herojsku borbu svojim priznanjem; sa svojim urnebesnin, vječnim glasom dovikuje ona svakom duhu: »Ja sam božanska, budi to i ti!«

Carlyle

Cio je ljudski rod na skelama. Svaki je duh zidar. I najskromniji donosi po jedan kamen.

Victor Hugo

Nemoć je najveća nevolja.

Milton

Carstvo Božje neće doći da upada u oči, niti će se kazati: Eto ga ovdje ili ondje. Carstvo Božje je unutra, u vama.

Krist

Što je ko više korisna učinio, što je više mislio i osjećao, to je on uistinu više i živio.

Smiles

Život je velikih ljudi uvijek mučeništvo. Bilo da je tragična sudbina htjela da im kuje dušu na nakovanju fizičke i duševne boli, nevolje i bolesti; bilo da im je život bio pokoran, a srce im se kidalo na vidiku patnje i neizrecive sramomte, pod kojom stanjahu njihova braća; oni su se jednako hranili kruhom svagdašnje kušnje i bijahu veliki energijom, kao što i kušnjom. Krijepimo se njihovom srčanošću; jesmo li suviše slabi, otpočinimo jedan čas glavom na njihovim koljenima. Oni će nas utješiti. Iz njihovih posvećenih duša teče rijeka vedre snage i silne dobrote. I nije potrebito, da ispitujemo njihova djela i da čujemo njihov glas; čitaćemo već u njihovim djelima, u povijesti njihova života da život nikada nije veći ni plodniji, ni sretniji, nego što je u nevolji.

R. Rolland

Šta mislite! Da su djela L. Tolstoja »Rat i Mir« i »Ana Karenina« najgenijalnija djela njegova? Ne — Njegov život, to je najgenijalnije njegovo djelo. Od razvratnika, kartaša, zavodnika, jednom riječi parazita on od sebe stvara čovjeka — boga. Snagom svoga duha, svoje strasti ugušuje, a u duši svojoj klice božanstva razvija i stvara od njih vrline. Kao putokaz tome životu bile su mu samo dvije riječi čiste Hristove nauke: »Kraljevstvo Božije unutrije , u vama«. Zar nama svima te riječi Hristove nebi mogle biti putokaz za novi, bolji život.

G. Petrov

Nije potrebno živjeti, ako se ne živi ćudoredno.

Hegel

Blago tome ko dovijek živi,
Imao se rašta i roditi!

Njegoš

Luđaci i mudraci ne škode nikome. Samo poluluđaci i nazovimudraci su opasni.

Goethe

Ko nije u stanju svoje predodžbe ispravljati po uspjehu svoga iskustva, taj je osuđen da propadne.

Höffding

Ma da je zapadni svijet priznao za svoga učitelja Onoga, koji je smjelo proklamovao svoje jedinstvo sa Ocem, Onoga koji je svjetovao svoje vjerne da budu savršeni kao što je njihov Božanski Otac savršen, zapadni svijet nije se upravo nikada pomirio sa idejom našeg jedinstva sa Beskonačnim Bićem. On osuđuje kao huljenje na Boga svako pravo čovjeka da postane božanski.

Tagore

Junak vlada sa prilikama, a prilike vladaju sa slabićem.

M. Vidović

Umjetnost sjedinjuje cio svijet, u toliko prije prave umjetnike.

Beethoven

Među mnogim zlim stvarima, oštar jezik je najopačnija stvar.

Schiller

Niko ne može izaći iz svoje vlastite individualnosti.

Schopenhauer

Ljubav je jedino dobro koje se ne može ocijeniti; jedino zlo kome čovjek ne može naći lijeka.

Kardinal de Bornis

Snažni um neće pristati da živi od lažnih ustupaka i mrtvih tradicija. On se buni protivu njih.

Jules Payot

Ljubimo Krista, Budhu i Muhameda, ove nenadkriljive genije, što ostadoše pošteđeni od seksualne natruhe i klanjajmo im se! Ulične nam svjetiljke nisu dovoljne; treba da gledamo i na zvijezde.

Jules Bois

Što je predmet umjetnosti? Ako realnost ravno pogađa naša osjetila i svijest našu, ako mi možemo ući u neposredni saobraćaj sa stvarima i s nama istima, ja vjerujem da je umjetnost beskorisna ili bolje da smo svi umjetnici, jer onda i naša duša titra neprestano u saglasju sa prirodom.

Bergson

Žena je zagonetka, čije se rješenje zove materinstvo.

Nietzsche

Junak moje pripovijesti, koga ljubim sa svim silama duše, koga sam nastojao u svoj njegovoj ljepoti prikazati i koji je uvijek krasan u prošlosti, u sadašnjosti i budućnosti, jest — istina.

Tolstoj

Nema većega bola nego opomenuti se sretnih časova u nevolji.

Bante

Bože, ti predaješ ljudima sva dobra pod cijenu napora.

Sv. Leonhard

Ponavljam i opominjem sve nas, jer su vremena ozbiljna, da u svemu i svačemu dobru i krepku volju, čvrst značaj i plemenitu namjeru čuvamo, da se čim više izobražavamo i oplemenjujemo, jer nas samo to može učiniti vrijednima i dostojnima viših ciljeva. Naša domovina ima sve uvjete za život, samo joj manjka prosvjeta i blagostanje.

Strossmayer

Postojano jadikovanje pokazuje više slaboću duha, nego pravu bol.

Gandhi

Ko nikada nije patio, taj je neznalica.

Ada Negri

Budućnost je onoga naroda, koji svoj polni život udesi tako, da rađa samo duševno i tjelesno zdravo potomstvo.

Prof. dr. M. Gruber

Više slave zaslužuje onaj, koji je komu otro suzu, nego onaj, koji prolije potoke krvi.

Byron

O, budi hrabar! Nemoj bezutješno suze lijevati. Često je padanje u žalost samo put, da se sretnije opet podigneš.

Shakespeare

S vrbe nećeš dobiti krušaka —
Od kukavice stvoriti junaka.

August Harambašić

Dosada je korijen, iz kojeg se šire sive biljke ogovaranja i mržnje.

Johnson

Umjetnost je staza, po kojoj se od individualne simpatije dižemo do simpatije društvene, utjelovljene, tako reći, kolektivnog života, koji nas, sugestivno stvarajući idelanijima oblike života, podiže i potiče na strmom putu napretka.

Guyan

Mladost je živa poezija.

Čelakovsky

Pomoću misli stvaramo svoju budućnost, dobru ili zlu. Uopće sve je stvoreno mislima. Misao je samo drugo ime za budućnost, dakle izaberi svoju sudbinu! Ljubav donosi ljubav, a mržnja donosi mržnju.

Ella Wheeler Wilcot

Nije dovoljno otkrivati nedostake; dapače je, nepravedno objelodanjivati ih, ako ne poznajemo načina s kojim bi ih boljem stanju priveli.

Goethe

Ja sam svoje strasti uništio kao što žestok čovjek ubija svoga konja, kad ne može njime da upravlja.

Chamfort

Nikada ne dolazi nesreća bez svoje pratnje.

Heine

Povrh rijeke ljudskoga života duva zimni vjetar, premda je obasjeva i nebesko sunce; šarenilo duge ogleda se u njenim uzbuđenim valovima, studen je okiva u led, kad ona miruje. Čuvajmo se, da naš počinak ne bude kao počinak kamenja, koje dok na nj navaljuju bujice i biju ga gromovi, zadržava svoj veličanstven izgled, ali kad se bura stišala, kad struja miruje, pušta da na njem izraste trava i mahovina, a najzad se zdrobi u prašinu.

Ruskin

Hoćeš li se popeti na najviši stepen svoga zvanja, tada otpočni sa najnižim.

Marden

Nemojte prezirati ograničene ljude i ne tražite da svi ljudi budu savršeni.

Konfucije

Niko se ne rodi na ovaj svijet, a da se za nj određeni posao ne rodi s njime.

Lowel

Svaki čas radina života može biti odlučna pobjeda.

Smiles

Obadvoje (Raskoljnikov i Sonja) su bijedni i jadni, ali na tim bolesnim, blijedim licima već sija zora obnovljene budućnosti, potpunog vaskrsenja na novi život. Vaskrsnula ih je ljubav; u srcu su im neizrezivi izvori života za drugo srce.

Dostojevski

Studij ljepote je dvoboj, gdje umjetnik viče od straha prije nego će biti pobijeđen.

Baudelaire

Himbeni ljudi preziru nauku, priprosti ljudi dive joj se, a mudri ljudi njome se služe, jer ona sama ne uči kako se ko ima njome služiti. To je mudrost koja je izvan nje, a koja se stiče opažanjem. Ne čitaj da se sjećaš ni da vjeruješ, nego važi i razmišljaj.

Bacon

Koji je to despot ljubio znanost? Ljubi li kradljivac svjetlost u noći?

Weber

Mastilo učenjaka i krv mučenika imaju pred nebom istu vrijednost.

Koran

Slijepa pokornost često je štetnija, nego prisilno pokoravanje pod bičem tirana. Za roba surovosti ima još nade, ali je nema za roba ljubavi.

Gandhi

Čovjek mora ostati u uvjerenju, da je nepojmljivo pojmljivo; inače ne bi ništa ni otkrio .

Goethe

Zaboravio sam da svaki sitni događaj svakidašnjice čini ili raščinjava karakter, i da s toga ono, što smo učinili u skrivenoj sobi, moramo jednog dana razglasiti sa krova kuće.

Oscar Wilde

Izvan društva samac čovjek nije ničim obvezan nikome, ima pravo da živi kako si zamisli. Ali u društvu, gdje on neizbježno živi na račun drugih on mora radom plaćati vrijednost svog izdržavanja. Ovdje nema izuzetka. Rad je neminovna obveza društvenog čovjeka. Bio on bogat ili siromašan, mogućan ili slab: svaki građanin bez rada je kradljivac.

Rousseau

Imade samo jedna mana u ljudi, a ta je: misliti samo na sebe i za sebe.

Fichte

U misli se treba odvojiti od gomile,
U radu s njome se treba spojiti.

Lamartine

Ništa nije ljepše sastaviti kao: učenost i blagost, moć i praštanje.

Omer Ibni Abdil-Azis

Radom k odmoru, borbom k pobjedi.

T. Kempen

Vjeruj, ljubi, nadaj se i — snosi: srcem čut ćeš: zašto si i tko si!

S. S. Kranjčević

Priroda je moja mati. Univerzalni duh je moj otac. Oni koji su se odali ideji dobra jesu moji prijatelji i univerzum je moj dom.

Sarkara

Istina čovjekova je moralna istina, a njigovo se pravo oslobođenje zbiva samo u duhu.

Tagore

Nema zvanja ni položaja, u kojem čovjek ne bi mogao pomoći razvitku kulturne ideje.

K. Brössler

Međutim ima jedna stvar, a ta je: ne ubijajte misao, koju ni oganj ni željezo ne može zastrašiti.

Swinburne

One, koji ginu u borbi, bogovi i ljudi poštuju.

Heraklit

Saosjećanje je jedna od najvećih tajna života. Ono savlađuje zlo i jača dobro. Razoružava, umekšava srce i otkriva bolji dio čovjekove prirode.

Smiles

Najveći stepen razvoja je čovjek, u koga je razvijena svijest i sloboda stvaralačkoga kretanja.

Slankamenac

Vjeruj vjeru, vjera će te spasit'.

Mažuranić

Ljubav je kapljica nebeske rose, koju nebesa kanuše u kalež života, da mu poslade gorkost.

Puškin

Uvidio sam da bi me knjige napravile učenim, ali nikako čovjekom.

Lessing

Često i najneznatnije stvari proizvode veći utisak na ljude nego i najznatnije.

Turgenjev

Vladalac koji daje čovjeku zvanje, griješi i prema Bogu i prema državi, ako ima u svojoj državi još nekoga, koji bi bio sposobniji za to zvanje.

Koran

Priroda i uzgajanje jesu slični. Uzgajanje preobražava čovjeka, ali tom preobrazbom stvara jednu drugu prirodu.

Demokrit

U svakom radu ima koristi.

Salamun

Pitanje uzgoja i obrazovanja naše mladeži postaje u prvom redu etičko pitanje, jer se ima da ostvari koliko ljepota, toliko pravda i istinitost života.

S. Ljubunčić

Ako zavisimo od moralnih zakona, onda smo slobodni od osjetnosti.

Goethe

Spokojstvo je tijela kad se malo jede; spokojstvo duše kad se malo griješi; spokojstvo srca kad se malo brine, a spokojstvo jezika kad se malo govori.

Ibnu Kurre

Djeca ne treba da osjećaju teškoće i dosadno vrijeme u razredu, jer je nemoguće da dijete izučava odvratna i za njega nepojmljiva znanja.

Heysmann

Najvažnije je da zadobivanje znanja bude više prijatno i primamljivo, a ne teško i suhoparno, koji se oslanja na jasno opažanje da je za dijete onaj duhovni rad, koje ono vrši sa voljom i pri kojem je uvijek zdravo.

Spencer

Misli silno o velikim stvarima, i znaj da je misao jedina stvarnost na svijetu. Uzvisi prirodu spram svoga stasa i neka svemirski svijet bude odraz tvoje herojske duše. Bori se za čast; to je jedino dostojno čovjeka, i ako ti se desi da dopaneš rana. proli svoju krv kao blagotvornu rosu, i smiješi se.

Anatole France

Uzgajanje je najveći i najteži problem koji se može zadati čovjeku.

Kant

Novija djela napisana su za čitaoce, a antikna za pisce.

Montesquieu

Uspavanost uma nije drugo do uspavanost volje.

Jules Payot

Sva velika djela potječu iz srca.

Sydney Smyth

Mi smo sirote, ali smo radnici, zdrave su nam ruke. Mi smo u tami, ali nismo glupi, hoćemo svjetlosti. Učićemo se, znanje će nas osloboditi. Radićemo, rad će nas osloboditi. To će se moći. Poživimo, doživićemo.

Mi smo grubi, ali od toga mi sami patimo. Mi smo puni predrasuda, ali mi sami stradamo od njih, mi to osjećamo. Tražićemo sreću, pa ćemo naći humanost i postaćemo dobri. To će se moći. Ko doživi vidiće.

Rad bez znanja besplodan je. Mi ne možemo biti sretni dok i drugi ne budu sretni. Prosvjetimo se i obogatimo se. Bićemo sretni i bićemo braća i sestre. Mi ćemo se učiti i raditi, pjevaćemo i ljubićemo se, biće raj na zemlji. Pa budimo veseli u životu. To brzo ide, to će doći, svi ćemo to dočekati.

N. G. Černiševski

Ovo sistematsko nastojanje svih čovječjih svojstava zbilo se najprije u trgovini i politici. Iza dugačkih porođajnih bolova mehaničke energije proizašla je ova potpuno razvita neman začudne snage i golemog apetita, kojoj je zapad dao ime nacija.

Tagore

Pouzdaj se u se i u svoju pamet — ako je imaš.

F. Kočić

Sa lažju, iznenađenjem i zaskakivanjem može se postignuti samo časoviti uspjeh. Trajni uspjeh postizava se samo protivnim sredstvima.

Smiles

S tim svima osobinama sredine pravi naučni radnik mora voditi borbu, hteo ne htio: otimati se od sredine, nedati joj da ga svede na svoj nivo osećanja i mišljenja. Time se i nivo sredine diže.

Jovan Cvijić

Razumijete li me: dragovoljno, potpuno svjesno i ničim neprisiljeno samopožrtvovanje sebe cijeloga na korist svih, po mojem sudu je znak najvišeg razvitka ličnosti, najveće njene snage, najvišega samovladanja, najveće slobode vlastite volje. Dobrovoljno položiti svoj život za sve ljude, ići za sve na križ, na lomaču može, samo da se izvrši kod najviše razvijene ličnosti.

Dostojevski

Pesimizam se ukazuje kao nazor svagdašnjega čovjeka, koji ne umije spoznati bezinteresno. Genij se blaži na vedrim visinama umjetnosti, te u blaženstvu umjetničkog zrenja zaboravlja teški, bolni pritisak pojavnosti.

Schopenhauer

Vrijeme sa svakim drukčije ide. S nekim u korak, s nekima ide u kasu, s nekim trči, a s nekima stoji.

Shapespeare

Čovjek će sagledati sreću ako gleda oštro i pažljivo, jer ona i ako je slijepa, nije nevidljiva.

Bacon

Dužnost je voljeti, što je najuzvišenije. Korist je kad znamo, a zadovoljstvo kad tu dužnost uviđamo.

Tennyson

Savest je ljudska kao žižak u noći. Zanemarimo li je ugasiće se i, ko zna, hoće li se iko više naći, da je ponovo zapali.

Emil Petrović

Spoznaja se ima promatrati samo u cjelini života.

Wiliam James

Čvrsta riješenost je najveća mudrost.

Napoleon

Svako radije vjeruje nego razmišlja.

Seneca

Ljudi počnu mrijeti kad im se počne buditi sumnja u ideale.

Kranjčević

Čovjek je rijeka čiji je izvor skriven.

Emerson

Treba da uživamo u onome što imamo, ne praveći upoređenja. Nikad neće biti sretan onaj koga sretniji muči.

Seneca

U značaju istom stoji sav smisao čovjeka. Čovjek bez značaja je hljeb bez soli.

Maksim Gorki

Slikar fra Angelico je uvijek prije molio, nego li bi se prihvatio kista, da slika svoja nebeska lica. Koliko više moramo mi moliti, da bi uzgojili žive ljude! Koliko moramo sebe očistiti od svoje prekrivene nečistoće, da bi razbudili u djeci njihovu skrivenu čistoću?!

Foerster

Što li se sve u svijetu nebi moglo postići kada bi ljudi poznavali svoju snagu!

Marden

Ne znam ni za kakvu drugu zabavu osim učenja.

Petrarka

Veliki čovjek ima jednu brigu: da postane što je moguće više čovječanski — ili bolje: da postane opći. Opći Shakespeare, opći Goethe, Moliere, Balzac, Tolstoj . . . I, što je najčudnije, on tako postaje i najličniji. Dok onaj koji bježi od čovječanstva za volju samoga sebe, uspijeva samo da postane samoživ, nastran, nepostojan . . .

Andre Gide

Sa historijom u ruci dalo bi se dokazati, da je nebrojeno najvrlijih duhova moralo podleći u zagušljivom uzduhu ropstva.

John Stuart Mill

Puka želja zadovolji samo lude. Čvrsta volja tekar uspjeh bude.

Grabbe

Na svijetu nema veće radosti, nego kad vidiš, gdje ti se velika duša iskreno otvara.

Goethe

I divlju pečal može navika upitomiti.

Shakespeare

Samo u nuždi vidi se otmenost velike duše.

Schiller

Glava i srce je kao zvono i kazaljka na tornju od čovjeka. Kod luđaka je srce kazaljka, a glava zvono, koje zvoni po zapovijedi (kazaljke). Kod mudrih ljudi je baš protivno.

Saphir

Stog, što laju psi na sjajni mjesec, neće mu se pomračiti lice.

Svetozar Marković

Veleumni grade sami sebi pravila.

Richelieu

Ko živi za velike ideje, ko njima i život svoj rado žrtvuje, taj je velikan.

Silvio Pellico

Ljubiti i proučavati duševne velikane to je prvi korak, koji nas vodi do tajne njihove besmrmtnosti.

Enrico Castelnuovo

Pogledaj u dubinu svoje duše. Tu ćeš naći izvor prave sreće, izvor nepresušni, samo ako ga dubiš neprekidno.

Mark Aurel

Plemenito djelo još u snazi životnoga žara, život i smrt krasnu ono tebi stvara.

Kingsley

Nije tvoje zanimanje ispitivati postojanje Boga; ispituj bića koja je On stvorio.

Rückert

Religijo, koja zla znaš da počiniš!

Lucretius

Svi su velikani škrtarili vremenom.

Marden

Skupo se plaća biti besmrtan, zato se češće puta umire za života.

Nietzsche

Onaj čovjek, koji čeka da mu se posao udijeli, umre prije nego li što je zemski rad svoj izvršio cijeli.

Lowel

Naučna prosvjeta sama po sebi daje jedino dresuru razuma i ako je čovjek, koji je usvaja, po svojoj prirodi grabljivac, to će mu obrazovanje jedino izoštriti zube i nokte.

Fichte

Heroj je onaj, koji živi u unutrašnjoj sferi stvari, u istini, u božanstvu i vječitom.

Carlyle

Kad veliki čovek pogreši i padne, onda se i najsitniji čovek oseća veći od njega.

B. Knežević

Pravi je znak plemenitosti nježno milosrđe.

Shakespeare

Nema dobra u kući bez žene.

Fenelon

Svijet se ogleda u svakoj kapljici rose.
Sve stvari imaju moralni cilj: duh, savjest, osjećaj u nama, a izvan nas — zakon.

Emerson

Čovjek ne voli da vidi sretnijega od sebe.

Chamfort

Pravi je rodoljub onaj, ko nastoji svoj život tako urediti, da pridiže narodnu vrijednost.

Ljudevit Gaj

Svjetovna graja nije drugo nego ćuh vjetra, koji sad dolazi odovud, sad odonud i mijenja ime, jer mijenja stranu.

Dante

Život je u kretanju.

Aristotel

Što je čovjek umno i moralno zreliji, to je manje povodljiv i to manje na njega utječu zli primjeri.

Trstenjak

Ne vidim na kugli zemaljskoj ništa više od čovjekove ličnosti.

Černiševsky

Bez muke se pjesma ne ispoja,
Bez muke se sablja ne sakova.

Njegoš

Ko je došao na svijet da ga ozbiljno i u najvažnijim stvarima prouči, taj može reći da je sretan, ako se izvuče zdrav i čitav.

Schopenhauer

Što je duh slabiji, tim se više podaje srdžbi.

Plutarh

Nemoguće je da se ocijeni karakter ma kojega doba, ako se ne odmjeri stepen njegova znanja. Pisati istoriju jedne zemlje bez obzira na njen umni napredak, bilo bi isto kao kad bi kakav astronom htjeo da zamisli planetni sistem bez obzira na sunce, bez čije svjetlosti se planeti nebi ni vidjeli, čija ih privlačna snaga održava u hodu njihovu i goni ih, da određene im puteve opisuju.

Buckle

Nebo s vjetrom uzdiže te,
A zemlja ti letjet ne da.
Među zemljom i međ' nebom
Tvoja duša uvijek preda.

Petar Preradović

Moj je zadatak, da budim u vama dobre misli i najplemenitije osjećaje, za koje ste vi sposobni. Ja hoću da budem vaš duševni akušer. Nastojim, da vi u sebi razvijete u najvećoj mjeri sve najpametnije i najsvetije od čega se klice u vama nalaze.

Sokrat

Umnog premora nema, jer čovjek ima u sebi duboke zalihe energije.

Jules Payot

O onima, koji u odgajanju, bilo u naučnom ili moralnom pogledu, gledaju čudotvorno sredstvo za liječenje svega u društvu, možemo tvrditi da njihove prekomjerne nade nisu bez blagoslova i da je to poslijedica dobroga uređenja stvari, što se njihova vjera ne može pokolebati.

Spencer

Tajne znamenitih pronalazaka leže u osvjedočenju, da ništa nije nemoguće.

Liebig

Najgori je umor od nerada.

B. Knežević

Kori onoga, koji svoje čine ne zna vagnuti i onoga, koji je odviše ohol, a da bi poštivao ono, što je zbilja vrijedno te se ne diči onime, što uistinu ne vrijedi.

Goethe

U školama se vrlo malo uči o vještini kako se živi i misli.

Montegazza

Mnogi ljudi, koji nijesu nikada vidjeli mudraca, žele da ga vide, ali kada ga vide i čuju, ne koriste se njegovim učenjem.

Konfucije

Kao što je za kaljenje željeza podjednako potrebita i vatra i voda, tako su za odgoj srca neophodno nužne i radosti i nesreće. Same radosti stvaraju egoizam, koji rađa zlobu koja rađa egoizam.

Potapenko

Poštovanje samoga sebe pored vjere je nasip protiv svakoga zla.

Bacon

Najviše je radosti u mislima i u idealizmu — to su ruže uživanja.

Emerson

Kada je otpor uzaludan, ludost se buni, slabost se tuži, niskost se udvara i laska, a ponositost mudro podnosi i šuti.

Vojvoda od Levisa

Srednji je put staza mudrosti. Malo ih ustraje na njemu. Oprezni i izdržljivi rijetko će kad pasti u zabludu.

Kong-ce

Blago onome ko je mogao da od svoje duše načini hram i da delima svojima dade obeležje i značaj svetinje; ko je umeo da od svoje duše načini duboko i mirno jezero u čijem se ogledalu ogleda sunce.

Emil Petrović

Veselo je srce kao nebo pod kojim uspijeva svaka biljka osim otrovne.

Jean Paul

Samo je ona stvar izgubljena, koja se napusti.

Feuchtersleben

Važnije je da čovjek uživa u kakvom pupoljku, nego da njegov korijen posmatra pod mikroskopom.

Oscar Wilde

Analiza nije za pjesnika. Njegovo je zvanje da iznosi sliku života na svoj način, a ne da secira.

Macaulay

Za život nema ni vremena ni prostora. Život je jedan trenutak i život je čitav niz vjekova.

Dostojevski

Usta mudra na srcu; srce ludu na ustima.

Salamun

Školsko odgajanje jedino predstavlja da postoji izvjestan stepen pamćenja, ali nije potrebno da se ima ma kakav kvalitet rasuđivanja, refleksije, inicijative i pronalazačkog duha.

Le Bon

Ljepota je svugdje. Ona ne manjka našim očima, ali naše oči često prelaze preko nje.

Rodin

Slovo ubija, a duh oživljuje.

Sv. Pavao

Odgoj je duševni kruh.

Mazzini

Kao što ptice pogdjekad pokupe zrnca i odnose ih svojim mladim, a da ih i ne okuse, tako i naši pedanti uzimaju znanje na vrh usana, pa ga kasnije prospu u vjetrove.

Montaigne

Razum nam nalaže daleko imperativnije od ma kakvog despota; jer, neposlušan despotu, čovjek može biti kažnjen, ali neposlušavši svoj vlastiti razum, čovjek postaje budalom.

Pascal

Kada bi se blaženstvo sastojalo u tjelesnim zadovoljstvima, trebalo bi da govorimo, da su volovi blaženi kad jedu grahoricu.

Heraklit

Univerzalna povijest, povijest onoga, što je čovjek na tom svijetu stvorio, zapravo je povijest velikih ljudi, koji su u njoj djelovali. Oni su bili vođe ljudstva, ovi velikani, oni su bili oblikovači, uzori i u potpunom smislu stvaratelji svega, što je velika masa ljudstva izvršila i postigla.

Carlyle

Ljubiš li život ne gubi vrijeme, jer se iz vremena sastoji život.

Franklin

Radnja, istina, sporo tvori, ali nikada ne ruši, i na veliku zgradu vjekova ne prilaže nego zrno pijeska k zrnu pijeska, ali ipak od velikog duga vremena odbija časove, dane i godine.

Schiller

Ne za školu, nego za život učimo.

Seneca

Mudrost života vazda je dublja i opsežnija od mudrosti ljudske.

Maksim Gorki

Ne uljepšavaj nikada svoje mane, inače se nećeš od njih nikada osloboditi.

Herder

Patnja je prednost u životu baš kao i sreća.

Jenny Blicher Clausen

Zaposlenost duševnih sila djeluje dobrotvorno na čovjeka, kao sunce na prirodu. Ona razganja duševne oblake, rasvjetljuje, ugrijava i podiže malo po malo duh na snažnu mirnoću i radost.

Humboldt

I radi za svijet, al' ne slušaj pljeska,
I ljubi svijet, al' ne nadaj se plaći,
Jer hvala ljudska voda je vrh pijeska.

A. Šenoa

Volja, vlastita volja i snagu daje. Što je bolje nego sloboda? Umij htjeti i bićeš slobodan i zapovjedaćeš.

Turgenjev

Prirodno je pravo sklad lične slobode s općom slobodom.

Kant

Ako neko kaže štogod zlo o tebi, a istina je, popravi se; a ako nije istina, smij se.

Friedrich Veliki

Siromasi su crnci Evrope.

Chamfort

Često dok razmišljamo kako da započnemo neki posao, bude prekasno.

Quinitilan

Trčanje ne koristi, ako za vremena ne podjemo na put.

La Fontaine

Učtivost je kao jastuk napunjen zrakom. Ako i prividno ničega u njemu nema, smanjuje trešnju i udarce.

Cary

Civilizacija je glorifikacija rada.

B. Knežević

Bolje ti je da spretno podigneš lepezu, nego da nespretno pokloniš pet hiljada kruna. Bolje je da dobročinstvo sasvim uskratiš, nego da ga mrzovoljno udijeliš.

Lord Chesterfield

Časovi imaju krila, te lete tvorcu vremena i nose mu vijesti na što ih upotrebljujemo.

Milton

Što možeš uraditi ili misliš da možeš, ne oklijevaj, počinji.

Goethe

On je hajduk roblja vezanoga —
On je veći, e više ugrabi.
Ja sam hajduk — te gonim hajduke.
Glavnija je moja hajdučija.

Njegoš

Ko samo na svom interesu radi i samo prema tome načelu djeluje, najvećeg je preziranja vrijedan. Sve ljude treba ljubiti i raditi prema njima kako bismo željeli da oni rade prema nama.

Kong-ce

Gadna bolest je laž.

Silvio Pellico

Kome zakon leži u topuzu
Tragovi mu nečovještvom smrde.

Njegoš

Nije niko nikad bio ohol, a da mu to nije naškodilo.

Burke

Mišljenje je uvjet iskustva; iskustvo nije moguće bez mišljenja.

Alois Riehl

Kultura je najjači dokaz snage narodne; književnost označuje visinu kulture.

Štefan Žeromski

Stvarnost više vrijedi nego svi izvještaji o njoj.

Emerson

Lični život pojedinca je pobjedonosna navala duha na nagu spoljašnost stvari, triumf karaktera nad prilikama i slučajevima, nad otporom tijela i nerava. Prava ljepota mladosti jeste samo u borbi protiv unutrašnje mlitavosti.

Foerster

Svaki od nas mora biti spreman da će mu jednoga dana doći mnogi koji će tražiti od njega ljubavi, dobrote i stine; stoga neka je svaki spreman da oni, koji bi mogli jednoga dana doći, ne odu praznih duša, uznemirenog srca i suznih očiju.

Emil Petrović

U važnim poslovima budi uvijek pažljiv, misli na opasnosti. Ko se ničega ne boji, biva iznenađen od opasnosti.

Konfucije

Gubitak vremena kosne se onoga, ko ga umije da cijeni.

Dante

Čovjek je ono što uzgoj od njega učini.

Rousseau

Karakter je plod srca. Svaka šaka poštenja vrijedi kola znanja.

Herbart

Iskrenost je osnova lične vrijednosti.

Smiles

Beskoristan je život rana smrt.

Timistij

Imanje je blago, a rad je ključ koji vodi do toga blaga.

Silvio Pellico

Lijenčini je tvrdo i na perinama.

Shakespeare

Boj se onog, tko je viko
Bez golema mrijet jada.

Mažuranić

Duh je kuća sebi rođena i u sebi od pakla će načiniti nebo i od neba pakao.

Milton

Smijeh je najvjernija kušnja duše.

Dostojevski

Optimizam je vjera, koja vodi ispunjenju; bez nade ne možemo ništa učiniti.

Helene Keller

Kaže li se da je potpuno vršenje ćudoređa nemoguće, onda neka se promisli o kakovoj se nemogućnosti govori. Da ne možemo često ostvariti i najbolju volju poradi izvanjih zapreka, to se doista događa, ali ćudoredni zakon i ne traži više, nego da sve sile upremo i učinimo što možemo. A zašto ne bismo učinili što učiniti možemo?

Fichte

Ništa ne može imati važnosti, niti vas može učiniti članom odabranog kruga, ako ne odbacite svoje ukrase i ne počnete jedan s drugim općiti golom istinom, čistom otvorenošću i sveznajućom tvrdnjom.

Emerson

Ljudi, kod kojih sam zapazio u mome životu najveći uspjeh njihovog rada, bili su uvjek veseli i puni nade; išli su na svoj posao sa smiješkom na svome licu, dočekivali su svaku promjenu i svaku nezgodu ovog zemaljskog života kao muževi.

Charles Kingsley

Ništa nije važnije u kompliciranom ljudskom životu, nego da uspjeh i neuspjeh ne sudimo odmah po časovitim i površnim posljedicama.

Foerster

Svijet ne živi od grijehova griješnika, nego od dobrih ljudi. Nema svetijeg herojizma od samoodricanja za dobro i slobodu drugih.

Gorki Maksim

Iza tuče vedrije je nebo,
Iza tuge bistrija je duša,
Iza plača veselije poješ.

Njegoš

Nema sata u mladosti, koji nebi bio sudbonosan, ni časa, koji bi se mogao nadoknaditi, kao ni udarca, koji bi na razhladjelom željezu mogao nadomjestiti udarac zanemaren u pravo vrijeme.

Ruskin

Jedini put napretku čovječanstva jeste: razvijanje svijesti i moralnog osjećaja u narodu.

Tolstoj

Svaki čovjek mora sebi izabrati svojega junaka, po čijem uzoru izgrađuje sebi staze gore do na Olimp.

Goethe

Mi se ne plašimo napora za ono, što ljubimo.

Shakespeare

Neka naš život bude jednostavan u svojoj spoljašnosti, a bogat unutrašnjom vrijednošću.

Tagore

Spoznadoh, da nije ništa bolje, nego činiti dobra u životu svome.

Salamun

Tvoja mudrost neka je mudrost sijedih vlasi, a tvoje srce neka je srce nevina djetinjstva.

Schiller

Svoju vrijednost najlakše ćeš prosuditi po načinu, kojim vršiš svoju dužnost. A što je tvoja dužnost? Ono, što sadašnjost od tebe zahtijeva.

Goethe

Učitelj bez čuvstva i suhoparan nije dobar uzgajatelj ni pedagog.

Trstenjak

Ni jednome učenjaku nije svemogući Bog darovao iskru znanja prije nego mu se on obvezao da to znanje neće kriti.

Ali ibni Ebi Talib

Neću da se učenike samo snabdjeva znanjem, nego naročito da se duševne sile i moći učenikove podižu i razvijaju.

Pestalozzi

Moć volje prelazi u snagu tijela.

Budha

Vi koji hoćete da zadržite narode u tami neznanja, treba da znate, da njihova tama predstavlja baš za vas najveću opasnost. Ili zar ne vidite sa kojom lakoćom bezumna zvijer postaje grabežljiva i bijesna?

Mirabeau

Najveći čovjek je onaj, koji, bilo da je mučenik, pjesnik, prorok, ma šta, strese lance i može da kaže čovječanstvu: oslobađam.

Anri Bataj

Mladi ljudi kad im se predaje kao što treba, u školi su isto tako sretni, kao i na polju i u igri.

Pilaus

Nema većega gospodstva do gospodarstva nad samim sobom.

Leonardo da Vinci

Od deset udaraca, što ih učitelj zadaje, on sam zasluživje devet.

Dinter

To se zove jedino pravi život: ne živjeti samo za sebe, već i za druge.

Menander

Krv je ljudska rana naopaka.

Njegoš

Čovjek je netjelesna duša, kojoj služe organi; opremljena je razumom i voljom; ona je stvorena za konverzaciju i društvo, a stanuje u palačama i potleušicama; harmonično i idealno njeno djelovanje razvija se pomoću pitanja i odgovora u jednom idealnom svijetu, koji je bez obzira na vrijeme i prostor logikom sagrađen.

Descrates

Zna se da veliki talenti obično imaju više protivnika nego prijatelja; oni rastu i svijetle odvojeno, bojeći se da ne zasjene jedan drugoga: magarci se učoporuju, a lavovi usamljuju.

Rivarol

Historija nije koristna zato što se iz nje čita prošlost, već zato što se u njoj čita budućnost.

Ž. B. Sej

U mojoj duši vlada čudnovata vedrina, slična slatkom proljetnom jutru. Sam sam i uživam čari, da se nalazim u kraju, koji je stvoren za duše u samljene i sanjarske, kao što je moja duša.

Goethe

Nema sjaja bez svijetla; to je prvo pravilo, koje bi svaki književnik trebao da ima pred očima.

Eötvös

Ja sam poslan, da usavršim moral.

Muhamed (a. v.)

Ne silazi nikada s puta vrline i časti, jer je to jedino sredstvo da budeš sretan.

Buffon

Za društveni život znamenitiji je uzgoj morala i karaktera, nego intelekta, pa se od učitelja traži u prvom redu moralna kvalifikacija.

Trstenjak

Mogućnost kulture leži dakle u sposobnosti čovjekovoj, da se ne da pasivno nositi, od općeg životnog toka, nego se unosi u njega svojom aktivnošću, te je u stanju da ga uobliči prema samosvojnosti svoga duha.

Slankamenac

Gdje se za gradnju gradova, kula, spomenika i vojarna potroši jedan zlatnik, ondje ih treba potrošiti stotinu za valjanu izobrazbu mladića koji bi, postavši čovjekom, mogao biti drugim vođa u svemu što je pošteno. Dobar i mudar čovjek je najdragocjeniji osnov čitave države, do kojega mora biti više stalo nego do sjajnih palača, više nego do hrpa zlata i srebra.

Luther

Siromaštvo mnogo toga nema, ali škrtost nema ničega.

Seneca

Ljubav traži, prijateljstvo daje.

Carmen Sylva

Ko ne govori ništa ili kazuje sve, tome se također neće ništa reći.

Lord Chesterfield

Ko hoće da stvara, mora da bude veseo.

La Fontaine

Samo dobro srce u stanju je da uživa u dobroti.

Kant

Ako smo pogrešili najbolje je priznati i grešku popraviti. Ponos je u takovim slučajevima najslabiji savjetnik.

Mantegazza

Veli se: promijeni društvene ustanove i prilike, pa ćeš promijeniti ljude. A ja naprotiv tvrdim promijeni ljude, pa ćeš time promijeniti ustanove i prilike. Oni bi htjeli da gradim s krova, jer je društvo krov; a ja bih htio da gradim s temelja, jer je čovjek temelj.

Uzmimo jedan slučaj. Društvo je neprosviješćeno. Ono je društvo analfabeta. Treba, očito je, podučiti pojedince; pojedince prosvijetliti, pa će biti prosvijetljeno društvo. Drugoga puta niti ima niti ga može biti.

M. Vidović

Vlastito djelo diže čovjeka nad sama sebe.

Eucken

Prvi je znak ljubavi dijeliti svoje sa siromasima: ko ne dijeli, ne ljubi.

Lacordaire

Ako si dobar sin ti si već time i dobar građanin.

Wagner

Državni je moral mumificirani pramoral, koji se drži uzvišenim nad svakim razvojem, te je faktor tromosti u povijesti masa.

Christensen

Za mladost ima svijet toliko dražesti, koliko se ona idealizmom svojim odvaja od praktičnoga utilitarističkog materijalizma.

Pajo Zetić

Kako se iza dana dobro sprovedena dobro spava, tako se iza života dobro proživljenoga mirno umire.

Leonardo da Vinci

Al' tko Boga vjerno služit' grede,
Čist'jem srcem služiti mu valja.

Mažuranić

Konačni cilj svega društvenog i povijesnog razvoja je samo čovječnost, t. j. što savršeniji oblik i razvitak duhovnog i osjećajnog života ljudskog.

Natorp

Pedagogiji je zadaća da njeguje ideju istinitosti i ljepote, a prije svega ideju dobrote. Za to ona ne spada u lijepe, već u etičke vještine.

Weygoldt

Nizom popuštanja dolaze ljudi do onih pojmova o moralu, koji sada najviše vladaju, kada se nalazi manje nego ikada onih pravih ljudi, onih čvrstih volja, koje se ne povijaju pred zlom i nevaljalstvom, kojima se čini da su učinili zločin, kad i najmanje skrenu s pravog puta; to su divne slike poštenja . . .

Balzac

Što je tjesniji kavez, tim je slađa sloboda.

Schiller

Ko se u mladosti nikad ne odmara,
Tom se u starosti spokojstvo stvara.

Lj. Nenadović

Usamljen i zamišljen čovjek naliči pustinji mračnoj, ma koliko ona bila prostrana i osvjetljena suncem.

Viktor Hugo

Mudrost gradi kuće, a oprez ih utvrđuje.

Salamun

Zaposlenost duševnih sila djeluje dobrotvorno na čovjeka kao sunce na prirodu. Ona razganja duševne oblake, rasvijetljuje, ugrijava i podiže malo po malo duh u mirnoću i radost.

Humboldt

Sve uredbe ljudske, sve znanosti i umjetnosti, ako su prave nemaju drugoga cilja, nego da nas humanizuju, t. j. da nečovjeka ili polučovjeka učine čovjekom.

Herder

Naše najviše priznanje ne pripada onima koji čine otkrića, nego onima koji nam pokazuju put k otkrićima.

Buckle

Patnja je vrijednost u životu baš kao sreća.

Jenny Blicher Clausen

Lijepa knjiga i lijepa riječ mogu da učine mnogo, ali lijep primjer govori mnogo rječitije svakom srcu.

Buffon

Imaj uvijek pred očima za primjer nekog zaslužnog čovjeka, i živi kao da je on tu prisutan, kao da on posmatra ono što činiš. Neka ti njegova slika uvijek lebdi pred očima; da ti posluži ili za primjer ili za savjet.

Seneca

Težak vijenac al' je voće slatko;
Vaskresenje ne biva bez smrti.

Njegoš

Tko samo na svom ličnom interesu radi i samo prema tome načelu djeluje, vrijedan je najvećega preziranja. Ljubiti treba sve ljude i raditi prema njima onako, kako bismo željeli da oni rade naprama nama.

Konfucije

Bogovi nam govore kroz naša srca.

Goethe

Čovjek je učenik, učitelj mu je bol.

Rousseau

Mnogi ljudi snaže tijelo vježbanjem, a ne brinu se da osnaže dušu krepošću.

Diogenes

Ima dva načina da se utječe na svijest: ili svojom ličnom snagom ili cijelinom čiji smo dio mi svikolici, t. j. zajednicom u kojoj se nalazimo. Niko dakle nije nekoristan na svijetu. Nijedan rad ne gine.

Renan

Ako ti uspije kakva ludost, to još nije dokaz da je vrijedna podržavanja. Što je ludo ostaje ludo i onda, ako slučajno donese uspjeh.

Talmud

Ženu ne ističe toliko ni sjajnost odijela, ni savršenstvo struka, ni obilje zlata, koliko skromnost i nastojanje da pošteno i pristojno živi.

Aristotel

Moralna patnja kod koje pobijedi fizička bol uzbuni kod ljudi uvijek manje sućuti. jer je nevidljiva.

Blazac

Sloboda je zahtjev moralnog života.

Kant

I najslabiji može nešto postići ako svu svoju snagu upravi jednom vrijednom cilju.

Carlyle

Čim se u se uzdamo, već i živjet znamo.

Goethe

Ko nema volje, nije veleum.

Kraszewsky

Ako se hoće da učini nešto pohvalno, mora se o tome razmišljati; ko hoće druge da uvjeri o važnosti vrline, mora da prednjači primjerom pošto je naporno obdjelavao samog sebe. A ko ima hrabrosti da samoga sebe savlada, prišteđuje mnogo truda u budućnosti.

Konfucije

Klanjati se velikim ljudima i zagrijavati se njihovim idealima, nije sramota; sramota je ne imati ideala i puziti pred tiranima.

Marko Car

Ne proizvađa odmah jedna kuća poluboga niti vanredna čovjeka, istom čitav niz zlih ili dobrih napokon donese nešto divnoga, donese svijetu radost.

Goethe

Ljubiti i proučavati duševne velikane — to je prvi korak, koji nas vodi do tajne njihove besmrtnosti.

Enrico Castelnuovo

Da se vidi praznina života, zato čovek ne mora biti filozof, ali da se zagleda dublje u tu prazninu i da se u njoj nađe nešto, za to se mora biti filozof.

B. Knežević

I u robijašu moguće je obnoviti i uskrsnuti smrzlo srce. Moguće ga je godinama njegovati, i na posljetku preporoditi ga u anđela, uskrsnuti kao junaka. A njih ima mnogo, i svi smo mi zbog njih krivi.

Dostojevski

Najveći i najbolji ideal žene odrazuju se u njenoj misiji majke.

Scipio Sighele

Ko nas hvali, jer nešto želi, on će nas kuditi ako ništa ne dobije.

Ante Starčević

Nauči dijete svoje kako je krepost lijepa, kako je uzvišena istina, kako je sveta žrtva za braću svoju.

Mazzini

Činiti dobro gdje se može,
Ljubiti slobodu iznad svega
I, ma bio u pitanju prijesto,
Nikada ne izdati istinu.

Beethoven

Rad, a ne ljenost izvor je sreće.

Tolstoj

U nas se radin i talentiran čovjek veoma teško probija zbog manjih grešaka — a ako ih nema — uništavamo zaslužne ljude, a ime velikih rodoljuba dajemo nitkovima.

A. Šenoa

Svaki rat je zločinstvo, ma bio za kako lijepo izvezene barjake. Tek jedan rat je opravdan, a to je rat protiv gluposti.

W. Meyer

Budno traganje dobre prilike, takt i smionost da je uhvatiš, jakost i ustrajnost da je do skrajnosti upotrebiš — to su vrline, koje osiguravaju uspjeh.

Marden

Čudoredni zakon ne dolazi čovjeku od religije, nego religija sama dolazi od ćudorednoga zakona.

Kant

Postoje dvije istine, istina gola ali skrita u zdencu i sudbena istina, ona dakle koja se može dokazati na sudu. Ova posljednja nije nipošto gola, nasuprot ona je okićena i zastrta velima, ishitrena, malo po malo uobličena i oživotvorena od ljudskih interesa i strasti.

Guglielmo Ferrero

Vjernost je osobita stvar; veoma rijetko se nalazi.

Jenny Blicher Clausen

Samo prazne glave misle, da sve razumiju i da znadu sve protumačiti.

Jules Simode

Čovječe, zašto koriš svijet? Svijet je vanredno lijep, uređen na najbolji i najsavršeniji način. Možda tebi izgleda nečist i zao, što si ti sam nečist i zao u ovom dobrom svijetu.

Platon

Ljudi su malo znali, a i danas slabo znaju snagu i ljepotu svoga duha.

Salamun

Moramo blago nositi u glavi i srcu, a ne u džepu.

Swift

Većina ljudi upotrebljava jedan dio života za to, da drugi dio uništi.

Le Bruyere

Svak je u samom sebi ufanje.

Virgil

Uvijek kažemo: — to bijaše lijepo doba — a nikada: — lijepo je doba.

Anri Bataj

Ko posmatra praktični život, naći će da je sreća obično uz marljivog.

Smiles

Ne na laku ruku vjerovati i ljubiti. Ko se lako zagrijava, može brzo da se postidi.

Gracian

Kao što čovjek zidajući postaje zidar, svirajući postaje svirač, tako postaje pravedan ako se vježba u pravdi, mudar ako kultiviše mudrost, odvažan ako se vježba u odvažnosti.

Aristotel

Samo ako čovječanstvo ne propadne i ako red stvari ostane isti, preobražaji koje je čovječanstvo izvršilo i oni koje će još izvršiti moraju dovesti do savršenstva. Izvjesno je da će onoga što mi zovemo zlom i nemoralom naposljetku nestati, izvjesno je da čovjek mora postati savršen.

Spencer

Lijenost je provesti mnogo vremena u učenju. Dužina vremena ne doprinosi pravoj obrazovanosti, nego energija kojom se radi.

Bacon

Odlikaši su kvrge na stablu današnjeg učevnog sustava. Dokazano je da odlični učenici nijesu najbolji radnici u kasnijim životnim pozivima.

H. E. Armstrong

Najveća jasnoća bijaše mi vazda najveća ljepota.

Lessing

Ljubav je od sviju strasti najjača, jer udara u isti mah u glavu srce i tijelo.

Voltaire

Ono što čovjek govori o sebi, uvijek je poezija.

Renan

Svaki će u tačnoj srazmjeri prema vrijednosti svoga »ja« izbjegavati samoću, snositi je ili voljeti. Jer u njoj onaj koji je bijedan osjeti svu svoju bijedu, velik duh svu svoju veličinu. Svak osjeti ono što jeste.

Shopenhauer

Na jedno teško djelo pozivlje Bog plemenita muža, koji je puno pogriješio, te mu nalaže da vrši ono, što se nama čini nemogućim.

Goethe

Blago čovjeku, koji nađe mudrost, jer je s njom bolje trgovati nego srebrom.

Salamun

Ja se ne pouzdajem ni u jednog čovjeka osim u samoga sebe, jer sam i sam čovjek.

Uhland

Nebo nikada ne pomaže onome koji neće da radi.

Sofoklo

Svaki mora biti potpuno sretan, koji zavisi sam od sebe i koji u sebi ima sve.

Ciceron

Genij pobuđuje divljenje, a značaj pribavlja poštovanje.

Smiles

Za sjajnim zlatom ko za Bogom gledi
Tek mućenika ropskih podli roj:
Ti gledaj da li duša zlata vrijedi
I budi svoj!

Šenoa

Zadaća je znanosti osnovati vlast čovjekovu nad prirodom.

Bacon

Čovjek se kao čovjek mora svim silama braniti od toga da mrtve stvari stupaju na mjesto srca, a sistemi i znanja na mjesto živih odnošaja čovjeka prema čovjeku.

Tagore

Ako se izbliže sagleda i skroz prozore školovane ljude, kao što sam to ja učinio, vidjeti će se da oni većim dijelom ne razumiju ni druge ni sami sebe i da je njihovo pamćenje često puno, ali da im je suđenje prazno i ništavno.

Montaigne

Najbolnije je čuvstvo vlastite nemoći i beznadnosti.

Carlyle

Politika i etika se ne isključuju, nego se tako samo čini, jer je individualni moral za mnogo stoljeća pretekao moral masa.

Christensen

U svijetu su samo dvije sile: mač i duh. Najzad mač svagdje podliježe duhu.

Napoleon

Sadašnja se obuka sastoji u prenašanju spoznaja, dočim bi njezina svrha imala biti obrazovanje duha i značaja. Danas se u školi uči sve samo ne misliti i djelovati, danas se zaboravlja da se napor svakoga uzgoja mora sastojati, ne u tome da se ljudima nalijepi kultura, nego u tome da im se obrazuju sklonosti. Prava je superiornost u svakom mišljenju stvaranje, a ne znanje.

Scipio Sighele

Čovjek se pomlađuje uspomenom na djetinjstvo, kao što zemlja oživljuje kad se rađa proljeće.

Beranger

Nastojmo svim silama, da razbistrimo kaljužu, ustrajnim radom čistimo kamenje života i pretvarajmo ga, ako ne u cvijeće a ono barem u korisne rude.

Eliza Orzeskzko

Ne stremi nikad za prevelikom obljubljenošću.

Martialis

Žalosno je da je gomila koja je stvorila jezik, uz riječ rad skupila sve ideje o muci, umoru i bolu, kada je psihologiji očevidno ustvrđeno da svaki napor izaziva zadovoljstvo.

Jules Payot

Ostavi se šarolikog čitanja; Aeolus je pustio da samo jedan vjetar duva, koji je trebao da Odiseja privede k cilju; sve ostalo je sputao.

Nibuhr

Zakon je moćan, ali je nužda moćnija.

Goethe

U porodici poštuj svoje, izvan porodice svijet, a u samoći samoga sebe.

Demetris

Pravo je zločinstvo pretvarati moralnu snagu u slijepu silu.

Gandhi

Krist je na zemlju donio svijetlo. Njegovi učenici od njega napraviše plamen.

Bacon

Ne može se vladati ljudima, ako se ne vlada njihovim srcem.

Lecordaire

Ako hoćeš da ti se jedan posao svrši, svrši ga sam. Ako želiš da ostane nesvršen, daj ga drugom.

Franklin

Oni, koji beskorisno provode dane svoga života, svakim danom zakapaju jedan njegov deo, i svaki takav dan naliči na pečat stavljen na vrata hramova, koji su za navek napušteni.

Emil Petrović

Sav interes historije leži u sudbini sirotinje.

Emerson

Zavist je najbolji dokaz koliko se ljudi osjeća nesretnim.

Schopenhauer

Ako sa riječima ne tučeš, nećeš tući ni sa štapom.

Sokrat

Radost i ushićenje života treba da se podigne do najvišeg stepena; u tome i jest sva potencijalnost života, koji teži za sve višim i važnijim oblicima.

Nitzsche

Prijatelj mi je drag, a neprijatelj koristan; prvi mi kaže ono, što mogu, a drugi me uči onom što moram.

Schiller

Istina je, što pojedinac misli kao predstavnik čovječanstva.

Feuerbach

Spoznaja onoga, što je lijepo prvi je stepen shvaćanja onoga, što je korisno i plodonosno.

Ruskin

Lijepa žena mili se oku, a dobra srcu: prva je dragulj, a druga blago.

Napoleon

U stvaralačkom svetu se javlja prava slika čovekova. što je stvaranje punije, raznolikuje, bogatije, slika je potpunija.

Slankamenac

Demokratizam nije samo politički nego je ćudoredni sistem, i u prvom redu ćudoredni.

Masaryk

Vi ćete učiniti državi vrlo veliku uslugu ako se, u mjesto što dižete velike zgrade, postarate da uzdignete duše vaših sugrađana, jer kud i kamo je bolje da su ljudi visoke duše zbiju u male kuće, nego da se niske duše kriju po velikim zgradama.

Epiktet

Duševna pomoć koja ide za tim da nas učini duševno jakima, najuzvišenija je pomoć. Poslije nje dolazi intelektualna pomoć, a onda tek fizička.

Vivekananda

Ko ne zna da oživi svoju samoću, taj će još mnogo manje znati da bude sam među zaposlenom gomilom.

Charles Baudelaire

Na malim stvarima se ne smijemo zadržavati, ako smo na putu k velikim.

Hebbel

Sva lirika mora u cijelosti biti nadahnuta razumom, a u pojedinostima donekle i glupošću.

Goethe

Ženo, muk je lijep ures žene.

Sofoklo

Kad ne bih bio Aleksandar, postao bih Diogen.

Aleksandar Veliki

Narodi imaju slabo pamćenje i ja vrlo sumnjam da bi indijski narod dugo sačuvao nauku mahatme, da mu taj ne bi bio već od starine upisan u dušu. Jer ako je jedan genij velik svojom vlastitom veličinom — slagala se ona sa njegovom okolinom ili ne — genij rada samo će onda uspješno djelovati, ako odgovara nagonu njegove rase, potrebama njegova vremena i očekivanju svijeta.

Gandhi

Svakog, bez razlike, draži bliska dobit, ali samo velike duhove pokreće i udaljeno blago.

Schiller

Ispočetka strasti slušaju, a tamo dalje zapovijedaju; njih je lakše pobijediti nego zadovoljiti.

De Gambez

Ljudi su jedan za drugoga ovdje na svijetu; zato ih poučavaj ili trpi.

Mark Aurel

Čudni su stvorovi ljudi, ti veliki umjetnici na malim stvarima! Oni imaju šumarstvo, vrtljarstvo, pčelarstvo, ribarstvo, stočarstvo, konjarstvo, ekonomiju i agronomiju i još mnogo drugih »arstva« i »nomija« samo jedno »arstvo« i »nomiju« nemaju, onu, koja se tiče čovjeka. Ljudi nemaju ljudarstva ni čovjekonomije.

Campanella

Čitati treba samo onda, kada izvor vlastitih misli presahne, — što je često i kod najboljih umova slučaj. Ali vlastite, samorodne misli raspršavati, da bi drugu knjigu u ruke uzeti mogli, jeste grijeh protiv duhu svetom.

Schopenhauer

Na svijetu nema ničega što bi jače čeznulo za ljepotom i što bi se lakše uljepšavalo od duše.

Maeterlinek

Krepost je ime pod koje spada čitav pedagoški rad učiteljev.

Herbart

Jedno znam sigurno, a to je da će budući naraštaj biti ono, što od njih učine naraštaj koji danas žive.

Rudolf Lehmann

Ko se boji, da čini nepravdu i tko bježi od zla, taj je hrabar i hrabro će podnositi nevolju koja ga snađe.

Ben Jonson

U ovome vijeku sva je naša znaga bila upravljena na to, da se osvoji spoljašnji svijet. Na taj način mi smo udvojili žudnje, pojačali svoje želje i na kraju krajeva mi smo nemirniji i više poremećeni nego što smo prije bili. To je zato što smo u poslu oko osvajanja spoljašnjeg svijeta zaboravili na svoje unutrašnje razvijanje. Ostavili smo glavni posao na stranu, napustili smo ugajanje svoje volje.

Jules Payot

Ako ne otvorite svoje srce, ostaće vam zatvorena i srca drugih.

Rousseau

Naša se povijest doista ne sastoji u cvjetanju i propadanju carstva, u bojevima za političku premoć. Kod nas ljudi preziru i zaboravljaju vijesti o takvim događajima, jer oni doista ne sačinjavaju prave povijesti našega naroda. Naša povijest izvješćuje o socijalnom životu i o stvaranju religijskih ideala.

Tagore

Naprijed moraš, jer natrag više ne možeš.

Schiller

Zlatno doba grada Rima bijaše tada, kada je u njemu bilo najmanje zlata.

Đorđe Dera

Kritičar je otkrivač još nepronađenih vrijednosti, ronilac što roni u moru gluposti, da nađe dragulj.

Vjekoslav Majer

Nije cvijeće sve što je šareno,
No se cvijeće po mirisu znade.

Jovan Sundečić

Suština prijateljstva je potpunost, potpuna velikodušnost i istinitost.

Emerson

Spokojstvo, koje bi došlo od potpunog zadovoljenja i stalnog uživanja, bilo bi nesnošljivo.

Schopenhauer

»Sutra«, to je đavolsko geslo. To je najmilije utočište lijenosti i nesposobnosti.

Marden

Veliki čovjek nema samo svoj duh, nego i duh sviju svojih prijatelja.

Nietzsche

Sreća je kad je čovjek sam sebi dovoljan.

Aristotel

Nije istina da korov guši korisnu biljku, već nesavjesni i nevaljali vrtlar.

Konfucije

Valja znati da se kod nerazumnog budale nalazi sto puta više nedogovanja protiv pametnoga, nego što pametni osjeća odvratnost prema budali.

Sadi

Duša naliči laganom perju; ako ga ništa ne suzdrži, ono će se dići u vis, ako ga šta suzdrži, leži na zemlji.

Henrik Suzon

Sloboda i autoritet, to su dva krila, na kojima se orao ljudskoga genije diže u nedostižive visine; oduzmite mu jedno od toga dvoga, odmah će pasti i neće biti sposoban ni za kakav lijet.

Bonomelli

Mir dolazi poslije borbe; ko dakle želi imati trajan mir, mora se prije vježbati u borbi.

Epaminonda

Sloboda se rađa usred oluje, ustanovljuje se mukom usred građanskih svađa, ali ne daje sav svoj plod nego onda kad ostari.

De Toquerille

Poslovice su kao svete knjige svakog naroda, svetinja duševnog opažanja ili razmišljanja.

Emerson

U životu se rađa mnogo više velikih ljudi, nego što ih se poslije javi.

W. Ostwald

Najbolje su nam poznate stvari: 1. one koje smo sami pogodili; 2. one do kojih smo došli iskustvom sa ljudima i stvarima; 3. one koje smo naučili, ne iz knjiga, nego pomoću njih, to će reći razmišljanjem koje nam knjige izazivlju; 4. one koje smo naučili iz knjiga ili od učitelja.

Chamfort

»Ko je jači od tebe?« upita Brahma snagu, a snaga odgovori: »Blagost«.

Viktor Hugo

Nije moguće podnijeti život koji bi bio bez smisla i svrhe.

Mihajlovski

Ono što nevino veseli naše oči, ono uzdiže misli, ono dići život i tjelesni i duševni.

Tommaseo

Znamo otimariti dobre pse, krave i konje, ali ne znamo otimariti dobrih ljudi.

Spencer

Moraš imati cilj, na koji ćeš upravljati sve svoje želje i sve svoje misli.

Mark Aurel

Ako hoćete da se u svijetu dopadnete, trebate pustiti neka vas mnogim stvarima koje vi znate, uče ljudi koji ih ne znaju.

Chamfort

Ko iskreno i strasno voli svoju otadžbinu, prezren je i gladan kao pas, a velik i neustrašiv k'o Bog.

Petar Kočić

Gadno je u tuđem zlu gledati svoje dobro, ali je gadnije u dobru drugih gledati svoje zlo.

B. Kneževič

Najbolje što sačinjava junaštvo to je opreznost.

Shakespeare

Slušaj i dobre volje vladaj svijetom.

La Rochefoucald

Ko nije osjetio boli, nije uzgojen čovjek.

Sofoklo

Mnogo može dužnost — beskrajno više ljubav.

Gotehe

Sunčane zrake, uhvaćene lećom, mogu lako učiniti vatru.

Marden

Vi volite svoju vrlinu kao majka čedo ... ali vaša je vrlina, u stvari, vaše drago »ja«; O, moji prijatelji! Smisao vaših riječi o vrlini trebao bi da bude: da je vaše »ja« u svemu što radite, kao što je majka u svome čedu ...

Nitzsche

Historija iskreno priznaje da čovjek mora toliko biti slobodan, koliko njegova kultura dopušta.

Emerson

Veleumi kažnjavani rastu u svom ugledu. Svi oni koji se služe silom i okrutnošću protiv duševnih radnika, postizavaju samo to: sebe okaljaju, a progonjenim pribavljaju slavu.

Tacit

Dok živiš, budi živ.

Goethe

Ako uopće na svijetu ima veselja, to ga osjećaju duše čista srca.

Toma Kempen

Sposobnost napreduje vazda, ako se s voljom upotrebljava.

Bourget

Ni jedan od vas neće biti pravi vjernik sve dotle, dok ne želi svojem bratu ono što želi samome sebi.

Muhamed (a. v.)

Preobražaj društva zavisi od preobražaja pojedinca putem uzgoja.

Laboulaye

Ono malo što znam, naučio sam sam. Nisam nikada ništa mogao naučiti sa učiteljem.

Rousseau

Samo onaj koji trpi, postaje plemenit.

Seneca

Od zla može da postane dobro, ali od dobra nikada više zlo. Krepostan i mudar je, dakle, kao Bog.

Kleont

Jedini pravi dokaz za iskreno nastojanje čovjekovo jest požrtvovnost za stanovito načelo. Riječi, novac i sve drugo daje se srazmjerno rado, ali ko za stanovitu stvar žrtvuje svagdašnji život i običaj, taj pokazuje da je prožet oduševljenjem.

Brooks

Onaj čovjek, koji nije iskusio mnogo protivnosti i boli, ne može nikada biti jaka duha.

Gozzi

Puka želja zadovolji lude,
Čvrsta volja tekar uspjeh bude.

Grabbe

Nebo ne pomaže nikada onome koji neće da radi.

Sofoklo

Čovjeku koji hoće, nije ništa nemoguće.

Mirabeau

Nema na svijetu čovjeka, osim u ludnici, koji ne bi mogao činiti dobro.

Bulwer

Niko mi ne može naškoditi, ako sam sebi ne naškodim. Zlu, koje me snađe, izvor je u meni. Po nikome ne trpim više, nego po samom sebi.

St. Bernhardt

Najbolji lijek protiv svih ludosti je uviđavnost.

Gracian

Prije svega poštuj samog sebe.

Pitagora

Ako je čovjek svjestan onoga što je, on će doskora postati ono, što je trebao da bude.

Schelling

Nezadovoljstvo je prvi korak prema savršenstvu čovjeka i sreći jedne zemlje.

Oscar Wilde

Svako slatko ima svoje gorko, svako dobro svoje zlo.

Emerson

Režim slobode jest režim muške zrelosti i srčanosti, i tegoban je za čovjeka, ali zato je opet za narode spasonosan.

Darlu Alphonse

Mi smo ljubav, i u čovjeka
Što je duša, ljubav to je.

Ignjat Đorđić

Svaki ima svoju ideju, koja je manje ili više saglasna sa stvarnošću; svaki izobiluje u svom pravcu, iznosi svoj plan i razvija sijaset sredstava, da bi dokazao tačnost, i da bi mu osigurao uspjeh objavljujući postignute rezultate; svaki nemilosrdno kritikuje ideje svoga susjeda, i prema tome, kako bi se i moglo dogoditi, da se udruženje sviju tis snaga ne završi jednom rezultatom, koji će biti sve bliže savršenom uzgajanju.

Spencer

Svijet u kojemu se živi zavisi o načinu kako ga se shvaća. Za svakoga je čovjeka različit i to prema naravi shvaćanja, pa se jednim čini ovaj svijet bijedan, glup i prost, a drugima bogat zanimljiv i vrijedan.

Schopenhauer

Lijepa književnost nije sama sebi svrha kako se od mnogih priča, ali lijepoj književnosti nije ni svrha da čovjeku dokonu prikrati čas. Kulturni cilj, oplemenjivanje čovječnosti opće i napose pojedinog naroda posvećuje važnost beletrističke književnosti.

Šenoa

Politički preporod društva ne dade se izvesti bez preporoda moralnog bića u čovjeku.

Ucellini

Neću da se učenici snabdjevaju samo znanjem, nego naročito da se njihove duševne sile i moći podižu i razvijaju.

Pestalozzi

Makijavelistička znanstvenost, niječući probleme i apsolutne ciljeve, niječe civilizaciju i učvršćuje barbarstvo. To je ta ukočena ignoracija, to novo barbarstvo.

Merežkovsky

Ne treba nikad da žalimo siromašnog mladića koji otpočinje rad od rana jutra i koji radi do mrklog mraka. Nama, naprotiv, valja žaliti bogataševa sina, kome proviđenje nije imalo dobrote da dodijeli ovaj častan posao. Naše žaljenje, našu ucvijeljenost ne treba nikad da osjećamo prema čovjeku koji je vrijedan i koji radi, već prema čovjeku koji je lijen i neradan. »Srećan je čovjek koji je našao šta da radi«, veli Carlyle. Ja pak velim: »Srećan je čovjek, koji je primoran da radi, i to da radi dugo i dušno«. Jedan veliki pjesnik rekao je: »Bolje moli, koji bolje voli«. Poslije kratkog vremena ove će riječi biti parodisane ovako: »Bolje moli onaj, koji bolje radi«. Dan koji je sav ispunjen sa pametnim i ozbiljnim radom ne može se nikako smatrati kao hrđav prostor molitve.

Carnegie

Nek se krepost ne nada plaći zato, što je bilo, jer ljepota i pamet, visok rod, snažne mišice, junaštvo, dobrota, ljubav, prijateljstvo svi su sluge jednoga opadača — vremena.

Shakespeare

Nije gradivo glavna stvar, ne umjenje ni znanje, ne naučnost ni sistematika, već čovjek koga treba poučiti i odgojiti.

Diesterweg

Kako li je nekorisna i uzaludna svaka nauka i svaki trud, gdje nema ljubavi.

Overberg

Svi smo stvoreni za nešto mnogo više i ljepše nego li što smo uistinu.

Marden

Sada dobro znam da sam za samih šest godina mogao naučiti ono, što sam krivim načinom vaspitanja učio punih trideset godina.

S. Reinach

Jedini je problem vaspitanja da đaka dovedete dotle da sam osjeti duboko stvaralačko uzbuđenje. Kad on to jednom osjeti, svrha je postignuta, rad je preobražen i volja se prelijeva od oduševljenja.

Jules Payot

Usred nagomilanog bogatstva žive ljudi bez duševnog spokojstva.

Schiller

Kod Evropljana moć nad spoljašnjim svetom razvila se u mnogo većoj meri, nego unutrašnja samovlada.

Sl. Jovanović

Otvoren put talentu!

Napoleon

Bio sam još tako mlad, te sam mislio, da se čovjek može predobiti razlozima: nisam još znao, da velika većina ljudi sudi tek po svojim željama i osjećajima.

Djalski

I ne zaboravite da onaj može koji misli da može, — i da samo taj može. Onaj koji misli da ne može, taj ne može i kad može.

Bogdan Popović

Rod bo samo koj si mrtve štuje,
Na prošlosti budućnost si snuje.

Preradović

Židovi su bili žrtvovani za svoga mesiju i nakon što su ga stoljećima u sebi nosili i svojim ga nadama hranili, nijesu ga prepoznali, kad se konačno pojavio na krvavom križu.

Gandhi

Da nema Boga, valjalo bi ga stvoriti.

Robespierre

Naobrazbom u najširem smislu zove se razvitak prirodnih darova čovječjih uslijed dodira pojedinca sa kulturnim dobrima, koja su u društvu razvijena.

F. Jodl

Najjači je čovjek na svijetu onaj, koji stoji sam.

Ibsen

Nedaj da te slučajevi života shrvu, niti se radi njih previše oduševljavaj.

Lord Chesterfield

Žalosna je što je gomila, koja je jezik stvorila, uz riječ »rad« skupila sve ideje o muci, umoru i bolu, kad je u psihologiji očevidno utvrđeno, da svaki napor izaziva zadovoljstvo.

J. Payot

Ko dobre ljude ljubi, taj ne može biti rđav.

Lessing

Samosvijest treba da je prvo slovo u azbuci ljudskog značaja.

Mantegazza

Kad te sreća hoće da nadari, pogleda te najprije prijetećim okom.

Shakespeare

Konviktarci su skoro jedina bića, koja se može žaliti... U zavodu su podvrgnuti zaptu kojega nijesu oni odabrali; to je strašno! Pobirao sam sa samilošću imena djece od 6—7 godina koja su se ubila. To je duga lista, koju se ne usuđujem objelodaniti.

Maurice Bares

Povijesna istraživanja vode nas do zaključka, da je srednja škola zavod za uništavanje najvećeg dijela genijalnih darova što se nalaze u narodu.

W. Ostwald

U sreći nema sutrašnjeg dana, u nje nema ni jučerašnjega; ona ne spominje prošlosti, ne misli na budućnost; njezino je ono što je sada, i to ne u dnevu, već u — trenutku.

Turgenjev

Nada nema pravo ni u koga,
Do u Boga i u svoje ruke.

Njegoš

Život i nema drugoga rezona, i svi mi za to dolazimo na ovaj svijet, da svaki dade izvjesnu sumu rada i da nestane.

Emile Zola

U čovjeku je naime razum zadobio odlučnu moć, te preuzeo vodstvo i upravu života, kad ga je instinktivna regulacija izdala, ili zaostala. Od onda se čovjek ne osjeća samo kao prirodno biće i ne udešava svoj život samo po zakonima prirode, nego ga udešava i prema zakonima duha.

Bazala

Slatko li spava umor — pa i na granitu.

Goethe

Što je slava? Duga, svijetlost zraka
Sunčanoga, te se sred oblaka
U suzama kupa i prelama.

Petöffi

Ljudske hvale lažljivo zrcalo
Zablješćuje samo vjetrogonje.

Petar Preradović

Pred javnošću stoji uvjek život, a pred pojedincem uvjek teater, pa bio taj teater životom ili život teatrom.

J. Benešić

Čovjek je dužan, da dobro i lijepo misli; ali ko o ljudima, koji su pred njim i oko njega, svagda samo dobro misli, onaj lako može postati budalom svog dobrog mišljenja.

Wiland

Mnoge su stvari nemoguće, koje mi poričemo, jer ne razumijemo, kako se mogu događati.

Pompanaci

Vještina napredovanja stoji u tome, da činimo ono, što dobro razumijemo; da dobro činimo, što razumijemo, a pored toga ne mislimo na slavu.

Longfellow

Tko snagu duše svoje taji, krije,
Mrtav je bio za života cela.

S. Štefanović

Naučenost je banknota; ona se može upotrebiti samo tamo gdje vrijedi. Mudrost je gotov novac, koji se može upotrebiti svakom prilikom.

Smiles

Čistom dušom vršit onom treba,
Koji vrši, Bog što sudi s neba.

Mažuranić

Ljubav nije ništa drugo do lepa molitva duše, koja se diže do zvezda u nesvesnoj čežnji k savršenstvu.

Emil Petrović

Jedino što tada preostaje, to je, da se osjećaji dužnosti u ljudima opet probude.

Smiles

Treba da živimo i radimo u našem dobru tako, da bi se ono što nam dolazi kao sjeme, moglo predati narednoj generaciji kao cvijet, a ono što nam dolazi kao cvijet, trebalo bi da se preda narednom pokoljenju kao plod. To je ono što mislimo da stvara progres.

Beecher

Istina se je otkrila geniju mnogo više usljed njegova strpljenja, njegove ljubavi, njegovog čistog osjećanja i samoprijegora, nego li usljed njegovog logičnog mišljenja.

Huxley

U jedan glas svi slave nove trice, i kad su prerađene stare stvari, pa više hvale malo pozlaćenu prašinu, nego naprašeno zlato.

Shapespeare

Ko rado zle glasove o kakvom čovjeku raznosi, zao je i opak; ko samo dobro o drugim govori, dobar je čovjek.

Lavater

Ja ne nazivljem junacima one, koji su se isticali mišlju ili snagom. Zovem junake samo one, koji su bili veliki srcem. Tako je to kazao jedan između njih: Ja ne priznajem druge vlasti do dobrote. Gdje nije značaj velik, tu ni čovjek nije velik, dapače ni velik umjetnik, ni velik pregaralac.

Rolland

Dužnosti humanitetnog čovjeka jesu: Da svagdje pobija, uništava zlo, da svagdje uvađa pravednost, počevši od sebe, svoje obitelji, prijatelja domovine, politike i t. d. — u svakom pogledu bilo invididualnom, kulturnom, socijalnom ili materijalnom.

T. G. Masaryk

Ne budite nikome ništa dužni, osim da ljubite jedan drugoga, jer ko ljubi drugoga, taj ispunja najveći zakon čovječanstva.

Dostojevski

Što je budućnost čovječje ljubavi? Ima li izgleda, da će u tome na bolje poći? Ima li težnje novom, plemenitijem, savršenijem, preobraženju našeg polnog života? Odgovor će pouzdan i utješan — ima! ... Put ka oslobođenju leži jasno i otvoreno pred nama. Borimo se junački protiv neprijateljskih sila, koje polni život našega vremena truju; uništimo sve uzroke opadanju i usadimo u našu polnu savjest ove tri riječi: zdravlje, čistoću i odgovornost.

M. Bloh

Nijedna revolucija u historiji nije uspjela — samo zato što ni jednu revoluciju oružja nije pratila revolucija srca i uma.

Havliček

Spas je nama, Bože jaki,
Kad budemo kao Ti!

S. S. Kranjčević

Ja velim: želimo li mlada čovjeka učiniti razumnim, moramo dobro razviti njegove sudove, mjesto da mu utuvimo svoje.

Rousseau

Ima ljudi koji nas posvećuju već samom njihovom blizinom.

Jean Paul

Najbolji je onaj, od koga je narodu koristi.

Koran

Rastanak slabi osrednju ljubav, a pojačava jaku, kao što i vjetar utrne plamičak, ali razgara plamenove.

La Rochefoucauld

Povjerenje je najljepši cvijet ljubavi.

La Fontaine

Poštuje zakone prirode, slušajte glas ljubavi, pa vam drugih zakona ne treba.

Iffland

Moć odgoja pri jednakim ostalim pogodbama, uvijek će stajati u razmjeri prema količini prijatnosti kojom učenik radi.

Spencer

Ljudi greše iz samoljublja ili samoprezrenja.

Velimirović

Čovjek može biti pjesnik, a da ne piše stihove, ali nije pjesnik, ako piše hrđave stihove.

Horatius

Posao, koji rado obavljamo, liječi bol.

Shakespeare

Nikad spoljašnje prilike ne stvaraju talente. Razvijanje se nikada ne čini spolja, već iz nutrine čovjeka.

Jules Payot

Od onih, koji svoju djecu zaista vole, najmanje ih znaju kako ih treba voliti. U prevelikoj nježnosti razmažuju ih, a kad odrastu, predbacuju im da su razmažena.

Lord Chesterfield

Strah životu kalja obraz često.

Njegoš

Budite bolji, pravedniji, istinskiji u vašem odnošaju prema ljudima, ukroćujte vašu požudu, budite zdravi uz veću jednostavnost i pokažite da više vjerujete u božanstvo u čovjeku. No smijete li vi reći da ovo što je najpravedenije za vas nije duša nego mašina i da spas čovjeka stoji u tome, da dotjera do savršenstva umjeća da se prilagođuje ritmu mrtvih kolesa? Da se mora boriti mašina proti mašini, nacija protiv nacije u bjesumučnoj borbi bikova.

Tagore

Odgoj treba da se naslanja na dva stuba: Na moral i na mudrost; moral da podupire krepost, a mudrost da brani od tuđe pokvarenosti.

Chamfort

Srce ima svoje razloge, koje naš razum ne dokučuje.

Pascal

Ja volim svakog čovjeka, volim sve ljude. Ne volim samo one, koji mene vole, nego i one, koji me mrze. Volim ih i ljubim samo zato, što su ljudi. I ne volim jedino ljude, volim sve što misli i osjeća, pa i ono što i ne misli i ne osjeća, što samo postoji. Volim sve što postoji.

Steiner

Plemenit čovjek jednako je umjeren u sreći kao i u nesreći. On se ne uzvisuje, niti se ponizuje. Uspjeh ga ne omamljuje, a poraz ga ne ožalošćuje. On ne govori mnogo ni o sebi ni o drugima. Njemu nije stalo do toga da bude pohvaljen, a ne ide zatim da drugi budu pokuđeni.

Aristotel

Uzgojna pitanja su za moderno društvo pitanja života ili smrti, pitanja od kojih zavisi sva budućnost ljudska.

Renan

Sve može onaj koji vjeruje!

Evanđelje

I najmanja stvar što na svijetu postoji, mukom se zače, a sa suzama odgoji.

Robert Herrick

Nade naobraženih ljudi su stalne kao i one, što su usidrene u luci razuma.

Plutarh

Historija pribavlja mladeži iskustva stečena u prošlosti.

Diodor

Laž što laska gutaju ljudi punim ustima, ali se za to kap po kap pije istina, koja je gorka.

Diderot

Tko izriče — osim u pogledu čisto matematičke znanosti riječ, — nemoguće, tome manjka opreznosti i jasnosti.

Arago

Moramo se osloboditi straha. Dok čovjek ne zgazi strah pod noge, dotle su njegove radnje ropske, nisu istinite nego podle.

Carlyle

Prođe se kraj hiljadu učenjaka, dok se dođe do jednog mudraca.

Klinger

Pregaocu Bog daje mahove.

Njegoš

Ne čini ništa što ne bi i tvoj neprijatlj mogao da zna.

Seneca

Vlast koja je osnovana na strepnji podanika, nije pouzdana, jer strepnja vremenom prelazi u mržnju.

Shakespeare

Tvrdica stavlja svoje zlato u sanduk, ali čim ga zatvori za njega je isto kao da je prazan.

Andre Gide

Bijeda čini duh ozbiljnim, spasenje čini srce zahvalnim, oslobođenje rađa vjeru. Ali onda, kada su ljudi naučili da žive pod zaštitom zakona, pa da budu obzirni i pravilni pred drugima, kad su se izbavili od žestokih spoljašnjih uzroka nevolje, onda kao da iz pokoja njihova izbijaju još gora zla — zla, koja manje dodijavaju, ali koja sišu krv, premda je ne prolijevaju, i srce čine tvrdim, premda ga ne muče.

Ruskin

Nesloga je uvijek i svuda ufanje i pobjeda tuđinca.

Seghir

Svaki čovjek treba da izvrši svoju sudbinu i da primi život onako, kako mu se ukazuje.

Blasco Ibanez

Pjesnik je samo jedan vrlo darovit, vrlo nadahnuti divljak, kod koga su sve misli u slikama.

Rivarol

Ni jedna revolucija u historiji nije uspjela — zašto? — Zato, što ni jedna revolucija oružja nije pratila revolucija srca i uma.

Havliček

Mi smo tako udaljeni od poznavanja svih sila prirode, da bi se prikazivao vrlo nefilozofskim, opstojnost stanovitih fenomena, toga radi poricati, jer su sada, u sadašnjem stanju našeg znanja, neprotumačivi.

Laplace

Stanje žena vrijedno je sažaljenja. Kod kuće i u ratu gospodar je muž. On sebi zna pomoći i u tuđem svijetu. Njega veseli imetak, njega kruniše pobjeda; njemu je pripravljena časna smrt. A kako je usko sputana sreća jedne žene! Pokoravati se mužu, pa bio on i surov, njezina je dužnost i utjeha; kako je tek onda jadna, ako je zao udes potjera u tuđinu!

Goethe

Ja radije tražim istinu, nego li da je dobijem gotovu.

Lessing

Želiš li upoznati, da li je neko skroman, ne pazi nikako na to kako se on ponaša prema slavi, već prema prijekoru i objedi. Ko je ravnodušan na napadaje, taj je sigurno skroman.

Grillparzer

Oro gn'jezdo vrh timora vije,
Jer slobode u ravnici nije.

Mažuranić

Čovjekova je zadaća ostvarivanje umnih svrha.

Fichte

Zamislite čovjeka gdje stoji, a nad njim se diže ogromna stijena. Što je on spram nje? Sitno zrno pijeska! Da se stijena odvali, zdrobila bi ga, da ni traga ne bi ostalo. Pa ipak je čovjek veći od stijene i planine, veći od svih Alpa, Kordiljera i Himalaje. Čovjek je spram njih samo zrno pijeska, ali zrno koje misli.

Pascal

Vi se možete dići iznad vašeg dremljivog života, jednoličnog sivog, zagađenog života. Možete postati nadljudi. A ako nemate snage, da sami postanete nadljudi, vi možete postati oci nadljudi! Vi možete pokazati vašoj djeci nov, bolji, življi, kao dragi kamen blistav život. Možete ih uputiti prema tom životu.

Nietzsche

Od svijeh ljudi mrzi svijet one,
Vrlinom što se dižu povrh drugih,
Ko duh slobode zemne lomi spone.

Petrarka

Vjera je kruna morala, ali mu nije osnov. Osnov morala je u samom čovjeku.

Cousin

Ko se brine oko sticanja mudrosti, a ne traži načina da je primjeni u životu, taj naliči čovjeku koji samo sije, a zanemaruje žetvu.

Herder

Ništa na svijetu nije teže od otvorenosti, ali ništa nije lakše od laskanja. Ako je u otvorenosti ma i stoti dio note kriv, odmah nastaje disonanca, za njom i škandal! Ali ako je u laskavosti i sve do posljednje note krivo i onda je ona ugodna i ne sluša se bez zadovoljstva; makar bilo i s grubim zadovoljstvom, ali ipak je sa zadovoljstvom. I kako god bila gruba laska, u njoj se svakako barem polovica čini istinom. I to za čeljad svake naobrazbe i svakog staleža.

Dostojevski

Nije dobro što silom uzgojimo u čovjeku, već je dobro što u njemu probudimo ljubavlju i njegovim slobodnim pristajanjem. Sjeti se u svako doba dana, da u svojim djelima pokažeš čvrst značaj, neusiljenu ozbiljnost i srce puno ljubavi za slobodu i pravdu.

Mark Aurel

Divlju pamet, a ćud otrovanu
Divlji vepar ima, a ne čovjek.

Njegoš

Ljepota je izraz ideje.

Platon

Priroda je iz osnova dobra.

Rousseau

Znanje mnogih stvari ne znači biti mudar.

Heraklit

Nikada ne propada nikakvo dobro.

Smiles

Naša je volja po svojoj prirodi slobodna, ona je personifikacija slobode.

Savonarola

Pravi cilj čovječjeg života nije ono, što mu propisuje promjenljiva ćud, no vječito nepromjenljivi um, duša i srce.

V. Humbert

Genij je dva posto nadahnuće, a devedesetosam posto znoj.

Edison

Trgovačka kultura nosi u sebi prokletstvo, jer je čovječanstvo, na kojem počiva, zgnječila u bezobličnu masu. Ona se bez prestanka muči da sreću pretvori u novac. Čovjek nastoji, da stisne svoje čovještvo u najmanji kut, da bude dosta mjesta za organizacije. On se izruguje svojim čovječanskim osjećajima, jer bi oni mogli smetati njegovim mašinama.

Rabindranath Tagore

Kad se svrše ispiti, knjige se bace na stranu, veliki dio naučenog znanja izvjetri iz pameti kao nesređena gomila; a što još ostane to je sasvim mrtvo, jer dijete nije ni vježbano da znanje pribire samo, a veoma malo snage mu je preostalo za tačno posmatranje i samostalno mišljenje.

Spencer

Čovječe, tvorac tvoj nije tiranin. Ti stradaš od samog sebe! Bezumni, probudi se! Pogledaj na svemir, sve diše srećom, sve slavi udes svoj.

Žukovsky

Ja ne pitam za sve vaše raznolike nauke o Bogu. Kakove bi i bilo koristi pretresati sve te zakučaste nauke o duši. Činite dobro i budite dobri. To će vas dovesti do čitave istine i razotkriti vam prave radosti života.

Budha

Izgleda da većina ljudi ima samo jednu brigu, a ta je da proživi život sa što manje misli.

Spencer

Onaj narod koji u najnižim slojevima ima duboku i mnogostranu naobrazbu, biće u isto vrijeme najsretniji i najmoćniji među narodima svoga vremena, nepobjedan za svoje susjede, zavidan za svoje savremenike i primjer i ugled svima.

Fichte

Odrecite se vaših prava ličnosti, i ja ću vam dati u zamjenu sitost, sreću i naslade, kakve ranije ljudi nijesu mogli uživati.

Kobe

Mi ne možemo da poništimo ni jedan atom materije, a još daleko manje jedan moralan atom, ideju, filozofiju, poeziju, vjeru! Mi mislimo, da smo sve u prah pretvorili, ali imade jedna tačka, gdje nalazimo na otpor i na toj tačci se stvara budućnost.

Edgar Kinc

Čašu meda još niko ne popi,
Što je čašom žuči ne zagoči.
Čaša žuči ište čašu meda.
Smiješane najbolje se piju.

Njegoš

Ma kakvi da su spoljni događaji, to opet samo čovjek čini svijet.

Girov

Božanstvo je razliveno svuda, od travke do zvijezde.

Giordano Bruno

Što se pak tiče hrabrosti, zbačenje njezino treba da se stegne na vrlo nisku mjeru. Nema sumnje da je hrabrostu nekim slučajevima pružila ne malu uslugu, no u cjelini, razvijajući u narodu osobito bojovni duh, vodila je često propasti. Šta više narodi koji su dostigli visoki stepen civilizacije, kao na primjer Rimljani i Francuzi strašno su ispaštali svoju ratobornost, svojstvo koje je u najtješnjoj vezi sa velikom hrabrošću. Od sadašnjih evropskih naroda jedini Francuzi pokazuju neke znakove skoroga propadanja, pa možda i izumiranje rase, znakove koji nesumnjivo stoje u uzročnoj vezi sa njihovom pretjeranom ratobornošću.

Mečnikov

Nego moramo najprije promatrati, a onda ljubiti. No ovdje na zemlji moramo najprije ljubiti, jer samo ljubav može otvoriti naša srca i naše oči, i onda ćemo tek vidjeti, pojmiti, razumjeti.

Taylor

Učitelj umjetnik koji radi dušom i srcem nije dosadan, nego uvijek zanimljiv, ugodan i drag.

Trstenjak

Gdje je god veliko fizičko zlo, tu je kao roditelj i uzročnik uvijek po srijedi i moralno zlo u proporcionalnom stupnju.

Carlyle

Udes je onoga, koji govori odveć uzvišeno, da ga ne shvaćaju.

S. Sighele

Ona žena najviše vrijedi, koja umije djeci da nadoknadi oca, kad ga više nemaju.

Goethe

Rad čini čovjeka dobroćudnim, on ga moralno pripitomi.

Emile Zola

Znajte, da ste djevojci dali veliko blago u uzgoju, ako ste joj ucijepili volju za rad.

M-me de Maitenan

Znanje samo može se zaboraviti, samo neka ostane interes za nj.

Dr. Rein

Sve su strasti dobre, ako umiješ njima vladati, sve su zle, ako im se podaš... neka ti je dužnost preča od strasti.

Rousseau

Žena vrši toliki utjecaj na muškarca, da ona baš određuje njegov značaj.

Platon

Ne služi se nikada čovjekom kao sredstvom, niti stvarju kao svrhom.

Kant

Važno je da se mladež privodi od pusta primanja k samostalnom radu i vlastitom trudu, jer učenje kao prosto primanje i pusta stvar pamćenja jest vrlo nepotpuna strana obuke...

Hegel

Mudrost i nauku lude preziru.

Salamun

Kad čovjek govori o sebi dolazi na to, da se hvali, a to sasma nehotice.

Georg Sand

Biblioteka je groblje umova.

B. Kneževič

Sama znanja ne daju karakteru nikakve snage.

Lord Schaftesbury

Majka je uzgojni sistem u jednoj riječi.

Napoleon

Već sam bio star kad sam pisao »Ispovijedi«; pisao sam ih po pamćenju: ovo me je pamćenje često izdavalo, te sam ispunjavao praznine potankostima koje sam izmišljavao.

Rousseau

Ono je najbolja država, koja može pokazati najbolje škole.

Simon

Tek onda kada se bude spojila evropska tehnika proizvodnje sa istočnom tehnikom duše, dobiće se potpuno i harmonično čovječanstvo koje će istovremeno zagospodariti spoljašnjim svijetom i ostvariti u svojoj vlastitoj unutrašnjosti red i mir.

Schiller

Onaj, ko je savršen, ujedno je i sretan, a onaj koji je sretan nije uvek i savršen.

Emil Petrović

Vještina sa kojom se u sve bržem tempu proizvode sve veće količine dobara, i vještina sa kojom se u toku rata ta dobra poništavaju, jeste bezprimjerno u historiji čovječanstva. Ali zato u »tehnici duše« Evropa zaostaje iza Azije.

Sl. Jovanović

Ja ne pripadam onima koji od takozvanih utopija šalu prave. Danas utopija, sutra stvarnost.

Gobat

Život je u besprekidnom otkrivanju tajna.

Miloš Đurić

Pođite putem ljubavi i vi ćete stići jednoj velikoj meti.

Emil Petrović

Ljudi nove epohe traže ljepotu duha i klanjaju se pred moralnom snagom.

Gligorije Petrov

Svaki čovjek stvara svijet za sebe; ako se slijepac u to zamisli, onda je taj svijet tvrd ili mekan, topao ili hladan.

Svami Vivekananda

Pod onim trajnim golemim mehaničkim pritiskom neživoga na živo stenje današnji svijet. Ne samo podjarmljene mase, nego i vi sami koji mislite da ste slobodni žrtvujete svaki dan svoju slobodu i čovještvo idolu nacionalizma i živite u mutnoj, otrovanoj atmosferi nepovjerenja, pohlepe i tjeskobe koja se proteže preko cijeloga svijeta.

R. Tagore

Sreća najbolje razotkriva opačine, a nevolja najbolje razotkriva krepost.

Bacon

I dugo ću tome narodu biti mio.
Jer sam dobre osjećaje u ljudima budio.

Puškin

Malo rukah, malena je snaga.

Njegoš

Ja sam se uvjerio da treba što prije suzbiti te lažne nauke koje pretvaraju čovjeka u biće pasivno, bezlično, bez inicijative, bez volje . . . u kratko u prostu stvar.

Bergson

Kao što u trgovačkoj i industrijskoj utakmici prava prednost materijala i uma uvijek iznosi pobjedu, tako i na višem poprištu, bili ma kakvi pojedini izuzeci, dobro pobjeđuje zlo, istina izlazi na vidjelo i pravo ostaje pravom.

Ecker

Teško vama pismoznanci i farizeji, vi licumjerci, koji ste jednaki pobijeljenim grobovima, koji se izvana činite lijepi, ali ste iznutri puni kosti i svakog blata. Tako i vi ste izvana pred ljudima pobožni, ali iznutra ste puni himbe i nekrjeposti.

Matej

Ko danas govori istinu, taj je impertinentan.

Feuerbach

Bilo je doba kada se u ime Boga i vjere u njega morilo, mučilo, vješalo i ubijalo na tisuće ljudi. Među nama ima još mnogo takovih okrutnika. Razlika je samo u tom: oni su tada počinjali zvjerstva u ime Boga i u njegovu slavu; ovi danas čine istu nepravdu u ime naroda i za njegov boljitak. I kao što je onda bilo licumjeraca koji su, pod izlikom da služe Bogu, slijedili svoje svrhe, i kao što je bilo nerazumne svjetine, koja je hrabre i smione slijepo slijedila, tako ima i danas licumjeraca, koji čine zlo u ime narodnog boljitka, te ima svjetine koja te zlikovce slijepo slijedi.

Tolstoj

Siromaštvo je neugodno i može da ubije nutrinu duše, ali ono je ujedno sjevernjak, koji ljude bodri, da postanu junaci, dok ih blagi, umiljati južnjak čini besposlenim sanjarima.

Ouida

Nije nam potrebito zakonsko dopuštenje, da zaplovimo morem izuma. Što ga temeljitije istražujemo, biće podatnije.

Edward Evereth

Kreći se u dobrom društvu, pa će i tebe brojati u nj.

Herbart

Nikog nemoj smatrati sretnim prije no što umre.

Solon

Nisam tu da mrzim s drugima, nego s drugima da ljubim.

Sofoklo

Ako ti neko kaže: ovaj ili onaj govorio je slabo o tebi za tvojim leđima, nemoj se dugo da pravdaš nego odgovori: on ne poznaje sve moje greške, jer bi inače zasigurno rekao još mnogo više.

Epikttet

Dokazano je, da je siromaštvo vođa svake nove težnje.

Shakespeare

Ništa nije slađe od istine, no ipak istina je gorka.

Paul Ervie

Postupaj tako sa nižim od sebe, kako želiš da s tobom postupa onaj, koji je od tebe viši.

Seneca

Svaki sam sebi određuje vrijednost, jer mi smo veliki ili mali prema svojoj vlastitoj volji.

Smiles

Pitaš me kako ćeš raditi, onda ti kažem, ako imaš valjano mišljenje, dobro, ako li nevaljano, zlo.

Mark Aurel

Najjednostavnije istine shvaćaju ljudi najteže.

Feuerbach

Škola ima postati perfecta hominem officina.

Komensky

I ne slutimo koliko duha čovjek treba da ima pa da ne bude smiješan.

Chamfort

Odvažnost istine je prvi uvjet filozofskog razmišljanja.

Hegel

Jedna nauka, koja je po uobičajenom načinu suhoparna, pa čak odbojna, postaje, kada se pođe prirodnom metodom, najzanimljivija i neizmjerno korisna.

Spencer

Mudrac je lijep, jer je stvarna ljepota samo ljepota duševna; on je bogat, jer se sreća koju on uživa ne da pribaviti nikakvim novcem; on je slobodan, jer se ne pokorava nikakvoj vlasti ni požudi on je nepobjediv, jer njegovu dušu ne mogu sputati sve sile svijeta.

Stoici

Što himba krije, vrijeme će iznaći,
Sramotni griješnik ne može umaći.

Shakespeare

Ne obraćaj se van, u sebe se povuci.

Sv. Augustin

Koje svemu zlu kriv? Kriv je sistem škola, inteligencija, koja se i sama uzgaja robijaškim duhom, pa ne umije poslije ništa drugo nego i druge goniti na robiju.

Pisarev

Pojam slobode jest samovlada čovjeka nad samim sobom. A jamstvo svih za pravo svakoga, to je pojam bratstva.

Victor Hugo

Rad je melem ljudske krvi —
Rad je izvor kreposti.

Herder

Najveća tjelesna naslada je odmor poslije rata. To je jedino tjelesno uživanje, koje u nas ne ostavlja taloga ogavnosti.

Kant

Strah ne samo što oduzima polovinu snage čoveku, nego tu oduzetu polovinu snage daje supraniku.

B. Knežević

Ljubav i materinstvo ženina su carstva, u kojima su sve njezine radosti i sreće.

M. Vidović

Svemir je samo odsjaj naše duše.

A. France

Sve se u samoći može postići osim značaja.

Stendhal

Neka vam bude pravilo: Imati srca u životu i života u srcu.

Emil Petrović

Kog' od dnevi muke muče,
Tomu noćca pokoj nosi...

Mažuranić

Narod živi po tom, što se najbolji, najjači i najčistiji žrtvuju. Najveća dobra što ih ima čovječanstvo dobivena su takvima. Povijest mučeništva; tekst propovijedi što se zove ljudskom povijesti, jest tekst propovijedi velikoga petka.

Paulsen

Neće se srušiti ni jedna od onih carevina, u kojima se vlada na principima slobode i pravde — ja vas uvjeravam.

Tiranija sama sebi mora na kraju preseći krvne arterije, pošto se je dugo hranila tuđom krvlju.

Sebičnost mora sama sebe pojesti, pošto pojede sve oko sebe.

Nepravda sama sebi mora iskopati najdublji grob, pošto stvori oko sebe groblje.

N. Velimirović

Ima ljudi koji se pokazuju velikim u malom ali su dosta mali u velikom. Rijetko mi kada mjerimo pravom mjerom našu energiju, naše osjećaje, naš sud i naše vladanje. Mi trošimo ogromnu snagu u nevrijedne stvari i mislimo da bez mnogo muke možemo s puta ukloniti velike poteškoće. Prava se ćudorednost sastoji u tačnoj ocjeni vrijednosti jedne stvari. Mi se upropašćujemo glupom ljubavlju za trice a priznajemo bankrot kad nam se dade mjenica za nešto bitna.

Multatuli

Korist strasti zavisi od mjere, potrebe i mjesta. One su dobre i zle; upravo kao što čovjek s njim postupati umije.

Viland

Tajne se ne mogu nazvati čudesima.

Goethe

Što čovjek na srcu ima treba da ide kroz glavu na jezik.

Mišljenje je jedino blago naše koje nam niko ne može oteti.

Platon

U molitvi je sažeto sve ono što ima u sebi dela besmrtnosti, i ona je stalna veza između života i konačnog smisla svega. Zato neka naš život bude molitva.

Emil Petrović

Svaki čovjek grije u sebi želje kraljeva. On bi htio da može svašta protiv drugog, a drugi da ne može ništa protiv njega učiniti.

Seneca

Na svijetu nema ničega što bi jače čeznulo za ljepotom ili što bi se lakše uljepšavalo od duše.

Maeterlink

Riječ nemoguće postoji samo u riječniku budale.

Napoleon

Sve što pripomaže čovjeku u razvoju njegovih prirodnih sila, i čini da postaje ono, za što je po svojim prirodnim sposobnostima najviše spreman, spada u pojavu uzgoja.

Niemayer

Država je sredstvo za ostvarenje onoga što je umno. I nasilja prirode zasiti će se jednom, divljaštva će nestati prosvjetom do pravoga razumnog htjenja, i u njemu će se sve složiti.

Fichte

Nek bude proklet svaki sat mojeg života, što sam ga posvetio drugom cilju no ljubavi.

Komensky

Samo onaj život je vrijedan života, koji je čitav u duhu.

Jos. Unger

Tacitovi savremenici bijahu obrazovaniji i učeniji od starih Rimljana, ali ne i mudriji; spoljašnje finiji i uglađeniji ali ne i pošteniji i karakterniji; materijalno imućniji, ali ne i srećniji.

Đorđe Dera

Ne kudim duh onih koji su voljni tlačiti, već niski duh onih koji su vazda gotovi da robuju.

Tukidid

I slavna smrt je bolja,
Neg' li život pun sramote!

Mažuranić

Priroda je u srce čovjekovo posijala sjeme svih vrlina: Treba ga samo pustiti da se razvije.

G. Tigri

Krepost je donekle zdravlje, ljepota i pristalnost duše, opačina naprotiv bolest, rugoba i slabost.

Platon

Prije nego kažete ljudima kako treba da žive pokažite to na sebi.

Dostojevski

Preklinjem vas da vjerujete u rad. Život nema drugog smisla i drugog razloga; svak je za to na svijetu da dade svoj dio općeg rada i da umre.

E. Zola

Država dostojna mudraca je cio svijet.

Seneca

Nije svaka nesreća proklestvo, a rano odricanje je često blagoslov. Svladane poteškoće ne služe nam samo za nauk, već nas jačaju i za kasnije borbe.

Sharpe

Ljudima ne dostaje snage, već volje.

Viktor Hugo

Šta si izgubio od jednoga časa, to ti ni vječnost ne može vratiti.

Schiller

Čovjek bez načela, obično je čovjek bez znanja, jer kad se rodi da bude značajan osjeti i nuždu, da stvori sebi načelo.

Chamfort

Povećanje broja visoko nadarenih ljudi i napredak ćudorednosti daju, bez sumnje, beskonačnu prednost jednom plemenu pred drugim.

Schöffle

Čemu se ljudi od znanja tako trude i tako vesele kad otkriju još jedno blistavo zrnce u okeanu ili kad proračunaju brzinu jedne zrake, dubinu jednog sunčanog ponora, smrt jedne zvijezde? — Nije li nam čovječje srce važnija i zamršenija i neshvatljivija realnost — ili barem tako privljačljiva zagonetka — kao ona zvijezda u dalekozoru ili onaj bakcil ispod lupe u laboratoriju?

Ivo Vojnović

Svaki sanja na svoj način san svoga života.

Anatole France

Poezija nije uspjela, kad nas samo ublaži i zadovolji, nego kad nas zadivi i pobudi u nama vruću želju za nova nastojanja, za onim što je nedostiživo.

Emerson

Treba izvršiti preobražaj u samome sebi i nigdje na drugom mjestu.

Tagore

Obrazovanje kruga mišljenja, osjećanja i ćudoređa jedini je uzgoj koji zaslužuje to ime, a nipošto obuka i znanje.

Herder

Lakše je vratiti uvredu nego dobročinstvo, jer se zahvalnost smatra kao teret, a osveta kao dobit.

Tacit

Kako to da imamo toliko inteligentne djece, a toliko glupih ljudi?

Alexander Dumas

Gdje se bogatstvo drži u cijeni, tu su jeftini poštenje, vjernost, stidljivost i čednost.

Salustije

Erudicija nije nauka. Za malo, pa bi ona bila negacija nauke. Riječ nauka, kao što je krivo razumijevaju pedagozi, sugerira ideju o duhu smionom, snažnom punom incijative i volje.

Jules Payet

I u razbijenom ogledalu ukazuje se slika našega doba.

Lenau

U borbi između dve težnje stavite se na stranu dobre težnje, i istrajte čestito i junački pored nje.

B. Popović

Smisli se kako ćeš pošteno živjeti i vježbaj se u vrlinama.

Konfucije

Grudi su naše jače od najjačeg bola.

Lindau

Dokle će se ljudi, ne bez srca i ne bez pameti, spašavati od sektaške svađe o Bogu na ostrvo, koje se zove ateizam?

N. Velimirović

Vrelo znanja treba tražiti u sebi, a ne izvan sebe; spoznati sebe nije moguće iz prirode, nego i sebe i prirodu moguće je spoznati samo iz sebe. Čovjek ne spoznaje samo svijet u sebi, već ga ima u sebi; u njegovu je srcu i nebo i pakao.

J. Böhme

Svaki je čovjek dužan da bude čovjek i da se odnosi k drugima kao čovjek čovjeku.

Dostojevski

U čovjeku ima svakojakih strasti,
Al' neka ih razum sve drži u vlasti.

Lj. Nenadović

Samo moja volja je potpuno moja, ali po njoj sam i građanin umnoga svijeta i carstva slobode. Što treba da radim kazuje mi savjest, a to htjeti mogu svagda. Nijedna sila ne može me u tom spriječiti.

Fichte

U životu nema ništa nesnosnijega od ljenosti.

Darwin

Sjaj je zapravo isto što i prividno, kao dekor u teatru, jer je bez suštine.

Shopenhauer

Sloboda i napredak su ciljevi umjetnosti, kao što su to u cijelom životu. Ako nismo tako bezprekorni kao stari majstori, prefinjenost civilizacije bar je u mnogome proširila opseg stvaranja.

Beethoven

Sunce žarko sjeda
I skoro će sjest;
Stalna na tom svijetu
Samo mijena jest.

P. Preradović

Genij je individualni izraz u neskladu društvenih sila, a umjetnost ima da izvrši veliku zadaću od poticanja ljudi da misao provedu u djelo i da rade na napretku čovječanstva.

Mazzini

Nauka ima da posluži životu, a ne život nauci.

Werwoorn

Hoćeš li se popeti na najviši stepen svoga zvanja, tada otpočni sa najnižim. U njemu nije ništa neznatno.

Marden

Čovjek ne može govoriti, a da sebe ne označi.

Emerson

Gradeći se domoljubi, svak se borio samo za svoju vlast.

Salustije

Civilizacija čovekova još je na nomadskom stupnju. Ona se još seli iz jednih krajeva u drugi dok jednom ne bude našla stalne centre svoje.

B. Knežević

Ljudi vrlo lako zaboravljaju imena velikih dobrotvora. Svjetina rijetko spominje ime, uz koje je vezana plemenitost, ljubav i moral. Oporo pamćenje svjetine je kadro da sačuva samo spomen na svoje tlačitelje i krvnike i ratne junake. Čovječansko pleme zaboravlja na blagoslovljeni rad vrtlarov, koji ga je grijao u studeni, napajao u žezi i žeđi i štitio od štetnih utjecaja i opasnih zvijeri. Ono prenosi sa strahopoštovanjem i slavom i uveličava iz koljena u koljeno samo imena, koja su se nesmiljeno i bolno za nj zarezala mačem i nožem.

H. Heine

Slabe strane života uče nas cijeniti njegove dobre strane.

Goethe

Dvije su stvari što nam uvijek pobuđuju čuđenje: Zvjezdano nebo nad nama i moralni osjećaji u nama.

Kant

Jedna je samo sreća — dužnost; jedna utjeha — rad.

Carmen Sylva

Ja sam odgovoran za svoju volju, a ne za uspjeh.

Fichte

O vrijednosti čina ovisi vrijednost života. Samo živjeti nije od potrebe, ako se ne živi ćudoredno. Svaki je od potrebe, ako se ne živi ćudoredno. Svaki je čovjek ono što radi.

Hegel

Ono što nije vrijedno da se više nego jedamput pročita, ne zaslužuje da se uopće čita.

Weber

Litera su mrtva, ali je život vječno zelen.

Lenjin

Neka naš čitavi život, misli i djela i rad budu jedna poema više ljepote, slika savršenstva i živi hram čovjeka-boga.

M. Vidović

Bez dobrog mišljenja ne može seljak u svojoj kolibi ni car na prestolje biti srećan.

Rokov

Kraljevstvo je žene u kući; tu, ako je lijepa, izgleda još ljepšom, ako je dobra, još boljom.

C. Balbo

Sve što dobro živi, živi za druge.

Schäfer

Narod oprašta onima koji ga tlače, ali nikada neće oprostiti onima koji ga varaju.

Montalambert

Kad djeca sjede u školi pokunjena i kao prikovana kao mumije, znak je da im je potlačena duševna sila, srčika njihova. Nije to unutarnja etička disciplina, već ropska, jadna i kukavna. Živi mrtvaci nijesu za život i napredak, već za zastoj, gnjiloću i smrt. Narodni i čovječji je zlotvor koji mladeži otima najbolje oružje za život i napredak: otporni duh.

Trstenjak

Zlo ili dobro nije ono što drži svjetina. Mnogi koji izgleda da je gonjen nedaćom osjeća se sretan, dok je kud i kamo veći broj ljudi usred obilja najnesrećniji.

Tacit

Jedina umjetnost, sa svojim vječno ispitavalačkim okom, sa svojim nastojanjem, da prodre u najskrovitije puteve zbivanja i doživljavanja ljudskog, može biti apsolutno pravedna redajući ljude po bogatstvu duše i srca, a ne prema bogatstvu plemena i novca.

Antun Barac

Nema demokratije bez opće prosvjete naroda.

M. Vidović

Moderan je čovjek moralno siroče, a moderan život ilustracija bestijalnog egoizma i bestijalne borbe za bestijalan život.

A. G. Matoš

Ljepota nas okružava sa sviju strana. Ona je toliko obična i tako je mnogo ima oko nas, da se može usporediti sa uzduhom, koji udišemo.

Jules Payot

Ne traži sporove, ali kad si već jednom u sporu, tada ne uzmiči više. Nauči svoje protivnike da te poštuju.

Shakespeare

Čudan li je stvor čovjek! I ako malen, a opet tako velik: živi malo godina, a želja ga je vjekovati, zauzima tjesan prostor, a mišlju obuhvaća svemir; svemu je, što ga okružuje, gospodar; a podložan je zakonima prirode kao crv, i travka i kamen.

Iv. Fijamin

Ljubite istinu više nego zlato, a braću više nego život.

Tommaseo

Same ideje daju temelj stilu (u jednom književnom djelu), harmonija riječima je nuzgredna i ovisi o osjetima organa. Stil se ne može ni oduzeti, ni prenijeti, ni mijenjati. Stil je čovjek sam.

Buffon

Prije će stić hrom, koji ide pravim putem, no trkač koji zaluta.

Bacon

Takva je vrlina: kada je progone, ona postaje moćnija; kada protiv nje spletkare, ona postaje nepokolebljivija.

Jovan Zlatousti

Budite braća, ali ne jedino zbog ekonomske koristi, nego zbog punoće životne radosti i zbog punoće ljubavi.

Dostojevski

Niko nije slobodan do onoga koji nad sobom vlada.

Epiktet

Moje uspomene ukazuju se u magličastoj daljini kao planine, koje iz daleka naliče oblacima.

Shakespeare

Kada se glava od tijela rastavi, pokazaće se gdje je duša stanovala.

Schiller

Čovječanstvo nam daje očeve i majke, ali čovještvo nam pruža odgoj.

Weber

Najjadnije su od sviju — žene umjetnika! Da bi se svidjale svojim muževima, morale bi ostati vječno mlade i vječno lijepe.

Blasco Ibanez

Samo razum čini čudesa.

Schöfer

U dobru je lako dobar biti;
Na muci se poznaju junaci!

Njegoš

Ne krivnjom nebesa, dragi Bruto, već svojom krivnjom mi smo slabići.

Shakespeare

Vrednost čovekova života sastoji se u stvaralačkom stavu njegovu prema životu. Silom svoje svesti dohvati se opštih životnih snaga, i provodi ih kroz svoj lični život, nagna ih da se kroz njega prehrane, kao svetlost kroz staklenu prizmu i pokažu u novim diferencovanim čovečanskim vidovima.

Slankamenac

Kada ljudi organizacijom fizičkih, materijalnih i intelektualnih snaga stvoriše tolika divska djela materijalne kulture, uvjeren sam, da bi se organizacijom svih moralnih snaga pozitivnih boraca života stvorilo takođe i jedno divsko djelo duševne kulture, djelo narodnog prosvjetnog i moralnog preporoda.

K. Brössler

Sve u životu podređeno je dužnosti; njoj vjeran ostati najveća je čast, dok iznevjeriti se najveći je grijeh.

Ciceron

Svaka stvar koja se množi, postaje jeftinija, tek moral i uljudba postaju skuplji, što se više množe.

Nasr Ibni Sejjar

Valjano obučavati mladiće ne znači duše njihove natrpavati mješavinom riječi i rečenica, mišljenja i nazora sabranih u knjigama, nego pobuđivati razumijevanje stvari.

Komensky

Tajna čovječjeg bića nije samo u tome što živi, već u tome za što živi.

Dostojevski

Pa šta je u ostalom odgajanje ako ne upotreba jakih osjećaja da bi se stvorile navike za mišljenje i radnju.

Jules Payot

Osrednji podržavaju osrednje, a u darovitu čovjeku ima nešto drskoga, za što mu se odvraća mržnjom i gnjusnim kletvama.

A. France

Veće smrti primaju veće nagrade.

Heraklit

Ima napora koji ne zamaraju, a to su oni, koji nas vode k jednom interesantnom predmetu, i ima napora koji iscrpljuju, a to su oni, za koje se vezujemo bez zainteresovanosti.

B. J. Wilbois

Što je temelj države? Dobar uzgoj omladine.

Diogen

Iz značenja ćudoređa za život pojedinca i društva izlazi, da filozofija nema pokazivati drugamo, nego kuda vodi razvoj ćudoredni; filozofija, čije bi posljedice bile u protivštini sa zahtjevima ćudoređa, osuđena je ovim posljedicama. Od filozofije hoćemo, da se prama njoj može živjeti, a živjeti se mora ćudoredno.

T. G. Masaryk

Početak je polovina od cijeloga.

Zeziod

Za sve imam da zahvalim majci svojoj, jer je majka najbolja i najprirodnija odgojiteljica djeteta.

Napoleon

Malo po malo, fizički čovjek se gubi pred intelektualnim. Svaka stranica u historiji znanja i vještine predstavlja neprestano sve veći triumf intelektualnog čovjeka.

Ketle

Božanstvo je razliveno svuda, od travke do zvijezde.

Giordano Bruno

Dobra volja u sebi samoj ima svu vrijednost svoju.

Kant

Čovječje je srce kao vodenični kamen; ako staviš pšenice ispod njega, okretaće se i samljet će pšenicu u brašno; ako ne staviš pšenicu, krenut će se opet — dok se ne iskruni.

Luther

Koza se hrani trnjem i daje mleko; zmija se hrani mlekom i daje otrov.

N. Velimirović

Svako mjesto na koje pada nebesko oko, mudrome je čovjeku sretno utočište.

Shakespeare

Najbolje voli onaj, koji najbolje voli sve stvari — kako velike tako i male.

Lubock

Nemoguće je procijeniti snagu do koje duša dolazi, ako voli istinu i čini sve istine radi.

Platon

Što dulje živim, sve više dolazim do uvjerenja da sva razlika između dva čovjeka: slaboga i jakoga, moćnoga i neznatnoga, stoji samo u radnoj snazi, u nesavladivoj odlučnosti, koja poznaje samo smrt i pobjedu.

F. Buxton

LATINSKI CITATI, POSLOVICE, KRILATICE, UZREČICE

LATINSKI CITATI, POSLOVICE, KRILATICE, UZREČICE

Ab alio (altero) expectes, alteri quod feceris — Očekuj od drugoga što ti drugom činiš. Tko drugomu jamu kopa sam će u nju pasti.

Ab imo pectore — Iz dna duše.

Ab irato — U srdžbi.

Ab ore ad aurem — Od usta k uhu; o došaptavanju.

Ab origine — Od početka

Absit omen — Ne bio loš predznak. Bog nas čuvao.

A capillo usque ad ungues — Od kose do nokta. Od glave do pete.

Accidit in puncto, quod non speratur in anno — Dogodi se u jednom času, čemu se ne nadaš čitavu godinu. Štošta dođe nenadano.

Ad absurdum — Do besmislenosti. Do gluposti.

Ad acta — Među spise. U koš.

Ad alienam voluntatem loqui — Govoriti po tuđoj volji, u tuđu korist.

Ad audiendum verbum — Pozvati nekoga na red ili odgovornost.

Ad augusta per angusta — Do slave se dolazi tijesnim putem. Geslo urotnika u IV činu drame Hernani od Victora Hugo-a.

Ad depositum — U pohranu. Na čuvanje.

Ad exemplum — Na primjer.

Ad hoc — Za ovo. Za ovu zgodu.

Ad honores — Počasti radi.

Ad libitum — Po volji.

Ad infinitum — U nedogled. Beskonačno.

Ad mandatum Serenissimi proprium — Po najvišoj zapovijedi.

Ad meliorem (fortunam) — Na bolju sreću!

Ad notam — Na znanje.

Ad perpetuam rei memoriam — Za vječnu uspomenu na neku stvar. Ta se formula nalazi na čelu nekih papinskih bula. Vidjela se i na nekim spomenicama i medaljama.

Ad pias causas — U dobrotvorne svrhe.

Ad usum proprium — Za vlastitu upotrebu.

Ad valorem — Prema vrijednosti.

Ad verbum — Od riječi do riječi. Doslovce.

Adversae res admonent religionum — Nevolja uči vjerovati i moliti.

Aequam memento rebus in arduis servare mentem — Sjeti se da u nevolji sačuvaš ravnodušnost. Ne kloni duhom, i ako te snađe nevolja.

Aequus animus optimum aerumnae condimentum — Ravnodušnost je najbolji začin u brigama.

Aes alienum conflare — Zadužiti se.

Aetas volat — Vrijeme leti.

Age quod agis — Što radiš radi, tj. ne daj se rastresti.

Ager spurcus sterilis est — Loša njiva ne daje ploda.

Albae gallinae filium esse — Biti sin bijele kokoši tj. roditi se pod sretnom zvijezdom.

Albo notare diem — Označiti dan bijelim kamičkom. Smatrati neki dan srećnim.

Aliena negotia non curare — Ne brinuti se za tuđe poslove. Mesti pred svojim vratima.

Aliena vitia in oculis habemus, a tergo nostra sunt — Tuđe mane imamo pred očima, naše su nam za leđima. U tuđem oku vidiš trn, a u svome ne vidiš brvna.

Aliena vitia reprehendi quisque mavult quam sua — Svak voli da se kore tuđe mane a ne njegove.

Alienis gloriari bonis — Dičiti se tuđim dobrom. Kititi se tuđim perjem.

Alma mater — Majka hraniteljica. Obično se misli sveučilište.

Alpha et omega — Od početka do svršetka. Prvo i posljednje.

Altera manu fert lapidem, panem ostentat altera — U jednoj ruci nosi kamen, drugom pokazuje kruh.

Alterius ingenio uti — Koristiti se tuđim umom, tuđom mukom.

Alterius non sit, qui suus esse potest — Neka ne bude tuđi sluga koji može biti svoj gospodar.

Alteri vivas oportet, si vis tibi vivere — Za drugog treba da živiš, ako hoćeš živjeti za sebe. Seneca. Samo ako svoj život posvetimo drugima, dobiće i naš život neku unutarnju vrijednost.

Amantium irae amoris integratio est — Svađa zaljubljenih je obnavljanje ljubavi.

Amare et sapere vix deo conceditur — Ljubiti i biti pametan, jedva je moguće kojem bogu.

Amat victoria curam — Pobjeda je povezana s brigama.

Ambitio multos mortalis falsos fieri subegit — Častohleplje je mnoge ljude prisililo da budu neiskreni.

Amicitiae immortales, mortales inimicitiae esse debent — Prijateljstva treba da su besmrtna, neprijateljstva smrtna.

Amicum an nomen habeas, aperit calamitas — Nevolja pokazuje imaš li prijatelja ili samo prazno (njegovo) ime.

Amicus fidus rarus — Vjeran je prijatelj rijedak.

Amicus optima vitae possessio — Prijatelj je najbolja svojina u životu. Geslo Albrechta II.

Amor vincit omnia — Ljubav pobjeđuje sve.

Animan debere — Dugovati i dušu. Biti zadužen preko glave.

Ante mare, undae — Prije mora bili su valovi. Uzroci su prije posljedica.

Ante victoriam ne canas triumphum — Prije pobjede ne slavi triumf. Ne veseli se prerano.

A posse ad esse non valent consequentia — Od mogućnosti ne valja odmah zaključivati na stvarnost.

A potiori fit denominatio — Stvar dobiva ime po najvažnijem svom dijelu.

A priori — Već unaprijed. Protivno je: **A posteriori.**

A puro pura defluit aqua — S čistoga teče čista voda. Čistu obrazu malo vode treba. Nar. posl.

Aqua dentes habet — Voda ima zube. Što se često pere, brzo se podere. Nar. posl.

Aqua et panis - est vita canis — Voda i kruh — pasji je život. Samo pas može živjeti o kruhu i vodi.

Aquila non capit muscas — Orao ne hvata muhe. Bolji se čovjek ne bavi onim, što je ispod njegova dostojanstva.

Arare bove et asino — Orati s volom i magarcem. Nešto loše, krivo započeti.

Arbore deiecta ligna quivis colligit — Kad je stablo oboreno, svak pobire drva. Kad dub pade, svak mu drva krade. Nar. posl.

Arcem facere e cloaca — Pravi kulu iz kanala. Praviti iz muhe slona.

Asinus asinum fricat — Magarac gladi magarca. Kad jedan previše hvali drugoga.

Aspergere alicui aquam — Nekoga poškropiti vodom. Ohrabriti nekoga, iznovice oživiti.

Atqui soles duabus sellis sedere — Običavaš sjediti na dva stoca. To je rekao Laberije Ciceronu nišaneći na njegovu političku prevrtljivost. Na dva stoca ne može se sjediti. Nar. posl.

Audax est ad pocula sermo — Smion je govor uz čaše. Tko se napije ne pozna opasnosti.

Audi, vide, tace, si vis vivere in pace — Slušaj, gledaj i šuti, ako želiš živjeti u miru.

Auro loquente nil pollet quaevis oratio — Gdje govori zlato, suvišne su sve druge riječi.

Aurum probat ignis et miseria bonos viros — Zlato se u vatri kuša, a dobri ljudi u nevolji. Zlato se u vatri probira, a čovjek u nesreći. Nar. posl.

Aut Caesar aut nihil — Ili car ili ništa. To se geslo pripisuje Cesaru Borgiji.

Aut prodesse volunt aut delectare poetae — Pjesnici žele ili da nam koriste ili da nas naslađuju.

Aut vincere aut mori — Ili pobijediti ili umrijeti.

Avaritia omnia vitia habet — Škrtost je izvor svih zala.

Avaritia prima scelerum mater — Škrtost je prva majka zala.

Ave, Caesar (ili: Imperator), morituri te salutant — Zdravo, care, pozdravljaju te oni koji će umrijeti. Tima su riječima pozdravljali cara gladijatori polazeći u borbu.

Bellum omnium in (ne: **contra!**) **omnes** — Rat svih protiv svih. Misli se život. Engleski filozof Hobbes.

Bellum se ipsum alit — Rat hrani sam sebe.

Bis dat, qui cito dat — Dvostruko daje koji brzo daje. Brza pomoć dvostruka pomoć.

Boni pastoris est tondere oves non deglubere — Dobar pastir ovce striže a ne dere.

Bonos corrumpunt mores congressus mali — Zlo društvo kvari dobre običaje.

Breve enim tempus aetatis satis longum est ad bene honesteque vivendum — Ta kratko je vrijeme života dosta dugo za dobar i častan život.

Brevi manu — Na brzu ruku. Bez mnogog zatezanja.

Caecus caecum duxit, ambo in hanc foveam ceciderunt — Slijepac je vodio slijepca i obojica su pala u ovu jamu. Natpis na grobu Petra Zrinjskoga i Krste Frankopana.

Cantet, amat quod quisque: levant et carmina curas — Neka svak pjeva o onom što ljubi: i pjesme ublažuju brige.

Canterio vectum post mulum conscendere — Voziti se najprije na konju, pa onda uzjašiti na mazgu tj. pasti s konja na magarca.

Carminibus di superi placantur et inferi — Pjesmama se ublažuju bogovi na gornjem i donjem svijetu.

Caseus sanus, si dat avara manus — Sir je zdrav, ako ga daje škrta ruka tj. ako ga ne jedeš previše.

Cauda de vulpe testatur — Rep svjedoči o lisici. Po repu se lisica pozna. Nar. posl.

Causa finita est — Stvar je dovršena.

Cautis pericula prodesse aliorum solent — Opreznima obično koriste pogibli drugih.

Cave tibi a cane muto et aqua silenti — Čuvaj se psa koji ne laje (jer pas koji laje ne grize) i tihe vode (jer je duboka).

Čedo maiori — Ugibam se pred jačim.

Cessante causa, cessat effectus — Kad prestane uzrok, prestaje posljedica.

Charta non erubescit — Papir ne porumeni (od stida).

Cibi condimentum fames est — Glad je začin hrani.

Cita mors ruit — Smrt brzo dođe.

Clara pacta boni amici — Čisti računi — dobri prijatelji. Čist račun duga ljubav.

Claude os, aperi oculos — Zatvori usta, otvori oči. Šuti i slušaj.

Clavum clavo eiicere — Klin se klinom izbija.

Cogitare de lana sua — Misliti samo na svoj posao.

Colludere cum aliqua — Puhati s kim u istu tikvu. Dogovoriti se s kim.

Compedes, quas ipse fecit, ipsus ut gestet faber — Kovač će sam nositi okove, što ih je skovao.

Compos sui — Gospodar sebe samoga. Mudrac je uvijek compos sui.

Corcordia parvae res crescunt, discordia maximae dilabuntur — Slogom rastu male stvari, neslogom se i najveće raspadaju.

Coniunctis viribus — Povezanim, udruženim silama.

Consuetudo optima legum interpres — Običaj je najbolji tumač zakona.

Contra vim mortis non est medicamen in hortis — Protiv sile smrti, nema lijeka u vrtovima tj. među travama.

Cornix cornici numquam oculos effodit — Vrana vrani očiju ne vadi.

Corporis exigni vires contemnere noli — Nemoj prezirati sile malenoga tijela.

Corpori tunica pallio propior est — Tijelu je košulja bliža nego plašt. Bliža je tijelu rubina nego surina. Nar. posl.

Corpus delicti — Predmet krivnje. Predmet koji dokazuje krivnju na pr. nož kojim je počinjeno umorstvo.

Corvus oculum corvi non eruit — Gavran ne vadi oko gavranu.

Credat Iudaeus Apella — To neka vjeruje Židov. U prenesenom smislu znači: To neka vjeruje tko hoće, ali ja neću.

Crede experto — Vjeruj iskusnomu.

Crescit eundo (fama) — Glasina šireći se raste.

Crescunt anni, decrescunt vires — Godine rastu, a sile slabe.

Cuculls non facit monachum — Kuta ne čini redovnika. Odijelo ne čini čovjeka.

Cudendum est, dum ferrum in igne candet — Treba kovati, dok se željezo u vatri bijeli. Gvožđe se kuje, dok je vruće.

Cui dolet, meminit — Koga to boli, taj se sjeća.

Cui placet alterius, sua nimirum est odio sors — Komu se sviđa tuđa sudbina, njemu je dakako mrska njegova.

Cuius regio, illius religio — Čija zemlja, onoga vjera tj. svaki čovjek pripada vjeri svoje zemlje.

Cuiusvis hominis est errare, nullius nisi insipientis in errore perseverare — Svaki čovjek može pogriješiti, samo luđak će ustrajati u grijehu.

Culmen sapientiae — Vrhunac mudrosti ili znanja.

Culpam poena premit comes — Kazan ide kao pratilica za grijehom.

Cum finis est licitus, etiam media sunt licita — Kad je dopuštena svrha, dopuštena su i sredstva.

Cum fueris felix, semper tibi proximus esto — Kad budeš sretan, uvijek budi sebi najbliži.

Cum libentissimus edis, tum auferatur coena — Kad najslasnije jedeš, neka se ručak ukloni. Kad ti hrana najbolje prija, prestani jesti, jer ti može nauditi.

Cuneus cuneum trudit — Klin se klinom izbija.

Cura est ocius quam ocissimus ventus — Briga je brža od najbržeg vjetra.

Curriculum vitae — Tok života. Životopis.

Custodia honesta — Oduzeće slobode, osobito kod političkih krivica, skopčano s mnogim povlasticama.

Cutem gerit laceratam canis mordax — Ujedljiv pas ima razderanu kožu. Tko se rado tuče, batina izvuče.

Cutis prurit mihi — Svrbi me koža, zapravo dlan. (Veli se kad netko nekoga izaziva.)

Dabit deus his quoque finem — Bog će dati i tomu kraj.

Dat census honores — Bogatstvo donosi časti.

Dato sed non concesso — Uzmimo da je tako, premda ne dopuštam.

Dat veniam corvis, vexat censura columbas — Gavranima se oprašta, a golube se stavlja na muke. Male se lopove vješa, a velike pušta da pobjegnu.

Debemur morti nos nostraque — Mi i sve naše pripadamo smrti.

Decies repetita placebit — Sviđaće se, ako bude deset puta ponovljeno.

De corio suo ludere — Igrati o svoju kožu. Nositi svoju kožu na pazar.

Deficit omne quod nascitur — Sve što se rađa, propada.

Deforme est de se ipso praedicare — Neukusno je o sebi samom govoriti. Sama hvala ništa ne valja.

Dei facientes adiuvant — Radiši Bog pomaže.

De inimico ne loquaris male, sed cogites — O neprijatelju ne govori zlo, nego misli.

De lana caprina (rixari) — Prepirati se o kozju vunu. Mlatiti praznu slamu.

De lege — Po zakonu.

Delirium tremens — Ludilo od pijanstva.

De minimis non curat praetor — Pretor se ne brine za male stvari. Čovjek od položaja ne brine se za trice.

De mortuis nil nisi bene — O mrtvima treba govoriti samo dobro.

Dente lupus, cornu taurus petit — Vuk napada zubom, bik rogom. Svak se brani kako zna.

De omni re scibili et quibusdam aliis — O svemu, što se može znati i još o koječem drugom. Glasoviti talijanski učenjak Pic de La Mirandola dičio se da će pred svakim moći braniti svojih 900 teza »de omni re scibili«. »Et quibusdam aliis«, dodao je neki šaljivdžija, po svoj prilici Voltaire. Danas se te riječi upotrebljavaju za čovjeka koji misli da zna sve, a ne zna ništa.

Deum colit, qui novit — Tko zna za Boga, štuje ga.

Deus meliora (det) — Dao Bog bolje!

Deus tibi det, quae optas — Dao ti Bog što želiš.

De visu — Po viđenju.

Dies diem docet — Jedan dan podučava drugi.

Dies nefastus — Dan u koji se nije smjelo suditi.

Dilexi iustitiam, odi iniquitatem, propterea morior in exilio — Ljubio sam pravdu, mrzim nepravdu, zato umirem u progonstvu. Stradam radi svoje ispravnosti. Riječi pape Grgura VII, kad ga je Henrik IV prognao i zatvorio u Anđeosku kulu.

Diligentia, quam quis in suis (adhibet) — Toliko pažnje, koliko tko kod svog imetka posvećuje. Treba da toliko paziš, kao da je to tvoj imetak. Pravnička zasada.

Diligitur nemo, nisi cui fortuna secunda est — Samo onoga ljube, komu je sreća sklona.

Di minorum gentium — Bogovi nižega reda. Obični građani.

Divae memoriae — Blage uspomene.

Divide et impera! (Divide, imperabis), (Divide, ut regnes) — Dijeli pa zapovijedaj. Načelo Ljudevita XI.

Domini leones, foras vulpes — Kod kuće hrabri kao lavovi, vani lukavi kao lisice.

Domus cuique optimus est amicus — Kuća je svakomu najbolji prijatelj. Svoja kućica svoja voljica. Nar. posl.

Do, ut des — Dajem, da mi dadeš.

Do, ut facies — Dajem, da mi učiniš.

Daubus sellis sedere — Sjediti na dvije stolice.

Dulce et decorum est pro patria mori — Slatko je i časno umrijeti za domovinu.

Dum colosseum stabit, Roma stabit; dum Roma stabit, mundus stabit — Dok bude koloseuma, biće Rima; dok bude Rima, biće svijeta.

Dum Roma deliberat, Saguntum perit — Dok Rim vijeća, propade Sagunt. Ne valja previše oklijevati.

Dum spiro, spero — Dok dišem, nadam se. Nadam se do zadnjeg časa.

Duobus litigantibus tertius gaudet — Dok se dvojica svađaju, treći se veseli. Od zavade dvojice treći bere korist.

Duo cum (ili: Si duo) faciunt idem, non est idem — Ako dvojica rade isto, nije isto.

Dux atque imperator vitae mortalium animus est — Vođ i zapovjednik ljudskoga života je duša.

Eandem incudem tundere — Udariti po isto nakovnju. Derati istu kozu.

Ea re nihil lucror — Odatle nema za mene nikakve koristi.

E cantu dignoscitur avis — Po pijevu se ptica pozna. Po glasu se ptica pozna. Nar. posl.

Ecce iterum Crispinus — Evo opet Krispina. Evo opet tog dosadnog čovjeka.

Ede, bibe, lude, post mortem nulla voluptas — Jedi, pij, igraj se, poslije smrti nema nikakove naslade.

Edite, bibite, collegiales, post multa saecula pocula nulla — Jedite, pijte, drugovi, poslije mnogo stoljeća neće biti nijedne čaše.

E duobus malis minus eligendum est — Od dva zla treba odabrati manje.

Ego mihi melius esse malo quam alteri — Volim da je meni bolje nego drugomu.

Ego spem pretio non emo — Ne kupujem nadu za novac. Nada je besplatna.

Ego tu sum, tu es ego, unius animi sumus — Ja sam ti, ti si ja, istog smo mišljenja. Jedna smo duša a dva tijela.

Elephantum ex musca facit — Praviš iz muhe slona. Pretjeruješ.

Emolumento hoc non est — To neće donijeti boristi.

Ense et aratro — Mačem i plugom. Geslo seljaka, koji domovini služe u ratu mačem, a u miru plugom.

E nuce nuculeum qui esse vult, frangit nucem — Tko želi pojesti jezgru iz oraha, razbije orah.

Eo maiora cupimus, quo maiora venerunt — Koliko više imamo, toliko više želimo.

Epicuri de grege porcum — Svinju iz Epikurova čopora, Govori se o čovjeku, koji se sasvim predao tjelesnim uživanjima.

Epistola non erubescit — Pismo nikad ne porumeni. Papir je strpljiv i podnosi sve.

E plumis avis dignoscitur — Poznaje se ptica po verju.

Equi donati dentes non inspiciuntur — Darovanom se konju ne gledaju zubi.

Ergo bibamus — Dakle pijmo!

Errare malo cum Platone, quam cum istis vera sentire — Volim se varati s Platonom, nego s onima (Pitagorovcima) ispravno misliti.

Errata corrige — Popravi pogreške.

Est locus unicuique suus — Svak ima svoje određeno mjesto.

Est nobis voluisse satis — Dosta nam je i dobra volja.

Est quaedam flere voluptas — I plakanje je neki užitak.

Et ab hoste doceri — I od neprijatelja se može štošta naučiti.

Et sit humus cineri non onerosa tuo — I neka zemlja ne bude teška tvom pepelu.

Eventus docebit — Uspjeh će pokazati.

Ex aequo et bono — Po zahtjevu pravednosti i pravičnosti.

Exanclare omnes labores — Pretrpjeti sve napore. Ispiti čašu gorčine.

Ex avaritia omnia scelera ac maleficia gignuntur — Od škrtosti se rađaju sva zla.

Exitus acta probat — Konac opravdava djelo.

Ex malis eligere minima — Od zala birati najmanja. Od dva zla birati manje.

Ex nihilo nihil — Iz ničesa ništa.

Ex ore tuo te iudico — Sudim te po tvom glasu.

Exoriare aliquis nostris ex ossibus ultor — Neka se iz mojih kostiju rodi koji osvetnik.

Experientia docet — Iskustvo uči.

Experientia est omnium rerum magistra — Iskustvo je učiteljica svega.

Ex privata diligentia — S drage volje. Po vlastitoj pobudi.

Ex propriis — Od svoga. Iz vlastitih sredstava. Na svoj račun.

Ex proprio Marte — Svojom snagom.

Extra culpam esse — Ne biti kriv nečemu.

Extra ecclesiam nulla salus — Izvan crkve nema spasa.

Exra iocum (ili: **Ioco remoto**) — Šalu na stranu. Bez šale.

Extra ordinem — Izvan reda.

Ex ungue leonem — Po pandžama (poznamo) lava.

Ex usu — Po običaju.

Faber est suae quisque fortunae — Svak je svoje sreće kovač.

Fabula docet — Priča uči.

Facile omnes quom valemus, recta consilia aegrotis damus — Kad smo zdravi, lako dajemo prave savjete bolesnima. Lasno je zdravomu bolesnoga svjetovati. Nar. posl.

Facilius est quandam vincere quam tueri — Lakše je što svladati nego sačuvati. Lakše je steći nego sačuvati. Nar. posl.

Facilius reperiuntur, qui se ultro morti offerant, quam qui dolorem patienter ferant — Lakše se nađu ljudi, koji se svojevoljno izvrgavaju smrti, nego koji strpljivo podnose bol.

Facio ut facias — Činim da mi ti to učiniš.

Fac simile — Načini slično. »Faksimile« zovemo sasvim točnu kopiju originala na pr. rukopisa, miniatura, autografa itd.

Facta loquuntur — Djela govore. Činjenice zbore.

Facta mea, non dicta, vos sequi volo — Želim da slijedite moja djela ne riječi.

Factum fieri infectum non potest — Što je učinjeno ne može postati neučinjeno.

Fama volat — Glasina leti.

Fas est et ab hoste doceri — Pravo je učiti i od neprijatelja.

Faucibus premor — Došla mi je voda do grla.

Felix, quem faciunt aliena pericula cautum — Sretan koga tuđe pogibli učine opreznim.

Felix, qui, quod amat, defendere fortiter audet — Sretan onaj koji se hrabro usuđuje braniti ono što ljubi.

Femina id tantum tacet, quod nescit — Žena samo ono prešućuje što ne zna. Žena će samo onu tajnu sačuvati koju ne zna. Nar. posl.

Ferro nocentius aurum — Zlato je škodljivije od željeza. Zlato je učinilo više zla nego željezo.

Fiat iustitia (et) pereat mundus — Nek se vrši pravda, pa makar propao svijet. Geslo Ferdinanda I. Pravednost iznad svega.

Fide, sed cui, vide — Vjeruj, ali pazi komu.

Fides obligat fidem — Vjernost obvezuje vjernost. Vjernost za vjernost.

Filius ante patrem — Sin prije oca.

Finis coronat (ili: **decorat**) **opus** — Konac djelo krasi.

Finis sanctificat media — Svrha posvećuje sredstvo.

Fit fabricando faber — Kovač postaješ kovanjem. Ako želiš nešto postati, treba marljivo raditi i vježbati.

Flectamus genua — Prignimo koljena.

Flectere si nequeo superos, Acheronta movebo — Ako ne mogu ganuti gornje bogove, pozvaću u pomoć Aheront tj. podzemne bogove. Ako mi ne pomogne nebo, pozvaću u pomoć pakao.

Formosa facies muta commendatio est — Lijep obraz je nijema preporuka.

Formosa virgo-dotis dimidium — Lijepa djevica polovica miraza. Lice curu udaje. Nar. posl.

Fortis gubernator etiam scisso velo navigat — Hrabar kormilar plovi, makar da je jedro rasparano.

Fortuna ad hominem (ili: **in homine**) **plus quam consilium valet** — Sreća čovjeku više vrijedi nego pamet. Bolje se roditi bez pameti nego bez sreće. Nar. posl.

Fortuna caeca est — Sreća je slijepa.

Fortuna multis dat nimis, satis nulli — Sreća mnogima daje odviše, dosta nikomu. Bog ne daje jednom čovjeku sva dobra.

Fraternum vere dulce sodalicium — Zaista slatka bratska sloga.

Frigidum illud verbum: meum ac tuum — Hladna je ona riječ: ovo je moje, a ono tvoje.

Frondem in silvis non cernere — Ne vidjeti krošnje u šumama.

Fronti nulla fides — Ne valja vjerovati licu tj. vanjštini.

Fructu non foliis arborem aestima — Cijeni stablo po plodu, a ne po lišću.

Fruges consumere nati — Rođeni da uživamo plodove. Trutovi, besposlice.

Frustra surdas aures fatigare — Zaludu mučiti gluhe uši. Gluhome govoriti. Uzalud se mučiti.

Fumantem nasum vivi ursi ne tentaveris — Da nijesi zadirkivao u raspaljeni nos živog medvjeda. Kad je netko srdit, najbolje je pustiti ga na miru.

Fumo comburi nil potest, flamma potest — Dimom se ništa ne može spaliti, plamenom se može.

Fundamenta alicuius rei tamquam in aqua ponere — Zidati temelje nečemu u vodi. Započeti nešto na labavoj podlozi.

Galla credulitas — Galska lakovjernost. Gali su bili poznati kao vrlo lakovjeran narod.

Gallus in sterquilinio suo plurimum potest — Svaki je pijevac na svom buništu najjači.

Genetrix virtutum frugalitas — Trijeznost je majka kreposti.

Gloria discipuli, gloria magistri — Slava učenikova je slava učiteljeva. Katkad se te riječi upotrebljavaju i u podrugljivom smislu.

Gloria in excelsis Deo — Slava Bogu na visini.

Graeca fides — Grčka vjera. Kaže se kad netko ne održi riječ.

Grata superveniet, quae non sperabitur hora — Sretan će kucnuti čas, kad mu se ni ne nadamo.

Gratia gratiam parit — Ljubav rađa ljubav.

Gratissima sunt poma cum fugiunt — Jabuke su najslađe kad ih nestaje.

Gula plures quam gladius peremit — Grkljan je više ljudi uništio nego mač. Više je ljudi pomrlo od jela i od pića nego od glada i od žeđe. Nar. posl.

Habes corpus — Imaj tijelo. Iz engleskog zakonika od god. 1679. To je sučeva izjava, kojom poziva čovjeka, koji nekoga drži u zaptu, neka ga izvede pred suca da opravda njegovo uapšenje.

Habet silices pectus eius — Srce njegovo ima kremena. Srce mu je od kamena.

Habet suum venenum blandra oratio — U laskavim riječima ima otrova.

Habitus non facit monachum — Odijelo ne čini nekoga redovnikom. Odijelo ne čini čovjeka.

Haec non intellego — To ne shvaćam.

Haeret in medulis eius ac visceribus — Zavolio ga je svom dušom i srcem.

Hane veniam petimusque damusque vicissim — Tu slobodu za sebe tražimo i dajemo je naizmjence drugima.

Haud difficile Atheniensem Athenis laudare — Nije teško u Ateni hvaliti Atenjanina. Lasno je Dubrovčanima u Dubrovniku hvalit! Nar. posl.

Haurit aquam cribro, qui discere vult sine libro — Crpe vodu sitom, tko želi učiti bez knjige.

Heu, heu, quotidie peius — Ao, ao, svaki dan gore! Todore! Svaki dan to gore. Nar. posl.

Hic haeret aqua — Tu zapinje voda (tj. u vodenoj uri). Tu nešto nije u redu.

Hic iacet lepus — U tom grmu leži zec.

Historia est magistra vitae — Povijest je učiteljica života.

Hoc (ili: **In hoc**) **signo vinces** — U tom ćeš znaku pobijediti — Taj se natpis ukazao pod križem Konstantinu, kad je polazio u boj protiv Maksencija.

Hodie mihi, cras tibi — Danas meni, sutra tebi.

Hominem experiri multa paupertas iubet — Siromaštvo sili čovjeka da mnogo podnese. Nevolja svačemu čovjeka nauči.

Homines amplius oculis quam auribus credunt — Ljudi više vjeruju očima nego ušima. Više valja vjerovati očima nego ušima. Nar. posl.

Homines quo plura habent, eo cupiunt ampliora — Što više ljudi imaju, to više žele. Ljudskom srcu uvijek nešto treba . . .

Homini necesse est mori — Svaki čovjek mora umrijeti.

Homo doctus in se semper divitias habet — Učen čovjek ima uvijek u sebi bogatstvo.

Homo homini lupus — Čovjek je čovjeku vuk.

Homo observantissimus omnium officiorum — Čovjek koji ispunjava sve dužnosti. Čovjek pun točnosti.

Homo proponit, sed Deus disponit — Čovjek snuje, a Bog odlučuje.

Homo regius — Čovjek kraljeva povjerenja.

Homo sine pecunia imago mortis — Čovjek bez novaca slika je smrti.

Honesta mors est pro bona causa mori — Časna je smrt umrijeti za dobru stvar.

Honeste vivere, alterum non laedere, suun cuique tribuere — Pošteno živjeti, drugoga ne vrijeđati, svakomu svoje davati.

Honestus rumor alterumst patrimonium — Dobar glas je druga očevina.

Honos honestum decorat, inhonestum notat — Čast resi poštenoga, a žigoše nepoštenoga.

Horae quidem cedunt et dies et menses et anni, nec praeteritum tempus umquam revertitur — Ure prolaze i dani i mjeseci i godine, i nikad se ne vraća vrijeme, što je prošlo.

Horribile dictu — Strašno je reći.

Horribile visu — Strašno je vidjeti.

Hostes omnibus omnes — Jedan drugom neprijatelj.

Humanarum rerum fortuna pleraque regit — Većinom ljudskih stvari upravlja sreća.

Ibi semper est victoria, ubi concordia est — Tamo je uvijek pobjeda, gdje je sloga.

Ignem igne incitare — Poticati vatru vatrom.

Igni probatur aurum, virtus miseria, — Zlato se kuša u vatri, vrlina u nevolji.

Ignis aurum probat, miseria viros fortes — Zlato se u vatri kuša, a hrabri muževi u nevolji.

Ignorantia (iuris) nocet — Nepoznavanje (zakona) škodi tj. ne ispričava. Pravnička zasada još iz rimskog doba.

Ignoscito saepe alteri, numquam tibi — Drugom često opraštaj, sebi nikada.

Ignoti nulla cupido — Što ne poznamo, za tim ne čeznemo.

Ille dolet vere, qui sine teste dolet — Onaj se istinski žalosti, koji se žalosti bez svjedoka.

Imago animi sermo est — Govor je slika duše.

Imo pectore — Iz dubine srca.

Imperat aut servit collecta pecunia cuique — Sabran novac ili zapovijeda čovjeku ili mu služi.

Imperium in imperio — Država u državi.

Impossibilium nulla obligatio est — Na nemogućnosti se ne može nikoga siliti. Nitko nije dužan učiniti što ne može.

In aëre aedificas — Gradiš u zraku. Gradiš kule u zraku.

In alio peduclum vides, in te ricinum non vides — Na drugome vidiš uš, a na sebi ne vidiš krpelja.

In ambiguo — U neizvjesnosti.

In angustiis amici apparent — U nevolji se pokazuju prijatelji.

In armis — Pod oružjem.

In arte voluptas — U umjetnosti je naslada.

In bonum virum non cadit mentiri — Valjan muž ne laže.

In brevi — Ukratko.

In camera caritatis — U četiri oka.

In cauda venenum — U repu otrov. Govori se o pismu, koje lijepo počinje, ali se završuje zlobnim riječima, pa poput škorpijona ima u repu otrov.

In commune bonum — Na opće dobro. Za sveopću korist.

In contumaciam — Iz ogluhe.

In cunetis domina pecunia est — Novac je gospodar u svemu. Zlatan ključić otvara i gvozdena vrata.

In deposito — Na čuvanju. U pohrani.

Index librorum prohibitorum — Popis knjiga koje je katolička Crkva zabranila radi krivovjerstva ili u interesu morala.

Indocti discant et ament meminisse periti — Koji ne znaju neka uče, a onima koji znaju neka je prijatno da se sjete.

In dubiis libertas, in omnibus caritas — U neizvjesnosti sloboda u svemu ljubav. Ne sili nikoga da ti vjeruje, poštuj svačije uvjerenje. U svemu neka nas vodi ljubav.

In dubiis pars tutior est eligenda — U neizvjesnosti treba odabrati sigurnije.

In eo et operam et oleum perdidi — Uzalud mi trud i muka.

In extremis — Na kraju. U posljednjem času. Na samrti.

In fidem copiae — Za tačnost prijepisa (jamči N. N.).

In fide salus — U vjernosti je spas. Geslo reda Rumunjske zvijezde.

In flammam flammas, in mare fundis aquas — U vatru sipaš vatru, u more vodu. Radiš suvišan i glup posao.

In flore (ili: **In floribus**) — U cvijetu. U izobilju.

Initium sapientiae, timor Domini — Strah pred Gospodinom početak je mudrosti.

Iniuria non fit volenti — Koji pristaje na nešto, tomu se ne nanosi nepravda.

In manu — U ruci.

In matrimonium ducere — Uzeti za ženu.

In memoriam — Na uspomenu.

In multiloquio non deerit stultitia — Gdje se puno govori, biće i štošta ludo.

In nuce — U orahu, zbijeno, ukratko.

In omnibus caritas — U svemu neka bude ljubavi.

In omnibus veritas — U svemu neka bude istina.

Inops, potentem dun vult imitari, perit — Kad nemoćan hoće da se povodi za moćnim, propada.

In optima forma — Na najbolji način, kako se pristoji.

In pertusum ingerimus dicta dolium — U probušenu bačvu stavljamo riječi. Govoriti gluhomu.

INRI — Natpis na križu, kratica za: **Jezus Nezarenus Rex Iudaeorum** — Isus Nazarenac kralj Židova.

In saecula saeculorum — Na vijeke vijekova.

Insano nemo in amore videt — Nitko ne vidi kad je zaljubljen.

In silvam non ligna feras insanius — Nositi drva u šumu ne bi bilo luđe.

Insipiens esto, cum tempus postulat aut res — Luduj, kad to zahtijeva vrijeme ili stvar. Nije mudar, tko u vrijeme ne umije bit lud. Nar. posl.

In spe — U nadi.

In summa inopia vivo — Živim u najvećoj bijedi.

Intelligenti pauca — Razumnomu malo (riječi treba). Mudroj glavi jedno oko dosta.

Inter arma silent leges — U ratnoj buci šute zakoni. Sila kola lomi.

Inter iocos et seria — Između šale i zbilje.

Inter os et offam — Između usta i zalogaja. Isto što: između usta i ruba čaše tj. prije nego staviš zalogaj u usta.

Inter spem et metum — Između nade i straha.

Inter vepres rosae nascuntur — Među dračem rastu ruže. Iz drača se ruža rađa. Nar. posl.

Intolerabilius nihil est, quam femina dives — Nema ništa nesnosnije od bogate žene.

Intra parietes privatos — U privatnu prostoru. U četiri oka.

In ultima linea — Na kraju krajeva.

Inutile pondus terrae — Nepotreban teret zemlje. Čovjek potpuno beskoristan.

Invenit patella operculum — Našla zdjelica zaklopac. Jednako se udružuje s jednakim. Kakav lonac, taki i zaklopac. Nar. posl.

In vino veritas — U vinu je istina, jer što trijazan misli, to pijan govori.

Ipsa olera olla legit — Lonac sam sebi izbira kupus tj. Kakav lonac taki u njemu kupus.

Ira furor brevis est — Gnjev je kratko bezumlje.

Is dives vocatur, qui sua sorte contentus est — S pravom se naziva bogatim onaj, koji je svojom sudbinom zadovoljan.

Ita est — Tako je.

Ieiunus raro stomachus vulgaria temmit — Gladan želudac rijetko prezire svakidašnju hranu.

Ioci eausa (klasično: **Per iocum**) — Šale radi. Za šalu.

Ioco remoto (ili: **Extra igcum**) — Bez šale. Šalu na stran.

Iubet nos Pythius Apollo noscere nosmet ipsos — Pitijski Apolo nam nalaže da spoznamo same sebe.

Iucundissima navigatio iuxta terram, ambulatio iuxta mare — Najugodnija je plovidba blizu kopna a šetnja blizu mora.

Iudex nemo potest esse in propria causa — Nitko ne može biti sudac u svojoj stvari.

Iuravi lingua, mentem iniuratam gero — Prisegao sam jezikom, a srce mi nije vezano prisegom.

Ius gladii — Pravo mača.

Iustia in suo cuique tribuendo cernitur — Pravednost se pozna po tom, što daje svakomu svoje.

Labor omnia vincit improbus — Neumorni posao sve svlada.

Laeso et invicto militi — Povrijeđenom ali nepobijeđenom vojniku. Natpis na Domu ivalida u Berlinu.

Laetificat stultum, qui seit promittere multum — Razveseljuje luđaka, tko zna mnogo obećavati. Obećanje ludom radovanje.

Laetus sorte tua vives sapienter — Ako si zadovoljan svojom sudbinom, živjećeš mudro.

Latet anguis in herba — Zmija se krije u travi. I bezopasne stvari kriju u sebi neku pogibao.

Laudat venales qui vult extrudere merces — Hvali robu tko je hoće prodati.

Laus magna natis obsequi parentibus — Velika je dika za djecu da se pokoravaju roditeljima.

Leges bonae ex malis moribus procreantur — Dobri zakoni nastaju iz zlih običaja.

Leve fit quod bene fertur onus — Lak biva teret koji se dobro nosi.

Lex videt iratum, iratus legem non videt — Zakon vidi srditoga, srditi ne vidi zakona.

Libenter homines id, quod volunt, sredunt — Ljudi rado vjeruju ono, što žele. Babi se snilo što joj je milo. Nar. posl.

Libere loqui — Otvoreno i bez straha govoriti.

Liberum arbitrium nihil aliud est quam vis electiva — Slobodna volja nije ništa drugo nego sposobnost izbora.

Lingua et pecxore verum esse — Biti iskren jezikom i dušom.

Litore quot conchae, tot sunt in amore dolores — Koliko ima na žalu školjki, toliko je u ljubavi boli.

Litterae thesaurum est — Znanje je blago.

Loco citato — Na navedenom mjestu (u knjizi). Skraćeno se piše: **L. c.**

Loco sigilli — Mjesto pečata (na prijepisima isprava). Skraćeno: **L. S.**

Longum est omnia enumerrare — Predugo bi bilo sve nabrajati.

Lucrum sine damno alterius fieri non potest — Nijedan dobitak ne može nastati bez gubitka drugoga.

Lumen mundi — Svijetlo svijeta. Silan um. Uzor čovjek.

Lupo agnum eripere — Oteti vuku janje. Kad je govor o teškoj stvari.

Lupus numerum (ovium) non curat — Vuk ne mari za broj (ovaca). Vuk i od brojenog krade. Nar. posl.

Lupus non veretur etiam numeratas oves devorare — Vuk se ne žaca žderati i prebrojene ovce. — I brojene ovce vuk jede. Nar. posl.

Lupus pilum mutat non mentem — Vuk mijenja dlaku, ali ne ćud.

Maculum delere — Popraviti pogrešku.

Magister artis venter — Učitelj umjetnosti je želudac.

Magnum vectigal parsimonia — Štedljivost je velik dohodak. Štednja je prva dobit. Nar. posl.

Magnus non est pumilio, licet in monte constiterit — Patuljak nije velik, makar stao i na brijeg.

Maiores pennae nido — Krila veća nego gnijezdo. To se kaže za čovjeka koji teži za prevelikim.

Mala ultro veniunt — Zlo samo od sebe dolazi. Zlo ne treba zvati. Nar. posl.

Male facere qui vult, nunquam non causam invenit — Tko želi zlo raditi, uvijek nađe razlog.

Male parta male dilabuntur — Zlo stečeno zlo propada. Kako došlo, tako prošlo.

Malesuada fames — Glad koja savjetuje na zlo.

Male vivunt, qui se semper victuros esse putant — Zlo žive koji misle da će uvijek živjeti.

Mali corvi malum ovum — Od zla gavrana zlo jaje. Jabuka ne pada daleko od stabla.

Malleus manubrio sapietior — Čekić je pametniji od držala. Jaje hoće biti pametnije od kokoši.

Malo arboris nodo malus clavus infligendus est — U zlu kvrgu drveta treba zabiti zao klin. Na ljutu ranu ljut lijek.

Malo arboris nodo malus cuneus requirendus est — Za tvrdu kvrgu drveta treba potražiti tvrd klin. Kakvo drvo, takav klin. Nar. posl.

Malum malo aptissimum — Zlo najbolje pristaje zlu.

Malum necessarium — Nužno zlo.

Malus omnia in malum vertit — Zao čovjek sve okreće na zlo.

Manum de tabula! — Ruku od stola! Prste k sebi!

Manu militari — Vojničkom silom.

Manu propria — Vlastitom rukom. Vlastoručno. Skraćeno se piše: **m. p.**

Manus manum lavat — Ruka ruku pere.

Maria montesque polliceri — Obećavati mora i gore. Obećavati brda i doline.

Maximum remedium irae est dilatio — Najbolji je lijek za srdžbu odlaganje.

Mea parvitas — Moja malenkost.

Mea tenuitas — Moja neznatnost.

Mea virtute me involvo — Zamatam se u svoju vrlinu. Uzdam se u se i u svoje kljuse.

Medice cura te ipsum — Liječniče, liječi sebe samoga. Meti pred svojim vratima.

Medicina vinci fata non possunt — Lijekom se ne može svladati sudbina. Proti smrti nema lijeka.

Medio flumine quaeris aquam — Usred rijeke tražiš vodu. Tražiti kruha nad pogačom.

Mel in ore, fel in corde — Med u ustima, jed u srcu.

Melior est certa pax quam sperata victoria — Bolji je siguran mir nego očekivana pobjeda.

Memento, homo, quia pulvis es et in pulverem reverteris — Sjeti se, čovječe, da si prah i da ćeš se u prah pretvoriti. Riječi, što ih svećenici izgovaraju na Pepelnicu.

Mendacem memorem esse oportet — Lažac mora imati dobro pamćenje, (jer će se inače uhvatiti u laži).

Mendaces faciunt, ut ne sibi vera dicentibus credatur — Lašci čine, te im se ni kad istinu govore ne vjeruje.

Mendaci homini ne verum quidem dicenti credere solemus — Lažljivcu ne vjerujemo ni kad govori istinu.

Mendax est furax — Tko laže, taj i krade.

Mens sana in corpore sano — Zdrav duh u zdravu tijelu.

Mentem praecipitat animus — Srce zanosi pamet.

Mentiri noli, nunquam mendacia prosunt — Nemoj lagati, laži nikad ne koriste.

Mihi neque res neque spes bona ulla — Meni nema ni dobre stvari ni dobre nade. Sve mi je propalo.

Minima non curat praetor — Za sitnice pretor ne mari. Na sitnice se ne gleda.

Misera contribuens plebs — Jadni puk što plaća porez.

Misericordia est vitium animi — Milosrđe je bolest duše.

Modicus cibi, medicus sibi — Tko je umjeren u jelu, sebi je liječnik.

Molestiam devorare — Progutati neugodnost. Zagristi u kiselu jabuku.

Momento mare evertitur — More se prebaci začas. Nevolja dolazi iznenada.

More miorum — Po običaju pređa.

Morere, Diagora, non enim in caelum ascensurus es — Umri, Diagora, jer se ne ćeš uspeti na nebo. Postigao si vrhunac sreće! — Diagora je bio jedan od najslavnijih grčkih atleta. Kad su njegovi sinovi kao pobjednici bili ovjenčani u Olimpiji, metnuli su svoje vijence ocu na glavu i ponijeli ga po igralištu uz silno odobravanje gledalaca. Tad je neki Spartanac doviknuo Diagori gornje riječi grčkim jezikom, a na latinski ih je preveo Ciceron.

Mors certa, hora incerta — Smrt je sigurna, čas smrti nesiguran.

Mors ipsa refugit saepe virum — I sama smrt često bježi pred (hrabrim) mužem.

Mors laborum ac misiriarum quies est — Smrt je počinak od napora i nevolja.

Mors ultima linea rerum est — Smrt je krajnja granica stvari.

Mortem effugere nemo potest — Nitko ne može izbjeći smrti.

Mulieris lacrima condimentum est malitiae — Ženska je suza začin zlobe.

Multi indigni sunt luce et tamen dies oritur — Mnogi su nedostojni svijetla, pa ipak dan sviće.

Multi sunt vocati, pauci vero electi — Mnogi su zvani, ali malo je odabranih.

Multorum opera res turbantur — Ako se mnogi pletu, zamrsi se posao.

Mundus vult decipi, ergo decipiatur — Svijet hoće da bude varan, dakle neka bude varan.

Mutato nomine de te fabula narratur — Ako se promijeni ime, ta se priča pripovijeda o tebi. Ne smij se drugomu, kad ni sam nisi bolji.

Nabis sine cortice — Plivaćeš bez pluta. Bićeš samostalan.

Nam tua res agitur, paries cum proximus ardet — Ta o tvom se imetku radi, kad gori susjedni zid. I tebi prijeti opasnost, kad gori kod tvog susjeda.

Nascuntur poetae, fiun oratores — Pjesnici se rađaju kao pjesnici, a govornici postaju vježbanjem. Pjesničko nadahnuće je dar Božji, a govorništvo je vještina, koju se može naučiti.

Natura in minimis maxima — Priroda je u najmanjim stvarima najveličanstvenija.

Naturae lusus — Igra prirode.

Naturam expelles furca, tamen usque recurret — Makar ćeš narav tjerati vilama, ona će se ipak neprestano vraćati. Što je prirođeno to čovjeku ostaje.

Navigare necesse, vivere non necesse — Broditi je potrebno, živjeti nije potrebno. Čovjeku je nužnije ploviti, nego živjeti. Lozinka pomoraca grada Bremena.

Navita de ventis, de tauris narrat arator, Enumerat miles vulnera pastor oves — Mornar priča o vjetrovima, orač priča o bikovima, vojnik broji rane, pastir ovce.

Ne bis in idem — Ne (sudi) dvaput o istoj stvari.

Nec aluid sentire nec aliud loqui — Ne valja jedno misliti, a drugo govoriti. Što je na srcu neka bude i na jeziku.

Necessitas ante rationem est — Nužda je pred razumom. Sila kola lomi.

Necessitas caret lege — Nužda nema zakona.

Necessitas ultimum ac maximum telum est — Nužda je zadnje i najjače oružje. Nužda lomi i željezo.

Necessitate urgente — Kad pritisne nužda. Kad popucaju svi konopi.

Necessitati parendum est — Nuždi se valja pokoriti.

Nec Hercules contra duos — Ni Herkul se ne može boriti protiv dvojice. Dva loša ubiše Miloša.

Nec plus ultra — Dovle i ništa dalje.

Nec quod fuimusve sumusve cras erimus — Nećemo sutra biti ni što smo bili ni što jesmo.

Nec revocare potes, qui periere dies — Ne možeš natrag dozvati dane, koji su prošli.

Nec scire fas est omnia — Ne valja ni sve znati.

Nec temere nec timide — Ni nepromišljeno ni plašljivo.

Neminem time — Ne boj se nikoga.

Nema ante mortem beatus — Nitko se ne može prije smrti nazivati sretnim. Herodot kaže da je ove riječi rekao Solon lidijskom kralju Krezu.

Nemo dat, quod non habet — Nitko ne daje što nema.

Nemo enim omnia potest scire — Nitko ne može sve znati.

Nemo est casu bonus — Nitko nije slučajno dobar.

Nemo iudex, nemo testis idoneus in propria causa — Nitko ne može u svojoj vlastitoj stvari biti ni sudac ni svjedok.

Nemo nascitur artifex — Nitko se ne rađa kao vještak. Nitko se nije naučen rodio. Nar. posl.

Nemo nostrum non peccat — Svak od nas griješi.

Nemo propheta in patria — Nitko nije prorok u domovini. Ljudi obično istom onda cijene svoje zemljake kad ih strani svijet počne cijeniti.

Neque aqua aquae, lac est lactis umquam similius, quam hic illius est ileque huius — Ni voda nije vodi sličnija, ni mlijeko mlijeku, nego što je ovaj onomu i onaj ovomu. Slični su si kao jaje jajetu.

Neque in bona segete nullum est spicum nequam, neque in mala non aliquod bonum — Ni dobar usjev nije bez ijednog lošeg klasa, ni zao bez kojeg dobrog.

Neque mittatis margaritas ante porcos — Nemojte sipati biserje pred svinje. Nemojte se trsiti da pred prostacima umno govorite.

Ne quid nimis — Ništa odviše. Sve treba raditi umjereno.

Nescis, mi fili, quantilla prudentia regatur orbis? — Ne znaš li, moj sine, s kako malo mudrosti se upravlja svijet? Tim je riječima tješio Axel Oxenstjerna (1583—1654), svoga sina, koji je mislio da nije sposoban da bude glavom švedskog odaslanstva.

Nescit, quot digitos habeat in manu — Ne zna, koliko prstiju ima na ruci. Ne zna brojiti do pet.

Nescit vox missa reverti — Izuštena riječ se ne može vratiti. Neka se pjesnik ne žuri o objavljivanjem svojih djela.

Ne sus Minervam — Neka svinja ne podučava Minervu. Kaže se obično kad netko neobrazovan i ograničen hoće da podučava pametnije od sebe.

Ne sutor ultra crepidam — Neka postolar ne sudi dalje od cipele. Ne sudi o onom u što se ne razumiješ. Slikar Apel stavio je svoju sliku u izlog, da čuje što će ljudi o njoj reći. Prvi dan prigovarao je jedan postolar obući na slici. Slikar je popravio obuću. Ali drugi dan počeo je taj postolar prigovarati i drugim dijelovima u koje se nije razumio. Odatle gornje riječi.

Nihil agendo homines male agere discunt — Ništa ne radeći ljudi se uče zlo raditi. Lijenost je početak svakog zla.

Nihil est ab omni parte beatum — Ništa nije u svakom pogledu sretno. Na svijetu nema potpune sreće.

Nihil est, quod deus efficere non possit — Nema ništa, što Bog ne bi mogao učiniti.

Nihil est virtute amabilius — Ništa nije ljupkije od vrline.

Nihil habenti nihil deest — Tko ništa nema, ništa mu ne fali.

Nihil novi sub sole — Nema ništa novo pod suncem.

Nihil praeter suum negotium agere — Brinuti se samo za svoje poslove.

Nihil proficitur patientia — Strpljivost ne nosi nikakove koristi.

Nihil probat, qui nimium probat — Ništa ne dokazuje, tko previše dokazuje.

Nihil rerum mortalium tam instabile ac fluxum est, quam fama potentiae non sua vi nixae — Ništa od ljudskih stvari nije tako nestalno i prolazno kao slava vlasti, koja se ne oslanja o svoju snagu.

Nihil tam firmum est, cui periculum non sit, etiam ab invalido — Ništa nije tako jako, da mu ne bi pogibao prijetila i od slaboga.

Nil admirari — Ne divi se ničemu.

Nil homini certum est — Ništa nije čovjeku sigurno.

Nil iuvat amisso claudere saepta grege — Ništa ne koristi zatvrati obor, kad je nestalo stado.

Nil nimis — Ništa odviše.

Nil non permittit mulier sibi, turpe putat nil — Nema ništa što žena ne bi sebi dopustila, ništa što bi smatrala sramotnim.

Nil sine magno vita labore dedit mortalibus — Život nije smrtnicima dao ništa bez velikog truda.

Nil tam difficilest, quin quaerendo investigari possit — Ništa nije tako teško, da se istraživanjem ne bi moglo pronaći.

Nisi utile est quod facimus, stulta est gloria — Ako nije korisno što radimo, luda je slava.

Nocere posse et nolle laus amplissima est — Škoditi moći a ne htjeti, najveća je dika.

Nolens-volens — Ne htio-htio. Hoćeš-nećeš.

Nomen nescio — Ime ne znam. Skraćeno: **N. N.**

Non bene olet, qui bene semper olet — Ne miriše dobro, tko uvijek dobro miriše. Ima više duga nego kose na glavi.

Nondum omnium dierum sol occidit — Još nije zapalo sunce svim danima. Još uvijek nisi siguran.

Nondum perrupimus omnes difficultates — Još nismo svladali sve poteškoće.

Non ego tuam empsim vitam vitiosa nuce — Ne bih za tvoj život dao ni pišivog boba.

Non erat his locus — Nije tomu bilo ovdje mjesto. To nije bilo podesno.

Non est ad astra mollis e terris via — Put od zemlje do zvijezda nije mek. Put do slave je težak.

Non est magnus pumilio licet in monte constiterit — Nije velik patuljak, makar i na goru stao.

Non est vivere, sed valere vita — Ne živi onaj koji živi, već onaj koji je zdrav i jak.

Non ex quovis ligno fit Marcurius — Iz svakog drva ne možeš istesati Merkura. Ne može svatko biti učen.

Non fit poeta, nascitur — Vježbom nećeš postati pjesnik, trebalo je da si se već rodio pjesnikom.

Non luctu sed remedio opus est in malis — U nevolji ne treba plakati nego lijek tražiti.

Non missura cutem nisi plena cruoris hirudo — Pijavica će pustiti kožu, samo ako je puna krvi.

Non nova sed nove — Ne nove stvari, već na nov način.

Non omne licitum honestum — Nije sve časno što je dopušteno.

Non omnia possumus omnes — Ne možemo svi sve.

Non opus est celeri subdere calcar equo — Brza konja ne treba podbadati ostrugom.

Non procul a proprio stipite poma cadunt — Jabuke ne padaju daleko od svog stabla.

Non quam diu, sed quam bene vixeris refert — Ne radi se o tom kako si dugo živio, nego kako dobro.

Non quis, sed quid — Ne tko, nego što. Na pr. Ne sudi knjigu po piscu već po sadržaju.

Non semper Saturnalia erunt — Neće uvijek biti Saturnalija tj. svetkovine. Nije svaki dan Božić.

Non sum qualis eram — Nisam više onaj koji sam bio.

Non tantum, qui rapuit, verum is quoque, qui recipit, tenetur — Kriv je ne samo onaj, koji ukrade nego i onaj koji prima (od ukradenog). Jatak je kriv kao i onaj koji je ukrao.

Nos numerus sumus et fruges consumere nati — Mi smo tek broj (ništice) i rođeni samo zato da jedemo i pijemo.

Noscitur ex sociis, qui non cognoscitur ex se — Poznaćeš ga po drugovima njegovim, ako ga ne poznaš po njemu samom. S kim se družiš, takav jesi.

Nota bene — Ubilježi dobro. Skraćeno: **NB**. Upamti dobro.

Nulla calamitas sola — Nijedno zlo ne dolazi samo.

Nulla poena sine lege — Kažnjivo je samo ono što zakon kao takovo označuje, i to se ima opet kazniti samo onakovom kaznom kakovu određuje zakon.

Nulla regula sine exceptione — Svako pravilo ima izuzetaka.

Nulla salus bello — Nema u ratu spasa.

Nullum crimen sine lege — Kažnjivo je samo ono što zakon kao takovo određuje.

Nullus est liber tam malus, ut nom aliqua parte prosit — Nijedna knjiga nije tako loša, da bar u nečem ne koristi.

Numero deus impare gaudet — Bog se raduje neparnom broju. Svakog dobra ima po tri. Do tri puta Bog pomaže.

Numquam edepol temere tinuit tintinnabulum — Zvono nikad ne zazvoni slučajno. Zvona zvone, jer su potezana. Nar. posl.

Nunquam malum malo curatur — Nikad se zlo ne liječi zlim.

Nunc aut nunquam — Sad ili nikad.

Nusquam est, qui ubique est — Nigdje nije onaj, koji je svagdje.

Nutrimentum spiritus — Hrana duha. Natpis na biblioteci u Berlinu.

Nutritur vento, vento restinguitur ignis — Oganj se hrani vjetrom, vjetrom se gasi oganj.

Obsequium amicos, veritas odium parit — Popuštanje stvara prijatelje, istina mržnju. Ljudi ne vole da o sebi čuju istinu.

Occasio facit ferum — Prilika čini tata.

O fallacem ominum spem — Kako je varava ljudska nada.

Oleum adde camino — Dodaj ulje ognjištu. Lijevaj ulje u vatru.

Oleum et operam perdidi — Izgubio sam ulje i trud. Trud mi je bio uzaludan.

Omnem crede diem tibi diluxisse supremum — Vjeruj da ti je svaki dan svanuo kao zadnji.

Omne niminum nocet — Sve što je previše škodi.

Omnes mortales sese laudarier optant — Svi ljudi žele da ih se hvali.

Omnes una manet nox — Sve nas čeka jedna noć.

Omne trinum bonum — Tri puta Bog pomaže.

Omnia ad Dei gloriam — Skraćeno: **O. A. D. G.** — Sve na slavu Božju.

Omnia autem, quae secundum naturam fiunt, sunt habenda in bonis — Sve pak, što se događa po prirodi, treba smatrati dobrim.

Omnia causa fiunt — Sve ima svoj razlog.

Omnia mea mecum porto — Sve svoje nosim sa sobom. Latinski prijevod gesla grčkog filozofa Bijanta.

Omnia mors poscit. Lex est, non poena, perire — Smrt zahtijeva sve nas. Zakon je, a ne kazan, da moramo umrijeti.

Omnia mutantur nihil interit — Sve se mijenja, ništa ne propada.

Omnia post obitum fingit maiora vetustas, Maius ab exsequiis nomen in ora venit — Starina čini sve poslije smrti većim i tek poslije pogreba čovjek postaje slavniji.

Omnia vertuntur — Sve se mijenja.

Omnia vincit amor — Ljubav sve pobjeđuje.

Omnibus telis fortunae proposita est vita nostra — Naš je život izvrgnut svemu oružju sreće. Mi smo igračka sudbine.

Omnis homo mendax — Svaki je čovjek lažljiv.

Omnium rerum principia parva sunt — Počeci svih stvari su maleni.

Omnium vitiorum fundamentum avaritia est — Škrtost je osnov svih zala.

Oportet esse, ut vivas, non vivere, ut edas — Jesti treba da živiš, ne živjeti da jedeš.

O praeclarum ovium custodem lupum — Divan bi čuvar ovaca bio vuk.

Optima fide — U najboljoj vjeri. U najboljoj nakani.

Ora et labora — Moli se i radi.

Oratio pro domo — Govor u vlastitu korist.

Oratio que habet sensus, facile in sensus et menites hominum intrat — Što ide od srca, lako dolazi k srcu.

Oratio sine malis est avis sine alis — Govor bez pogrešaka je ptica bez krila.

O tuam mansuetudinem — O ti dobroćudni glupane.

Ovem committere lupo — Povjeriti ovcu vuku.

Pacta conventa — Sklopljeni ugovori. Tako se pored ostaloga zove i ugovor što su ga god. 1102. sklopili hrvatski velikaši s madžarskim kraljem Kolomanom.

Pallida Mors aequo pulsat pede pauperum tabernas regumque turres — Blijeda smrt nepristrano kuca na kolibice siromaha i kule kraljeva.

Par pari refertur — Jednako se jednakim vraća. Oko za oko, zub za zub.

Par pari respondere — Vraćati milo za drago.

Parsimonia est magnum vectigal — Štednja je velik dohodak.

Parta tueri — Stečeno znati očuvati.

Patria est, ubicumque est bene — Domovina je tamo, gdje ti je dobro.

Paulatim longius itur — Pomalo dolazi se dalje.

Pauper ubique iacet — Siromah leži posvuda na tlu.

Paupertas mordet — Siromaštvo boli.

Paupertas non est probro — Siromaštvo nije sramota.

Paupertas tolerabilis est, si ignominia absit — Siromaštvo se može podnositi, ako je bez sramote.

Pax paritur bello — Mir se sprema ratom.

Peccare licet nemini — Nitko ne smije griješiti.

Per ardua ad astra — Po teškom putu do zvijezda tj. do slave.

Peregrinus in patria — Tuđinac u domovini. Koji živi u svojoj zemlji, a ne pozna je.

Per fas et nefas — Pravom i nepravom. Svim sredstvima.

Per longum et latum — Na daleko i široko.

Per maiora (vota) — Većinom glasova.

Per obliquum — Zaobilaznim putem.

Per quidquid deorum est — Tako mi svih bogova.

Per scrutinium — Tajnim glasovanjem.

Pestis in amicitia pecuniae cupiditas — Požuda za novcem je propast prijateljstva.

Pictus masculus — Tobožnji muškarac. Lutka u tuđim rukama.

Piscem natare docet — Uči ribu plivati. Kaže se kad netko daje savjete onome, koji je u onoj stvari vještak.

Pisces natare oportet — Riba mora plivati. Time se želi reći da treba piti kad se najedemo ribe.

Plaustrum perculi — Oborio sam teretna kola. Odbio sam bačvi dno.

Pleno iure S punim pravom.

Pleno titulo — Punim naslovom. Skraćeno: **P. T.**

Plenus venter facile ieiuniis discutat — Pun trbuh lako raspravlja o postu. Lasno je s punim trbuhom post hvaliti. Nar. posl.

Plenus venter non studet libenter — Pun trbuh ne uči rado. Kad se čovjek najede, ne voli sjesti uz knjigu.

Plurima vota valent — Većina glasova vrijedi.

Plus potest, qui plus valet — Više može onaj koji je jači. Tko je jači, taj i tlači. Nar. posl.

Plus ultra — Uvijek na više. Od Karla V lozinka španjolskih vladara.

Poculum mane haustum, restaurat animum exhaustum — Čaša ispita ujutro oporavlja klonulu dušu.

Poena potest demi, culpa perennis est — Kazan se može skinuti, krinja je trajna.

Poeta nascitur, orator fit — Pjesnik se rađa pjesnikom, govornik postaje govornikom. Govorništvo možeš naučiti, ali pjesnički dar mora čovjeku biti prirođen.

Poni inter duo pericula — Dospjeti među dvije vatre.

Posito, sed non concesso — Uzmimo da je tako, no ja ne vjerujem.

Post malam segetem serendum est — Poslije loše žetve treba ipak opet sijati.

Post mortem nihil est — Poslije smrti nema ništa.

Potior est certus praesens fructus quam futuri spes incerta — Bolji je siguran sadašnji plod, nego neizvjesna nada u budući. Bolji je vrabac u ruci nego golub na krovu.

Potior est, qui prior est — Tko prvi dođe, prvi melje.

Praemissis praemittendis — Pretpostavivši ono što treba pretpostaviti. Na pr. naslov i sl. U okružnicama mjesto natpisa. Većinom skraćeno: **P. P.**

Praemisso titulo — Pretpostavivši naslov. Skraćeno: **P. T.**

Praesente medico nihil nocet — U nazočnosti liječnikovoj ništa ne škodi.

Praesentem monstrat quaelibet herba Deum — Svaka travka svjedoči o nazočnosti Božjoj.

Praesenti ne credas fortunae — Ne vjeruj nazočnoj sreći. Ne hvali dana prije noći.

Precibus est locus — Dobra je riječ uvijek umjesna.

Prima luce — U ranu zoru.

Primo loco — Na prvom mjestu.

Primum vivere, deinde philosophari — Najprije živjeti, onda filozofirati.

Princeps legibus solutus — Vladareva je osoba nepovrediva. Englezi kažu: Kralj ne može učiniti nikakovu nepravdu.

Principia omnium rerum sunt parva — Počeci svih stvari su maleni.

Proba merx facile emptorem reperit — Dobra roba lako kupca nađe.

Procul a Iove, procul a fulmine — Daleko od Jupitera, daleko od munje. Gundulić izriče tu misao u svom Osmanu I 78 ovako:

a u visocieh gora vrhe
najpri'e ognjeni tries udari.

Što je tko na višem položaju, to više je izvrgnut napadajima.

Pro et contra — Za neku stvar i protiv nje.

Pro futuro — Za budućnost.

Pro libito — Po volji.

Pro memoria — Za spomen. Spomenica. Za sjećanje.

Pro parte — Od svoje strane.

Pro patria — Za domovinu.

Propria laus sordet — Samohvala smrdi.

Propria manu — Vlastitom rukom. Vlastoručno. Skraćeno: **M. P.**

Proximus est sibi quisque — Svak je sebi najbliži.

Proximus sum egomet mihi — Ja sam sâm sebi najbliži.

Pruriunt pugni — Svrbe me šake. Nekoga ću istući.

Pulsate et aperietur vobis — Kucajte i otvoriće vam se.

Puras Deus, non plenas aspicit manus — Bog gleda jesu li ruke čiste a ne jesu li pune.

Qualis dominus, talis et servus — Kakav gospodar, takav i sluga.

Qualis pater, talis filius — Kakav otac, takav sin.

Qualis rex, talis grex — Kakav kralj, takav narod.

Qualis vir, talis oratio — Kakav muž, takav način govora.

Quandoque bonus dormitat Homerus — Katkada spava i dobri Homer. I najgenijalniji čovjek može katkada biti nemaran.

Quantum est, quod nescimus! — Koliko mi toga ne znamo!

Quem Deus perdere vult, dementat — Koga Bog hoće da uništi, oduzme mu pamet.

Quem saepe transit casus, aliquando invenit — Preko koga slučaj često prođe jednom ga ipak nađe. Vrč ide tako dugo na vodu dok se ne razbije.

Qui alteri exitium parat, eum scire oportet sibi paratam pestem — Tko drugom sprema propast, treba znati da mu je pripravan grob. Tko pod drugim jamu kopa, sam u nju padne.

Quia nulla est iniuria, quae in volentem fiat — Nema nepravade protiv onoga koji pristaje.

Qui bene amat, bene castigat — Tko dobro ljubi, dobro kažnjava.

Qui desiderat pacem, praeparet bellum — Tko želi mir, neka sprema rat.

Quid hoc sibi vult? — Što to znači?

Quid iuvat aspectus, si non conceditur usus — Što ti koristi gledati, kad ne smiješ to uživati?

Quid magis est saxo durum, quid mollius unda? Dura tamen moli saxa cavantur aqua — Što je tvrđe od kamena, što mekše od vode? Ipak meka voda bude tvrdi kamen.

Quidquid agis, prudenter agas et respice finem — Štogod radiš, razborito radi i obaziri se na konac.

Quidquid discis, tibi discis — Štogod učiš, za sebe učiš.

Quidquid fit cum virtute, fit cum gloria — Štogod se događa s vrlinom, donosi slavu.

Quidquid sub terra est, in apricum proferet, aetas — Štogod je pod zemljom, na svijetlo će iznijeti vrijeme.

Quieto mari recte navem et imperitus dirigat — Po mirnu bi moru i nevješt pravo ravnao lađom. Lasno je na dobrom vremenu kormaniti. Nar. posl.

Qui laborat, orat — Koji radi, taj se i moli.

Quilibet suae fortunae faber — Svak je svoje sreće kovač.

Qui nescit orare, pergat ad mare — Tko se ne zna moliti neka ide na more (ono će ga već naučiti moliti se).

Qui nimium probat, nihil probat — Tko previše dokazuje, ništa ne dokazuje.

Qui non proficit, deficit — Tko ne napreduje, nazaduje.

Qui pingit florem, floris nos pingit odorem — Tko slika cvijet, ne slika cvijetov miris.

Qui recte vivendi prorogat horam, rusticus expectat, dum defluat amnis — Tko odlaže čas poštenog života, (taj je kao) seljak (koji stoji na obali i) čeka dok oteče rijeka, (da može prijeći).

Qui se ultro morti offerant, facilius reperiuntur, quam qui dolorem patienter ferant — Lakše se nalaze ljudi koji se dobrovoljno izvrgavaju smrti nego koji strpljivo podnose bol.

Quis miserum sciret, verba nisi haberet dolor? — Tko bi znao za bijednika da bol nema riječi?

Quisque suorum verborum optimus interpres — Svak je najbolji tumač svojih riječi.

Qui tacet, consentire videtur — Koji šuti, čini se da pristaje. Načelo pape Bonifacija XIII.

Quod bonum, felix, faustum, fortunatumque sit? — Bilo dobro, sretno, blagosloveno i spasonosno! Skraćeno: **Q. B. F. F. F. S.**

Quod cito fit, cito perit — Što brzo nastane, brzo i prođe.

Quodcumque labore, sine sudore nihil — S naporom štošta, bez znoja ništa.

Quod differtur non aufertur — Što se odgađa, ne ukida se.

Quod est, eo decet uti, et quidquid agas agere pro viribus — Što imaš, time se valja služiti i štogod radiš raditi prema silama.

Quod factum est, infectum fieri nequit — Što je učinjeno ne može postati neučinjeno.

Quod faxitis deos velim fortunare — Neka bogovi blagoslove vaše nastojanje.

Quod fors feret, feremus aequo animo — Što će sudba donijeti snosit ćemo ravnodušno. Što Bog dava, podnosit se ima. Nar. posl.

Quod hodie non est, cras erit — Šta nije danas biće sutra.

Quod in buccam venit, scribito — Piši što ti padne na um.

Quod intra nos sit — Neka ostane među nama rečeno.

Quod intristi exedendum est — Što si udrobio valja ti pojesti.

Quod licet Iovi, non licet bovi — Što je dopušteno Jupiteru, nije dopušteno volu. Nije sve za svakoga.

Quod nocet, docet — Što škodi, to podučava. Šteta čovjeka opamećuje. Što muči, uči. Nar. posl.

Quod non est in sensu non est in intellectu — Ne može biti u svijesti što nije bilo u osjećaju. Princip senzualista.

Quod non feceruńt barbari, fecere Barberini — Što ne učiniše barbari, učiniše Barberini. Barberini bili su jedno odlično rimsko pleme. Te porugljive riječi odnose se na rušenje rimskih starina, koje je za pape Urbana VIII bilo potrebno srušiti, da se na istom mjestu podignu nove građevine. Inače je Francesco Barberini osnovao glasovitu Barberinsku biblioteku sa 60.000 svezaka i 8.000 vrlo dragocjenih rukopisa.

Quod non opus est, asse carum est — Što nije potrebno, skupo je, pa makar stajalo i jedan as.

Quod non vetat lex, hoc vetat pudor — Što ne brani zakon, brani stid.

Quod periit, periit — Što je propalo, propalo je. Bilo pa prošlo. Nar. posl.

Quod rarum carum — Što je rijetko drago je.

Qod scripsi, scripsi — Što pisah, pisah. Riječi Pilatove.

Quod sensus ostendit, credit animus — Što vide oči, vjeruje srce.

Quod tua nihil refert, ne cures — Što te se ne tiče, za to se ne brini.

Quod vult Deus — Kako Bog hoće.

Quo mihi fortunam, si non conceditur uti? — Što će mi sreća, kad se ne smijem njom služiti.

Quos deus perdere vult dementat — Koje bog hoće uništiti, tima oduzme pamet.

Quot capita tot sensus — Koliko glava, toliko mišljenja.

Quot homines, tot sententiae — Koliko ljudi, toliko misli.

Quotidiana vilescunt — Što je svagdašnje gubi na vrijednosti.

Quotiens cum stercore certo, aut vincor aut vinco, semper maculatus ero — Kadgod se sa smradom borim, bilo da sam pobijeđen, bilo da pobjeđujem, uvijek ću ostati okaljan.

Quot linguas cales, tot homines vales — Koliko jezika znaš, toliko ljudi vrijediš.

Quo vadis, Domine? — Kamo ideš, Gospodine? — Prema legendi susreo je Sv. Petar, kad se spremao da ostavi Rim radi progona kršćana, na Apijevoj cesti Krista i upitao ga: Quo vadis, Domine? A Krist mu je odgovorio: **Venio Romam iterum crucifigi** — Dolazim u Rim da budem ponovno razapet na križu. Nato se Sv. Petar vratio u Rim, gdje je bio razapet na križu.

Rana in fabula — Žaba u priči. Odnosi se na žabu, koja je vidjela vola pa se naduvala, ne bi li postala velika kao on, dok se nije raspuknula.

Rana in paludes resilit, etiam si in solium locaveris — Žaba skače u močvare, makar je postavio na prijestolje.

Rationes alicui conturbare — Pomrsiti komu račune.

Ratio ad nummum convenit — Račun se slaže do pare. Račun je na vlas točan.

Rebus angustis animosus atque fortis adpare — U nevolji pokaži se smionim i hrabrim.

Rebus in adversis animum submittere noli — U nevolji nemoj klonuti duhom.

Refugium peccatorum — Utočište grešnika.

Regalis ornatus — Kraljevski ukras.

Re infecta — Ne obavljena posla.

Relata refero — Pričam kako sam čuo. Pošto kupio, poto prodao.

Reliquiae reliquiarum — Ostaci ostataka.

Rem timide tractat — Stvar plašljivo obrađuje. Vrti se kao mačak oko vrele kaše.

Res non verba — (Daj) nešto stvarno a ne riječ.

Res mullius — Stvar bez vlasnika. Ničija stvar.

Res sacra miser — Nesretan čovjek je sveta stvar. Svačiju nevolju valja poštovati.

Rex non moritur — Kralj ne umire. Načelo nasljedne monarhije. Čim kralj umre, odmah je njegov nasljednik kralj. To su značile i francuske riječi: Le roi est mort, vive le roi! Kralj je umro, živio kralj!

Rixari de lana caprina — Právdati se za kozju vunu. Mlatiti praznu slamu.

Ruere in servitium — Srljati u ropstvo.

Salus publica suprema lex esto — Dobro države neka je najviši zakon.

Salus rei publicae suprema lex est — Spas države najprečiji je zakon.

Salva venia — S dopuštenjem.

Salvus conductus — Pismeno jamstvo kojim se nekomu jamči da mu se neće ništa dogoditi. Takovo je jamstvo dao kralj Žigmund Stjepanu Lackoviću, no ipak su ga Žigmundovi pristaše sasjekli na krvavom saboru u Križevcima god. 1397.

Sapere aude — Usudi se biti mudar. Pokušaj biti razumljiv.

Sapiens nihil affirmat, quod non probet — Mudrac ništa ne tvrdi, što ne bi dokazao.

Sapientia est omnium bonarum artium mater — Mudrost je majka svih plemenitih vještina.

Satius est enim otiosum esse quam nihil agere — Bolje je biti besposlen nego raditi nekorisne poslove.

Scientia potestas est — Znanje je moć.

Secundo loco — Na drugom mjestu.

Semel pro semper — Jedanput za uvijek.

Sera parsimonia in fundo est — Kasno je štedjeti kad si već na dnu.

Serva me, servabo te — Čuvaj ti mene, pa ću i ja tebe. Milo za drago.

Nos septem pigris, nulli concedimus ecto — Šest sati spavati dosta je i mladiću i starcu. Sedam dopuštamo lijenima ali osam nikomu.

Sibi quisque proximus est — Svak je sebi najbliži.

Sic vertuntur omnia — Tako se mijenja sve.

Si diis placet — Ako je bogovima pravo. Kaže se također i ironično: Ako bogovi mogu takvu glupost podnijeti.

Si duo faciunt idem, non est idem — Ako dvojica čine isto, nije isto.

Si fortuna iuvat, caveto tolli, si fortuna tonat, caveto mergi — Ako ti je sreća sklona, pazi da te ne zanese; ako sreća grmi, pazi da ne zaroniš. U dobru se ne ponesi, a u zlu se ne poništi.

Si habes unde, infunde — Natoči, ako imaš odakle.

Silent leges inter arma — U ratu šute zakoni. Sila je jača nego pravo.

Simplicitas veri forma est — Jednostavnost je oblik istine.

Sine amicitia vitam esse nullam — Bez prijateljstva nema života.

Sine loco et anno — Bez mjesta i godine. Skraćeno: **s. l. e. a.** piše se za knjige izdane bez naznake mjesta i godine.

Sine mora — Bez oklijevanja.

Sine pinnis volare haud facile est — Bez krila letjeti nije lako.

Si non caste, caute tamen — I ako ne radiš nedužno, a ono radi oprezno.

Si res firma est, itidem firmi amici: si res labat itidem amici collabascunt — Ako je sreća stalna, stalni su i prijatelji, ako se sreća klima, klimaju se i prijatelji. Dok je sreća, dosta prijatelja. Nar. posl.

Si vis amari, ama! — Ako želiš biti ljubljen, ljubi.

Solamen miserum socios habuisse malorum — Bijedna je utjeha, da si imao drugove u nevolji.

Solem quis dicere falsum audet? — Tko bi se usudio nazvati sunce lažnim?

Soli Deo gloria! — Jedino Bogu slava!

Sol omnibus lucet — Sunce sja za sve. Svi imaju pravo na sunčanu svjetlost.

Spatium deliberandi — Rok za razmišljanje.

Sperne inopem, res avarum, mors miserum levat — Nada pomaže siromahu, blago lakomcu, smrt nesretniku.

Sponte sua — Od svoje volje. Hotimice.

Status quo ante — Stanje u kojem se nešto nalazilo prije nekog događaja na pr. rata.

stipulam in alieno oculo facilius prospicere quam in suo trabem — Lakše je vidjeti trn u tuđem oku nego gredu u svojem.

Stultum caput nec canescit nec calvescit — Luda glava niti ne sijedi, niti ne ćelavi.

Stultum facit Fortuna, quem vult perdere — Koga sreća hoće da uništia, učini ga ludim.

Suae quemque fortunae maxime poenitet — Nitko nije zadovoljan svojom sudbinom.

Suae quisque fortunae faber est — Svak je svoje sreće kovač.

Sua quisque incommoda optime novit — Svak zna najbolje svoje nevolje. Svak najbolje zna gdje ga što tišti.

Sua vitia fateri honestum est — Svoje mane priznati je pošteno.

Sub condicione — Pod uvjetom.

Sub Iove — Pod vedrim nebom.

Sub praetextu — Pod izlikom.

Sudorem timere — Bojati se znoja tj. teška posla.

Sufficit diei malitia sua — Dosta je svakom danu zla svoga.

Summum ius summa iniuria — Najveće pravo, najveća nepravda. Previše stroga primjena zakona često čini nepravdu.

Sunt facta verbis difficiliora — Teža su djela nego riječi.

Sub tempore — U svoje vrijeme.

Superbientem animus prosternet — Ohologa će uništiti njegov ponos.

Surdis auribus canis — Pjevaš gluhim ušima. Bacaš bob u stijenu. Uzalud ti napor.

Suum cuique — Svakomu svoje.

Suum cuique placet — Svakomu se svoje sviđa.

Suum cuique pulchrum est — Svakomu je svoje lijepo.

Suus cuique mos — Svak radi i misli na svoj način.

Tamdiu discendum est, quamdiu vivis — Treba učiti dok živiš.

Tamquam truncus stipesque stat — Stoji kao komad drva. Kao lipov kip ili lipov svetac.

Tandem bona causa trimphat — Konačno pobijedi pravedna stvar.

Tanti, quantum habes, sis — Koliko imaš, toliko vrijediš.

Tantum scimus, quantum in memoria tenemus — Toliko znamo, koliko u pameti imamo.

Te Deum laudamus — Tebe Boga hvalimo!

Te hominem esse memento — Sjeti se da si čovjek. To je dovikivao servus publicus (državni rob) rimskim triumfatorima za vrijeme svečanog ophoda.

Tempora mutantur, et nos in illis — Vremena se mijenjaju, pa i mi s njima.

Tempora si fuerint nubila, solus eris — Nastane li oblačno vrijeme, sam ćeš biti. Kad te stigne zlo, ostaviće te prijatelji.

Tempori parendum — Vremenu se valja pokoravati.

Tempus omnia revellat — Vrijeme sve otkriva.

Terminus technicus — Stručni izraz.

Terror belli, decus pacis — Strah pred ratom je dika mira. Natpis na fracuskom maršalskom štapu.

Testimonium paupertatis — Svjedodžba siromaštva. U ironičnom smislu znači: svjedodžba gluposti.

Testis unus, testis nullus — Jedan svjedok — nijedan svjedok — Jedan svjedok ne dokazuje još ništa.

Tibi aras, tibi occas, tibi seris, tibi item metes — Sebi oreš, sebi drljaš, sebi siješ, sebi ćeš i žeti.

Tibi valde solet in ore esse — To ti je često na jeziku.

Timidus vocat se cautum, parcum sordidus — Kukavica naziva sebe opreznim, škrtac štedljivim.

Timor Domini, principium sapientiae — Strah Gospodnji početak je mudrosti.

Tres faciunt collegium — Trojica čine društvo. Za društvo su potrebna bar trojica.

Tribunus factus, serva ordinem — Postao si tribun, čuvaj red! Ako preuzmeš neku dužnost, treba da je u redu vršiš.

Tu delibera utrum mavis — Ti odaberi što voliš.

Tu ne cede malis, sed contra audentior ito — Ne uzmiči pred zlom, već mu se još hrabrije odupri.

Tunica pallio propior — Košulja je (tijelu) bliža nego plašt.

Tuo te pede metire — Svojom se mjerom mjeri.

Turpe senilis amor — Sramota je kad se starac zaljubi.

Tu viperam sub ala nutricas — Hraniš guju pod pazuhom.

Ubi bene, ibi patria — Gdje mi je dobro, tamo mi je domovina.

Ubi lex, ibi poena — Gdje je zakona, tu je i kazni.

Ubi semel res inclinata est, amici de medio — Kad jednom okrene stvar nizbrdo, bježe prijatelji na stranu.

Ultimum refugium — Zadnje utočište.

Umbram suam metuit — Boji se svoje sjene.

Una hirundo non facit ver — Jedna lasta ne čini proljeća.

Unde fames homini vetitorum tanta? — Odakle čovjeku tolika žudnja za zabranjenim?

Ut fata trahunt — Kako sudbina vuče. Prepustiti se slučaju.

Ut homost, ita morem geras — Kakav je čovjek, onako se vladaj.

Utinam hic annus laetus sit — Da bi nam ova godina bila vesela.

Utrique parti favere — Držati s obje strane. Sjediti na dvije stolice.

Ut sementem feceris, ita metes — Kako posiješ, tako ćeš i žeti.

Vade retro, Satana! — Idi od mene, Sotono!

Vallis lacrimarum — Dolina suza.

Vana surdis auribus canere — Govoriti uzalud gluhim ušima. Jalov ti je trud.

Varietas delectat — Promjena je ugodna.

Varium et mutabile semper femina — Žena je uvijek nestalna i promjenljiva.

Velle suum cuique est — Čovjeku je njegova volja njegovo kraljevstvo.

Venit post multos una serena dies — Poslije mnogo dana došao je jedan vedar.

Veni, vidi, vici — Dođoh, vidjeh, pobijedih. Lakonska vijest, kojom je Cezar javio senatu da je kod Zele pobijedio Farnaka.

Venter caret auribus — Trbuh nema ušiju.

Venter praecepta non audit — Trbuh ne sluša zapovijedi.

Verba ligant homines, taurorum cornua fenus — Riječi vežu ljude a užeta rogove bikova. Vol se veže za rogove, a čovjek za riječ.

Verba volant, scripta manent — Riječi odlijeću, pisano ostaje.

Verecundari neminem apud mensam decet — Kod stola se ne smije nitko stidjeti. Ne treba se stidjeti jela nego sramotna djela. Nar. posl.

Veritas attributa vino est — Istina se obično čuje kod vina.

Veritas odium parit — Istina stvara neprijateljstva.

Vestigia me terernt — Plaše me tragovi (onih koji su u spilju ušli, a nisu izašli). Tako je rekla u Ezopovoj 264 basni lisica bolesnu lavu, koji ju je zvao da uđe u spilju. I tuđa nevolja uči nas oprezu.

Via hostibus, qua fugiant, munienda — Neprijateljima treba sagraditi put, da po njem pobjegnu.

Victis honos — Čast pobijeđenima. Tako se kaže kod šaha ili druge igre, kad pobjednik nudi pobijeđenome neka on započne novu igru.

Videre nostra mala non possumus: alii simul delinquunt, censores sumus — Vlastite pogreške ne vidimo; čim drugi pogriješe, osuđujemo ih.

Vigilantibus iura — Budni i oprezni stiču prava.

Vigilantibus leges sunt scriptae — Zakoni su pisani za budne. To znači: Tko hoće svoje pravo braniti, mora poznavati zakone svoje zemlje. Nepoznavanje zakona nije nikakva isprika.

Vim vi repellere licet — Dopušteno je silu odbiti silom.

Vinum et musica laetificant cor — Vino i glazba razveseljuju srce.

Viperam sub ala nutricas — Hraniš guju pod pazuhom.

Viribus unitis — Sjedinjenim silama. Geslo Franje Josipa I.

Viri infelicis procul amici — Kad si nesretan, daleko su ti prijatelji.

Virtus est vitium fugere et sapientia prima stultitia caruisse — Krepost je izbjegavati manu, a prva je mudrost biti bez ludosti.

Virtute semper praevalet sapientia — Mudrost uvijek više vrijedi nego snaga. Bolji je razum negoli snaga.

Vis consilii expers mole ruit sua — Sila bez uma ruši se sama od svoje težine.

Vis maior — Viša sila, o kojoj ne odlučuje čovjek na pr. potres, poplava, požar, rat itd. sve to može čovjeka spriječiti da ne može izvršiti svoje obveze.

Vitae, non scholae, discimus — Učimo za život, ne za školu.

Vitae summa brevis spem nos vetat incohare longam — Kratak život brani nam gajiti dugu nadu. Čemu da se nadamo onome što bi se moglo ispuniti u dalekoj budućnosti?

Vitium capiunt, ni moveantur aquae — Voda se usmrdi, ako miruje.

Vivere est militare — Živjeti znači boriti se.

Vivitur parvo bene — Dobro živi, komu je maleno dosta tj. koji je s malim zadovoljan.

Volente Deo — S Božjom voljom. Skraćeno: **V. D.**

Volenti non fit iniuria — Onomu koji pristaje ne čini se nepravda.

Votum separatum — Odvojeno mišljenje.

Vox clamantis in deserto — Glas onoga, koji vapi u pustinji. Ev. Mat. Danas se te riječi krivo citiraju, kad hoćemo da naznačimo nekoga koji govori i podučava, a nitko ga neće da sluša.

Vox populi, vox Dei — Glas naroda, glas Božji.

Vulnerant omnes, ultima necat — Sve ranjavaju, zadnja ubija tj. ura. Stari natpis na javnim satovima.

Vulpes pilum mutat, non mores — Lisica mijenja dlaku, (ali) ne ćud. U našoj se poslovici to kaže za vuka.

Dodatak

Solomun

Nolito imperare, antequam didiceris oboedire — Nemoj zapovijedati prije nego naučiš slušati.

*

Narodna

Regnum regno non praescribit leges — Kraljevstvo kraljevstvu ne propisuje zakone. — Poruka . . .

*

Sv. Pavao

Castis omnia casta — Čistima je sve čisto.

*

Erasmus

Simul sorbere et flare difficile — Teško je srkati i ujedno duvati.

*

M. Luther

Media vita in morte sumus — Usred života vreba na nas smrt.

*

T. Livius

Vincere scis, Hannibal, victoria uti nescis — Pobijediti znaš, Hanibale, pobjedom se poslužiti ne znaš.

*

Ev. Matija

Vade retro, Satana! — Idi od mene, Sotono!

*

Thoma Kempis

Nemo impetrare potest a papa bullam nunquam moriendi — Nitko ne može isposlovati od pape bulu da neće nikada umrijeti. Nijedan čovjek nije svemoćan.

Narodna

Ita me dii amnet — Tako me bogovi ljubili. Tako mi ljubavi bogova. Tako mi Bog pomogao.

*

Geslo Otona III.

Unita durant — Ujedinjeno traje.

*

Sv. Augustin

Qui bene cantat, bis orat — Tko dobro pjeva, dvostruko se moli.

*

Natpis na grobu u Bečkom Novom Mjestu:

Hoc in tumulo iacent comes Petrus Zrinius Banus Croatiae et marchio Francisc. Frangipan, ultimus familiae. Qui, quia caecus caecum duxit, ambo in hanc foveam ceciderunt.

Ispod toga je krvnički mač s dvije glave, a zatim:
Discite, motrales, et casu discite nostro
Observare fidem — regibus atque Deo.

Anno Dom. MDCLXXI
Die XXX Apr. Hora IX

Ambitionis meta est tumba — U ovom grobu leže grof Petar Zrinjski, ban Hrvatske, i knez Franjo Frankopan, zadnji od porodice. Ovi su, jer, jer je slijepac vodio slijepca, obojica pali u ovu jamu. — Učite se, smrtnici, i učite se po našem udesu čuvati vjeru — kraljevima i Bogu.

Godine Gosp. 1671
Dana 30 Apr. 9 sata

Slavičnosti cilj je grob. —

*

Vitalis

Siquis habens nummos venies, exibis inanis — Ako dođeš (na igru) s novcima, otići ćeš prazan.

Basilii

Lusori cupido semper gravis exitus instat — Strastvena igrača uvijek čeka težak svršetak.

*

Natpis na francuskom amršalskom štapu

Terror belli, decus pacis — Strah pred ratom je dika mira.

*

Erasmus

Sero molunt deorum molae — Polako melje božji mlin. Bog je spor, ali dostižan.

*

Bacon

Non, nisi parendo, vincitur — Pobjeđuje se samo pokoravanjem. Prirodu možemo podložiti svojim potrebama, samo ako se pokoravamo njenim zakonima.

*

Joh. Secundus

Quae mala sunt hominum rebus tria maxima, scire Quaeris? habe paucis: femina, flamma, fretum — Želiš li znati, koja su tri najveća zla za čovjeka? Evo ukratko: žena, požar, poplava!

*

Louis XI.

Qui nescit dissimulare, nescit regnare — Tko se ne zna pretvarati, ne zna vladati.

*

Sv. Pavao

Omne, quod non est ex fide, peccatum est — Grijeh je sve što nije prema vjeri.

*

Nar. poslovica

Unius pecudis scabies totum commaculat gregem — Šuga jedne ovce okuži cijelo stado. Jedna šugava ovca cijelo stado ošuga.

Erasmus

Quoties res initio pusilla crescit in maius — Koliko puta stvar isprva malena naraste do velike.

*

Bismarck u njemačkom parlamentu 12 juna 1882

Stat pro ratione numerus — Umjesto vlastitog razuma nastupa većina.

*

Vomanii

Nullus ubique potest felici ludere dextra — Nitko se ne može svagdje igrati sretnom desnicom.

*

Lozinka Ciceronova

Numquam retrorsum — Nikada natrag.

*

Palladii

Sperne lucrum: versat mentes insana cupido — Prezri dobitak: smućuje duše mahnita strast.

*

Eusthenii

Lusuri nummos animos quoque ponere debent — Koji se kane igrati za novac moraju i duše staviti na kocku.

*

Pompiliani

Irasci victos minime placet, optime frater — Nipošto se ne dolikuje pobijeđenima srditi, predobri brate.